

Projekt załącznika do Uchwały nr Rady Gminy Stare Pole z dnia

**STRATEGIA
ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY STARE POLE
NA LATA 2014-2020**

2014

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE.....	3
I. UWARUNKOWANIA TWORZENIA STRATEGII	5
1. PODSTAWY PRAWNE	5
2. UWARUNKOWANIA STRATEGICZNE I PROGRAMOWE.....	6
II. DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ W GMINIE	16
1. DANE PODSTAWOWE O GMINIE	16
2. INFRASTRUKTURA TRANSPORTOWA I KOMUNIKACYJNA.....	17
3. STRUKTURA DEMOGRAFICZNA I ZASOBY MIESZKANIOWE.....	18
4. STRUKTURA GOSPODARCZA I SYTUACJA NA RYNKU PRACY.....	22
5. EDUKACJA I WYCHOWANIE	29
6. ŻYCIE KULTURALNE I INFRASTRUKTURA SPORTOWO-REKREACYJNA.....	30
7. OPIEKA ZDROWOTNA I PROBLEM NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI.....	33
8. UZALEŻNIENIA I PRZEMOC W RODZINIE	37
9. PROBLEM BEZDOMNOŚCI	41
10. PRZESTĘPCZOŚĆ.....	43
11. POMOC SPOŁECZNA	44
12. ORGANIZACJE POZARZĄDOWE.....	55
13. WYNIKI BADAŃ ANKIETOWYCH „PROBLEMY SPOŁECZNE W ŚRODOWISKU LOKALNYM” ...	58

14. ANALIZA SWOT	73
15. WNIOSKI Z DIAGNOZY	78
III. MISJA, CELE I KIERUNKI DZIAŁAŃ	80
IV. PROGRAMY I PROJEKTY.....	88
V. WDROŻENIE, MONITOROWANIE I EWALUACJA STRATEGII	90
SPIS TABEL I WYKRESÓW	94

WPROWADZENIE

Polityka społeczna oznacza racjonalną działalność państwa i innych podmiotów zmierzającą do kształtowania ogólnych warunków pracy i bytu ludności, pożądanych struktur społecznych i stosunków społeczno-kulturowych, służących efektywnemu i sprawiedliwemu zaspokojeniu potrzeb społeczeństwa. Na poziomie lokalnym jednym z podstawowych narzędzi służących jej realizacji jest strategia rozwiązywania problemów społecznych.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych to dokument przedstawiający koncepcję działań zmierzających do racjonalizacji lokalnej polityki społecznej, szczególnie w aspekcie rozpoznawania zagrożeń społecznych, ich profilaktyki i minimalizowania negatywnych skutków występujących problemów społecznych. Strategia stanowi podstawę do realizacji stosunkowo trwałych wzorów interwencji społecznych w obliczu zagrożeń dla prawidłowego funkcjonowania lokalnej społeczności.

Niniejsza strategia została opracowana w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Starym Polu. Powstała w procesie partycypacyjnym z uwzględnieniem interesów różnych grup społecznych i przy szerokich konsultacjach społecznych. W pracach nad dokumentem uczestniczyli przedstawiciele samorządu lokalnego, w tym sektora pomocy społecznej, oświaty, kultury, sportu i rekreacji, rynku pracy, ochrony zdrowia, a także policji, organizacji pozarządowych, kościoła oraz mieszkańcy gminy. Moderatorem prac nad dokumentem było Centrum Wspierania Służb Społecznych w Częstochowie.

Strategia ma charakter wieloletni; została przygotowana na lata 2014-2020. Ma umocowanie w dokumentach strategicznych z zakresu polityki społecznej przygotowanych na poziomie europejskim, ogólnopolskim i samorządowym skąd, stosownie do potrzeb

mieszkańców, przenosi priorytetowe cele i kierunki działań na poziom lokalny. Dokument umożliwia ubieganie się o środki zewnętrzne, m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej, i stanowi materiał wyjściowy do opracowania szczegółowych programów i projektów pomocy społecznej.

Strategia składa się z pięciu części. W pierwszej z nich zostały przedstawione podstawy prawne tworzenia dokumentu oraz jego uwarunkowania strategiczne i programowe.

Druga część strategii obejmuje podstawowe informacje na temat gminy oraz diagnozę sytuacji społecznej w gminie, która została przygotowana w oparciu o dane pozyskane z instytucji i organizacji działających w gminie bądź obejmujących zasięgiem działania jej mieszkańców, identyfikację mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń lokalnego systemu polityki społecznej (analiza SWOT), a także analizę ankiet skierowanych do mieszkańców gminy, w tym przedstawicieli samorządu lokalnego. Diagnoza została przeprowadzona w następujących obszarach: *Infrastruktura transportowa i komunikacyjna; Struktura demograficzna i zasoby mieszkaniowe; Struktura gospodarcza i sytuacja na rynku pracy; Edukacja i wychowanie; Życie kulturalne i infrastruktura sportowo-rekreacyjna; Opieka zdrowotna i problem niepełnosprawności; Uzależnienia i przemoc w rodzinie; Przestępczość; Pomoc społeczna i Organizacje pozarządowe.*

W trzeciej części strategii, na podstawie wniosków płynących z przeprowadzonej diagnozy oraz przy uwzględnieniu kompetencji samorządu gminnego, zostały sformułowane: misja, cele strategiczne i operacyjne oraz kierunki działań niezbędnych do podjęcia w okresie programowania dokumentu. Zostali również wskazani realizatorzy strategii, przedstawione źródła finansowania dokumentu i czas realizacji wyznaczonych w nim kierunków działań, ramy finansowe strategii oraz prognoza zmian.

W czwartej części dokumentu wskazane są programy oraz przedstawiona jest informacja na temat projektów mogących służyć realizacji strategii.

Piąta część strategii zawiera informacje na temat sposobu realizacji dokumentu oraz prowadzenia jego monitoringu i ewaluacji przy wykorzystaniu przygotowanego zestawu wskaźników monitoringowych.

Przy istniejącym obecnie ogromnym zapotrzebowaniu na myślenie i działanie strategiczne należy pamiętać, że sam fakt przygotowania strategii to dopiero część

teoretyczna procesu, którą należy uzupełnić praktyką i działaniem, czyli wdrożeniem dokumentu. Tutaj, odpowiedzialność spada na lokalnych polityków, działaczy, przedstawicieli różnych instytucji, zarówno administracji samorządowej, jak i organizacji pozarządowych. I tylko ich skoordynowana współpraca, wola i determinacja w przeznaczaniu i pozyskiwaniu środków finansowych przełoży się na skuteczność realizacji strategii.

I. UWARUNKOWANIA TWORZENIA STRATEGII

1. PODSTAWY PRAWNE

Obowiązek opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Stare Pole na lata 2014-2020 wynika z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 182 ze zm.), który w ramach zadań własnych gminy przewiduje „opracowanie i realizację gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”.

Do aktów prawnych regulujących treść strategii oraz wpływających na jej realizację należą również m.in.:

- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. 2013 r. poz. 594 ze zm.),
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2012 r., poz. 1356 ze zm.),
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2013 r. poz.135 ze zm.),
- ustawa z 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (t.j. Dz. U. z 2013, poz. 1456),
- ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (tj. Dz. U. z 2012 r. poz. 1228 ze zm.),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493 ze zm.),

- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tj. Dz. U. z 2012 r. poz. 124 ze zm.),
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (tj. Dz. U. z 2013 r. poz. 674 ze zm.),
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (t.j. Dz. U. z 2011 r. Nr 43, poz. 225 ze zm.),
- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t.j. Dz. U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721 ze zm.),
- ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (tj. Dz. U. z 2013 r. poz. 966 ze zm.),
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz. U. z 2010 r. Nr 234, poz. 1536 ze zm.),
- ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tj. Dz. U. z 2004 r., Nr 256, poz. 2572 ze zm.).

2. UWARUNKOWANIA STRATEGICZNE I PROGRAMOWE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Stare Pole na lata 2014-2020 pozostaje w zgodności z dokumentami strategicznymi i programowymi, które opracowano na szczeblu europejskim, krajowym i samorządowym. Należą do nich:

- Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu,
- Strategia Rozwoju Kraju 2020 – Aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka, sprawne państwo,
- Umowa Partnerstwa – Programowanie perspektywy finansowej 2014-2020,
- Program Operacyjny Wiedza, Edukacja, Rozwój 2014-2020,
- Regionalny Program Operacyjny Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020 (projekt),
- Strategia Polityki Społecznej Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020,
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Malborskim na lata 2008-2015,
- Strategia Rozwoju Gminy Stare Pole na lata 2008-2020.

Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu jest dokumentem, którego głównym celem jest wyjście z kryzysu, w jakim w ostatnich latach znalazła się gospodarka europejska, powrót na ścieżkę rozwoju, a następnie na niej pozostanie. Strategia, której założeniem jest stworzenie większej liczby miejsc pracy i podniesienie standardu życia, obejmuje trzy wzajemnie ze sobą powiązane priorytety:

1. Rozwój inteligentny – rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji;
2. Rozwój zrównoważony – wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej;
3. Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu – wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną.

W ramach trzech priorytetów tematycznych przygotowano siedem projektów przewodnich. Projekt „*Unia innowacji*” ma na celu poprawę warunków ramowych i dostępu do finansowania badań i innowacji, co powinno wzmocnić rolę łańcucha innowacji i zwiększyć poziom inwestycji w całej Unii. Z kolei projekt „*Młodzież w drodze*” służy poprawie wyników systemów kształcenia oraz podniesieniu atrakcyjności europejskiego szkolnictwa wyższego na arenie międzynarodowej, a projekt „*Europejska agenda cyfrowa*” zakłada upowszechnienie szybkiego Internetu oraz umożliwienie gospodarstw domowym i przedsiębiorstwom czerpanie korzyści z jednolitego rynku cyfrowego.

Projekt „*Europa efektywnie korzystająca z zasobów*” ma na celu uniezależnienie wzrostu gospodarczego od wykorzystania zasobów poprzez zmniejszenie udziału emisji węgla w europejskiej gospodarce, większe wykorzystanie odnawialnych źródeł energii, modernizację transportu i propagowanie efektywności energetycznej, natomiast projekt „*Polityka przemysłowa w erze globalizacji*” służy poprawie otoczenia biznesu, szczególnie w odniesieniu do Małych i Średnich Przedsiębiorstw, oraz wspieraniu rozwoju silnej i zrównoważonej bazy przemysłowej, przygotowanej do konkurowania na rynkach światowych.

Celem projektu „*Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia*” jest modernizacja rynków pracy poprzez zwiększanie mobilności siły roboczej oraz rozwijanie kwalifikacji przez całe życie, co powinno podnieść współczynnik aktywności zawodowej i lepiej dopasować do siebie popyt i podaż na rynku pracy, a projekt „*Europejski program*

walki z ubóstwem” zakłada zapewnienie spójności społecznej i terytorialnej, tak aby korzyści płynące ze wzrostu gospodarczego i zatrudnienia były szeroko dostępne, a osoby ubogie i wykluczone społecznie mogły żyć godnie i aktywnie uczestniczyć w życiu społecznym.

Strategia Rozwoju Kraju 2020 to z kolei najważniejszy średniookresowy dokument rozwojowy na szczeblu krajowym, określający cele strategiczne do 2020 roku. Wyznacza on trzy obszary strategiczne: *Sprawne i efektywne państwo, Konkurencyjna gospodarka, Spójność społeczna i terytorialna*, w których koncentrują się główne działania, oraz określa, jakie interwencje są niezbędne w celu przyspieszenia procesów rozwojowych.

Celem głównym Strategii jest wzmocnienie i wykorzystanie gospodarczych, społecznych i instytucjonalnych potencjałów zapewniających szybszy i zrównoważony rozwój kraju oraz poprawę jakości życia ludności. Dokument z jednej strony wyznacza działania służące usuwaniu barier rozwojowych, w tym ujawnionych przez kryzys gospodarczy słabości polskiej gospodarki, a z drugiej skupia się na wspomnianych powyżej potencjałach, które będą stymulowały rozwój kraju.

Strategia stanowi bazę dla 9 strategii zintegrowanych (Strategia Innowacyjności i Efektywności Gospodarki, Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego, Strategia Rozwoju Transportu, Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko, Sprawne Państwo, Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego, Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie, Strategia Rozwoju Systemu Bezpieczeństwa Narodowego RP, Strategia Zrównoważonego Rozwoju Wsi, Rolnictwa i Rybactwa), które powinny przyczynić się do realizacji założonych w niej celów, a zaprojektowane w nich działania rozwijać i uszczegóławiać reformy w niej wskazane. Dokument skierowany jest nie tylko do administracji publicznej, ale także do środowisk społecznych i gospodarczych, które uczestniczą w procesach rozwojowych i mogą je wspomagać zarówno na szczeblu centralnym, jak i regionalnym.

Strategia Rozwoju Kraju 2020 jest również odniesieniem na gruncie krajowym dla dokumentów strategicznych przygotowywanych w kraju na potrzeby programowania środków Unii Europejskiej na lata 2014-2020, tj. Umowy Partnerstwa i programów operacyjnych (uwzględniających środki z polityki spójności, wspólnej polityki rolnej i wspólnej polityki rybołówstwa). Wskazane w strategii cele rozwojowe i priorytety w znaczącym zakresie wpisują się w cele strategii unijnej „Europa 2020” i są z nią spójne.

Umowa Partnerstwa jest dokumentem określającym strategię interwencji funduszy europejskich w Polsce w latach 2014-2020 w ramach trzech polityk unijnych: polityki spójności, wspólnej polityki rolnej i wspólnej polityki rybołówstwa. Instrumentami realizacji Umowy są krajowe programy operacyjne i regionalne programy operacyjne. Dokumenty te wraz z Umową tworzą spójny system dokumentów strategicznych i programowych na nową perspektywę finansową.

Umowa ściśle wiąże strategię wykorzystania środków europejskich z realizacją Strategii Rozwoju Kraju 2020 i Strategii Europa 2020. Celem konsekwentnie realizowanym w ramach nowej perspektywy finansowej 2014-2020 jest, zgodnie ze Strategią Rozwoju Kraju, oparcie rozwoju na dalszym zwiększaniu konkurencyjności gospodarki, poprawie spójności społecznej i terytorialnej oraz podnoszeniu sprawności i efektywności państwa. Biorąc pod uwagę wskazane powyżej cele rozwojowe kraju, w Umowie wyróżniono cztery priorytety finansowania ze środków europejskich, do których zaliczono: otoczenie sprzyjające przedsiębiorczości i innowacjom, spójność społeczną i aktywność zawodową, infrastrukturę sieciową na rzecz wzrostu i zatrudnienia oraz środowisko i efektywne gospodarowanie zasobami. Priorytety te będą realizowane w ramach właściwych celów tematycznych, wskazanych w projektach rozporządzeń Unii Europejskiej.

Umowa wskazuje m.in. rodzaje inwestycji, mogących liczyć na dofinansowanie, proponuje układ programów operacyjnych, prezentuje zarys systemu ich wdrażania, a także przedstawia ogólne założenia opartego na zasadzie subsydiarności podziału interwencji pomiędzy poziom krajowy i regionalny. Zapewnieniu koordynacji pomiędzy funduszami polityki spójności na poziomie regionalnym służyć ma, umożliwiona po raz pierwszy w okresie programowania 2014-2020, realizacja przez samorzady województw programów dwufunduszowych (Europejski Fundusz Społeczny i Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego). Instrumentem zapewniającym komplementarność interwencji realizowanych przez rząd i samorząd terytorialny będzie kontrakt terytorialny.

Zgodnie z Umową Partnerstwa w latach 2014-2020 Europejski Fundusz Społeczny będzie współfinansował krajowy **Program Operacyjny Wiedza, Edukacja, Rozwój 2014-2020**, dotyczący rozwoju kompetencji i umiejętności, włączenia społecznego i dobrego rządzenia oraz 16 regionalnych programów operacyjnych. Krajowy program (zasili go 28% środków funduszu) będzie się koncentrował na zmianach strukturalnych poszczególnych polityk

sektorowych, a także na takich przedsięwzięciach, które mają charakter ogólnopolski i są priorytetowe z punktu widzenia polityki państwa, natomiast na poziomie regionalnym interwencja Europejskiego Funduszu Społecznego (72% środków funduszu) będzie dotyczyła bezpośredniego wsparcia osób w celu poprawy ich sytuacji na rynku.

Program Operacyjny Wiedza, Edukacja, Rozwój obejmuje pięć następujących osi priorytetowych: I. Osoby młode na rynku pracy, II. Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji, III. Szkolnictwo wyższe dla gospodarki i rozwoju, IV. Innowacje społeczne i współpraca ponadnarodowa oraz V. Pomoc Techniczna.

Projekt **Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020** przewiduje utworzenie 12 osi priorytetowych. Problematykę społeczną ujęto głównie w ramach osi priorytetowej 4. Kształcenie zawodowe, 5. Zatrudnienie, 6. Integracja i 7. Zdrowie.

Priorytet inwestycyjny wyznaczony w ramach osi priorytetowej 4. zakłada rozwijanie infrastruktury edukacyjnej i szkoleniowej, tj. inwestycje w edukację, umiejętności i uczenie się przez całe życie w celu dostosowania oferty kształcenia zawodowego na poziomie ponadgimnazjalnym i wyższym do potrzeb gospodarki.

Priorytety inwestycyjne sformułowane w ramach osi priorytetowej 5. skupiają się z kolei na zapewnieniu dostępu do zatrudnienia dla osób poszukujących pracy i osób biernych zawodowo, w tym długotrwale bezrobotnych oraz oddalonych od rynku pracy, także poprzez lokalne inicjatywy na rzecz zatrudnienia oraz wspieranie mobilności pracowników, wyrównywaniu szans mężczyzn i kobiet we wszystkich dziedzinach (w tym w dostępie do zatrudnienia, możliwości rozwijania kariery, godzenia życia zawodowego i prywatnego oraz wysokości wynagrodzeń za taką samą pracę), aktywnym i zdrowym starzeniem się, tj. zmniejszeniu poziomu dezaktywacji zawodowej ze względu na chorobę lub niepełnosprawność, przystosowaniu pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian na rynku pracy oraz zwiększaniu aktywności gospodarczej mieszkańców regionu poprzez ułatwienie podejmowania pracy na własny rachunek, rozwijanie przedsiębiorczości i tworzenie przedsiębiorstw, w tym innowacyjnych mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw.

Priorytety inwestycyjne wyznaczone w ramach osi priorytetowej 6. zakładają aktywną integrację, w szczególności w celu poprawy zatrudnialności, ułatwianie dostępu do niedrogich, trwałych oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych

świadczonych w interesie ogólnym oraz wspieraniu gospodarki społecznej i przedsiębiorstw społecznych.

Priorytety inwestycyjne wyznaczone w ramach osi priorytetowej 6. obejmują natomiast inwestycje w infrastrukturę zdrowotną i społeczną, które przyczyniają się do rozwoju krajowego, regionalnego i lokalnego, zmniejszania nierówności w zakresie stanu zdrowia, promowanie włączenia społecznego poprzez lepszy dostęp do usług społecznych, kulturalnych i rekreacyjnych oraz przejścia z usług instytucjonalnych na usługi na poziomie społeczności lokalnych, a także wzmocnienie zastosowań technologii informacyjno-komunikacyjnych (TIK) dla e-administracji, e-uczenia się, e-włączenia społecznego, e-kultury i e-zdrowia.

Strategia Polityki Społecznej Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020 jest dokumentem, który określa działania samorządu województwa z zakresu polityki społecznej, stanowiąc integralną częścią Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego 2020. Zawiera diagnozę, misję („Wysoka jakość życia mieszkańców wykazujących się dużą aktywnością społeczną i zawodową, realizowaną w atrakcyjnej przestrzeni oferującej w razie potrzeby odpowiednie wsparcie”), prognozę oraz 4 cele strategiczne: 1. Właściwie funkcjonująca rodzina, 2. Integrująca rola polityki społecznej, 3. Aktywni seniorzy, 4. Włączenie społeczne osób niepełnosprawnych.

Wyznaczone w dokumencie cele operacyjne zakładają ograniczenie wykluczenia społecznego osób i rodzin, stworzenie skutecznych i efektywnych systemów pomocy i integracji społecznej, wspierania rodziny i dziecka, seniorów oraz profilaktyki i pomocy osobom niepełnosprawnym, zwiększenie aktywności społecznej i zawodowej osób starszych, poprawę warunków i jakości życia osób niepełnosprawnych, stworzenie silnego sektora ekonomii społecznej, zmniejszenie skali występowania zjawiska przemocy w rodzinie, prowadzenie skutecznej profilaktyki i zminimalizowanie negatywnych skutków uzależnień w rodzinie i poza nią oraz zacieśnienie współpracy z organizacjami pozarządowymi jako partnerami w realizacji zadań publicznych.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Malborskim na lata 2008-2015 jest dokumentem, który na podstawie raportu o stanie powiatu i jego podstawowych elementów społeczno-gospodarczych mających wpływ na problematykę społeczną oraz analizy uwarunkowań zewnętrznych, formułuje misję oraz wyznacza

priorytety i 7 celów głównych, do których zaliczono: 1. Przeciwdziałanie skutkom długotrwałego bezrobocia, 2. Sprawny system zapobiegania kryzysom rodziny oraz kompleksowe wsparcie rodziny, 3. Bezpieczeństwo socjalne, 4. Marginalizacja grup społecznych, 5. Poprawa warunków zdrowotnych mieszkańców powiatu poprzez podniesienie jakości usług medycznych, zwiększenie ich dostępności. Zorganizowanie systemu działań profilaktycznych, 6. Stworzenie warunków sprzyjających integracji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych. Budowa systemu wsparcia dla osób w wieku starszym, 7. Wielokierunkowa współpraca administracji publicznej z organizacjami pozarządowymi w celu realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej.

W ramach celu głównego 1. wyznaczono cele szczegółowe zakładające: zwiększenie aktywności zawodowej osób bezrobotnych, wspieranie przedsiębiorczości i tworzenia nowych miejsc pracy, tworzenie warunków dla rozwoju zasobów ludzkich w zgodzie z potrzebami rynku pracy, opracowanie i wdrażanie programów wsparcia w zakresie wyrównywania szans na rynku pracy oraz wspieranie mobilności na krajowym i europejskim rynku pracy.

W obrębie celu głównego 2. zaplanowano z kolei cele szczegółowe obejmujące zorganizowanie systemu edukacji rodziców, pomoc w zapobieganiu i rozwiązywaniu pojawiających się problemów rodziny, stworzenie ogólnodostępnej sieci poradnictwa rodzinnego, zapewnienie warunków do życia i rozwoju dzieciom pozbawionym opieki rodziców biologicznych, zorganizowanie systemu działań terapeutycznych i resocjalizacyjnych dla dzieci i młodzieży wchodzącej w konflikt z prawem oraz podniesienie standardu usług świadczonych przez instytucje i organizacje zajmujące się pomocą dziecku i rodzinie.

W ramach celu głównego 3. wyznaczono natomiast cele szczegółowe służące doprowadzeniu do powstania mieszkań chronionych i socjalnych z zasobów gmin, noclegowni, rodzinnych i instytucjonalnych form opieki, placówki interwencyjnej, ośrodków wsparcia, świetlic i innych dziennych form wsparcia, a także zleceniu organizacjom pozarządowym realizacji zadań w zakresie tworzenia i funkcjonowania tych placówek.

Cele szczegółowe ujęte w obrębie celu głównego 4. poświęcono zwiększeniu dostępności specjalistycznych form pomocy, upowszechnianiu programów profilaktycznych, prowadzeniu programów terapeutycznych dla osób dotkniętych przemocą domową, podnoszeniu wiedzy i umiejętności osób pracujących z osobami uzależnionymi i dotkniętymi

przemocą, podnoszeniu świadomości społecznej w zakresie rozumienia zjawiska uzależnień i konieczności reagowania, popularyzacji i promowaniu zajęć pozaszkolnych oraz inicjowaniu tworzenia alternatywnych form spędzania czasu wolnego młodzieży.

W ramach celu głównego 5. wyznaczono cele szczegółowe zakładające zwiększenie dostępności usług medycznych, podniesienie standardu usług opiekuńczo-leczniczych, rozwój zróżnicowanych form opieki długoterminowej, opieki domowej oraz paliatywno-hospicyjnej, rozwój i modernizację infrastruktury medycznej wraz z wyposażeniem w nowoczesną aparaturę diagnostyczną, Rozwój działań profilaktycznych w zakresie zapobiegania i wczesnego wykrywania chorób układu krążenia, nowotworowych i cukrzycy, zwiększenie skuteczności edukacji zdrowotnej mieszkańców oraz działań w zakresie promocji i profilaktyki zdrowia, zwiększenie efektywności wczesnej diagnostyki wykrywania chorób oraz propagowanie zdrowego stylu życia zmniejszającego ryzyko zachorowania na depresję, otyłość i wady postawy.

W obrębie celu głównego 6. zaplanowano cele szczegółowe obejmujące zorganizowanie systemu informacji o możliwościach pracy, edukacji, leczenia, rehabilitacji, transportu, turystyki i wypoczynku, ulg i uprawnień oraz pomocy prawnej, zapewnienie równości szans osobom niepełnosprawnym w zakresie dostępu do edukacji, kultury, sportu, rekreacji i turystyki, stworzenie warunków równego dostępu osób niepełnosprawnych do opieki medycznej i rehabilitacji, stworzenie systemu wspierania aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych, zorganizowanie systemu działań opiekuńczych i terapeutycznych wspierających osoby niepełnosprawne i ich rodziny, zniesienie barier architektonicznych w obiektach użyteczności publicznej, zapobieganie społecznemu wykluczeniu osób niepełnosprawnych poprzez zapewnienie wsparcia finansowego, pomocy psychologicznej, prawnej, mieszkaniowej, podniesienie standardu świadczonych usług przez instytucje, organizacje działające na rzecz osób niepełnosprawnych, inspirowanie tworzenia klubów zainteresowań i grup wsparcia, utrzymanie osób starszych wymagających opieki w środowisku ich zamieszkania poprzez szeroką pracę socjalną, usługi opiekuńcze, dzienne domy pomocy, kluby środowiskowe oraz tworzenie instytucjonalnych form opieki w środowisku lokalnym i ponadlokalnym poprzez organizowanie mieszkań chronionych, rodzinnych domów pomocy i ponadlokalnych domów pomocy.

W ramach celu głównego 7. wyznaczono natomiast cele szczegółowe służące promocji istniejących organizacji pozarządowych, inicjowaniu ich rozwoju, powołaniu Powiatowego Forum, utworzeniu biura, powołaniu Koordynatora przy Starostwie Powiatowym, opracowaniu informatora o organizacjach i zakresie świadczonych przez nich usług oraz podejmowaniu współpracy z organizacjami pozarządowymi.

Strategia Rozwoju Gminy Stare Pole na lata 2008-2020 jest dokumentem stanowiącym podstawę polityki rozwoju gminy. Zawiera on analizę sytuacji społeczno-gospodarczej gminy oraz wyznacza priorytety rozwoju oraz cele i zadania służące jej poprawie.

Z punktu widzenia niniejszego dokumentu zasadnicze znaczenie mają cele i zadania wyznaczone w ramach priorytetów rozwoju I i III: Rozwój lokalnej gospodarki oraz unowocześnienie infrastruktury społecznej. W obrębie priorytetu I. zaplanowano m.in. wprowadzenie systemu ulg podatkowych oraz ułatwień w rejestracji dla podmiotów gospodarczych, uruchomienie instytucji kredytowo-pożyczkowych szczególnie dla działalności rolniczej i okołorolniczej, udostępnianie terenów inwestycyjnych, powoływanie instytucji zrzeszających przedsiębiorców, wspieranie przedsięwzięć w zakresie dostosowywania gospodarstw do wymogów Unii Europejskiej oraz warunków stawianych przez rynek, wspieranie inwestycji w zakresie przetwórstwa rolno-spożywczego, wspieranie przekształceń gospodarstw rolnych w gospodarstwa o funkcji agroturystycznej oraz rozwój usług rozrywkowo-rekreacyjnych i gastronomicznych, wspieranie działań dostosowawczych do standardów Unii Europejskiej, wyznaczanie nowych szlaków turystycznych, tras rowerowych, budowę ciągów spacerowych i ścieżek rowerowych, zapewnienie dostępu do turystyki wodnej, wspieranie przedsięwzięć turystycznych dla gości i rekreacyjnych dla mieszkańców, rozbudowę oferty kulturalnej, stworzenie Miasteczka Ruchu Drogowego, rozwój infrastruktury turystycznej, urządzenie, porządkowanie terenów zielonych – parków i innych miejsc wypoczynku, promocję produktów turystycznych regionu, uczestnictwo w imprezach promocyjno-handlowych, udostępnienie oferty turystycznej w Internecie, rozwój kontaktów międzynarodowych instytucji gminnych, poprawę estetyki obiektów, budowę, przebudowę, remont i wyposażenie obiektów małej architektury, poprawę

warunków życia i pracy, rozwój budownictwa mieszkaniowego oraz poprawę bezpieczeństwa (monitoring, patrole policji).

W ramach priorytetu III. uwzględniono z kolei wspieranie i rozwijanie różnorodnych form kształcenia, w tym dorosłych, wzbogacanie oferty szkoleniowej, rozbudowę i modernizację obiektów sportowych i kulturalnych, wyposażenie placówek oświatowych w pracownie tematyczne, pomoc placówkom pomocy społecznej i kultury, wspieranie rozwoju sektora organizacji pozarządowych, wsparcie dla działań i uczestnictwa gminy oraz organizacji pozarządowych w lokalnych i regionalnych organizacjach, w szczególności wsparcie udziału gminy w procesach rozwoju obszarów wiejskich, wsparcie aktywności społecznej mieszkańców poprzez udział gminy w Lokalnej Grupie Działania w zakresie wspomagania wielofunkcyjnego rozwoju obszarów wiejskich, współpracę z organizacjami pozarządowymi samorządu gminy, instytucjonalną współpracę międzynarodową oraz wspieranie aktywności społecznej mieszkańców.

II. DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ W GMINIE

1. DANE PODSTAWOWE O GMINIE

Gmina Stare Pole jest gminą wiejską, leżącą w regionie Żuław Wiślanych, u styku dwóch województw: pomorskiego i warmińsko-mazurskiego, w powiecie malborskim. Gmina graniczy z gminami: Malbork i Nowy Staw w powiecie malborskim, Gronowo Elbląskie i Markusy w powiecie elbląskim oraz Dzierzgoń i Stary Targ w powiecie sztumskim. Posiada dogodne położenie przy trasie żeglugi śródlądowej łączącej Szlak Noteci i Wisły z Kaliningradem.

Gmina zajmuje obszar o powierzchni 79,49 km², a w jej skład wchodzi 12 wsi sołeckich: Janówka, Kaczynos, Kikojty, Klecie, Kławki, Kraszewo, Królewó, Krzyżanowo, Stare Pole, Szlagnowo, Ząbrowo i Złotowo. Głównym ośrodkiem jest Stare Pole, które koncentruje prawie 40% ludności.

Gmina charakteryzuje się dużymi walorami krajobrazowymi. Jej teren jest nizinny, urozmaicony antropogeniczną działalnością w postaci wałów przeciwpowodziowych, rzek i kanałów. Północna część gminy obejmująca międzywale rzeki Nogat oraz las o powierzchni 329 ha stanowi atrakcyjny teren rekreacyjno-turystyczny. Występują tam zasobne w zwierzyńę tereny łowieckie oraz korzystne warunki rozwoju turystyki. Prawną formą ochrony przyrody jest ustanowiony tu Obszar Chronionego Krajobrazu Rzeki Nogat. W gminie znajduje się szereg wartościowych drzew, wśród nich 18 pomników przyrody. Do ciekawszych należą: dąb szypułkowy w miejscowości Szaleniec o obwodzie pnia 5,30 m, topola biała o obwodzie pnia 8,40 m rosnąca na prywatnej posesji w miejscowości Królewó i lipa drobnolistna rosnąca na terenie cmentarza mennonickiego w Szaleńcu.

Historia miejscowości Stare Pole sięga XIV wieku, kiedy to w 1330 roku Mistrz Zakonu Krzyżackiego nadał jej prawa wiejskie. Na przełomie XV i XVI wieku Stare Pole i okolice okazały się miejscem przyjaznym dla osadników z Holandii oraz Niemiec i rejon ten stał się tygłem kulturowym i wyznaniowym, gdzie ścierały się wpływy religii katolickiej, protestanckiej, ewangelickiej i mennonickiej. Do dziś zachowało się kilka ciekawych historycznych obiektów, a wśród nich: kościół parafialny z XIV wieku pw. Św. Barbary w Krzyżanowie a przy nim dzwonnica i cmentarz; kościół filialny z XIX wieku pw. Matki Boskiej Królowej Polski w Starym Polu wraz z ołtarzem z 1711 roku, cmentarzem, kaplicą – mauzoleum i dzwonnica; kościół parafialny z XIX wieku pw. Św. Mikołaja w Królewie z charakterystyczną krzywą wieżą; cmentarz mennonicki w Szaleńcu – nagrobki z XVIII i XIX wieku, kapliczka przydrożna z XVI wieku w Królewie; domy podcieniowe z XVIII-XIX wieku w Złotowie, Kleciu i Kławkach; kompleks budynków dawnej cukrowni z XIX wieku w Starym Polu; budynek z Urzędem Pocztowym w Starym Polu wraz z oficyną gospodarczą i murowanym ogrodzeniem z XIX wieku i bardziej już współczesny pomnik „krowy rekordzistki” na terenie Pomorskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Starym Polu.

2. INFRASTRUKTURA TRANSPORTOWA I KOMUNIKACYJNA

Gmina Stare Pole ma bardzo dogodne położenie przy trasach komunikacyjnych zarówno drogowych, kolejowych, jak i wodnych. Znajduje się w bliskim sąsiedztwie multimedialnego węzła transportowego w Malborku, na który składa się węzeł tras kolejowych, drogowych, międzynarodowej drogi wodnej E-70 i lotniska wojskowego o potencjalnej możliwości wykorzystania dla potrzeb cywilnych. Przez obszar gminy przebiega droga krajowa nr 22 łącząca zachodnią i wschodnią granicę Polski (przechodzi m.in. przez Kostrzyn – Gorzów Wielkopolski – Wałcz – Człuchów – Starogard Gdański – Malbork – Elbląg – Grzechotki). W miejscowości Stare Pole znajduje się także stacja kolejowa z dwoma peronami obsługująca połączenia z Elblągiem, Gdynią, Malborkiem i Tczewem.

Usługi komunikacyjne na terenie gminy świadczą: PKS Elbląg Sp. z o.o. oraz PHU Latocha – prywatna firma transportowa.

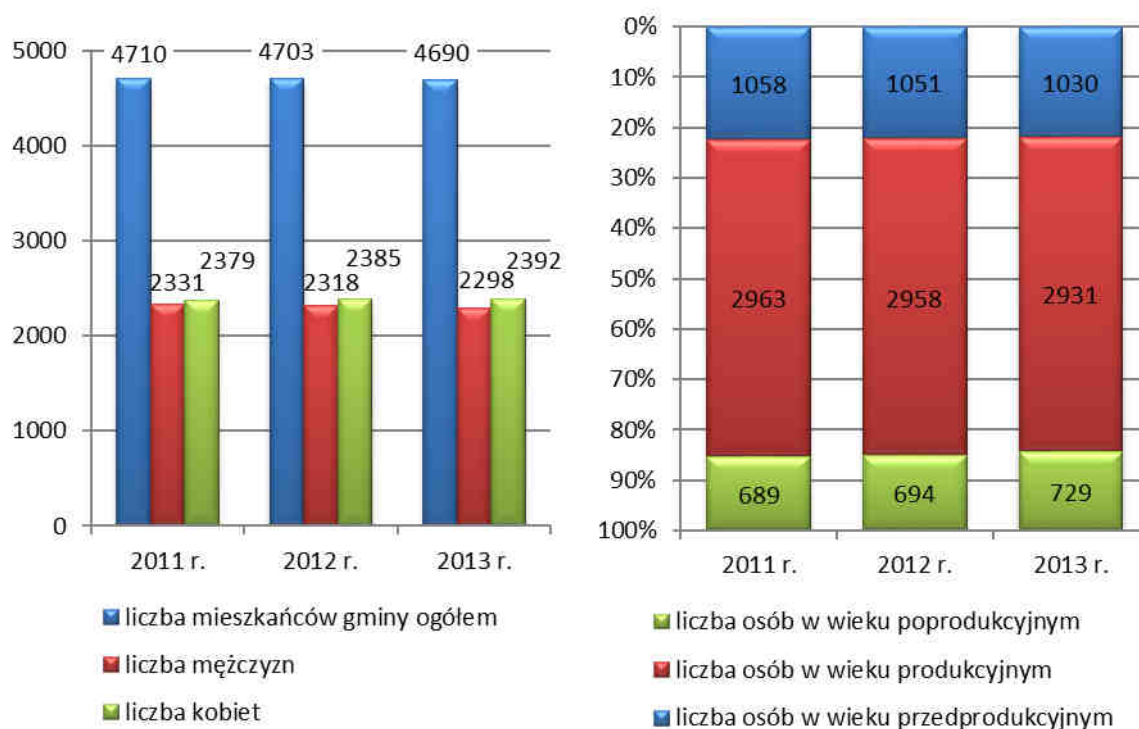
Najlepsze połączenia komunikacyjne mają mieszkańcy miejscowości: Stare Pole, Królewo, Ząbrowo, Złotowo, Kaczynos, na trudności w tym zakresie napotykają mieszkańcy Klecia i Szaleńca – Janówki.

3. STRUKTURA DEMOGRAFICZNA I ZASOBY MIESZKANIOWE

W latach 2011-2013 liczba ludności gminy Stare Pole zmniejszała się z roku na rok (z 4.710 w 2011 r. do 4.690 w 2013 r.). Na koniec kolejnych lat większość wśród ogółu ludności gminy stanowiły kobiety (50,5% w 2011 r., 50,7% w 2012 r. i 51% w 2013 r.).

W analizowanym okresie liczba dzieci i młodzieży zmniejszała się z roku na rok, podobnie jak liczba osób w wieku produkcyjnym, rosła natomiast liczba osób w wieku poprodukcyjnym. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawiają poniższe wykresy.

Wykresy 1-2. Ludność gminy oraz jej struktura wiekowa w latach 2011-2013

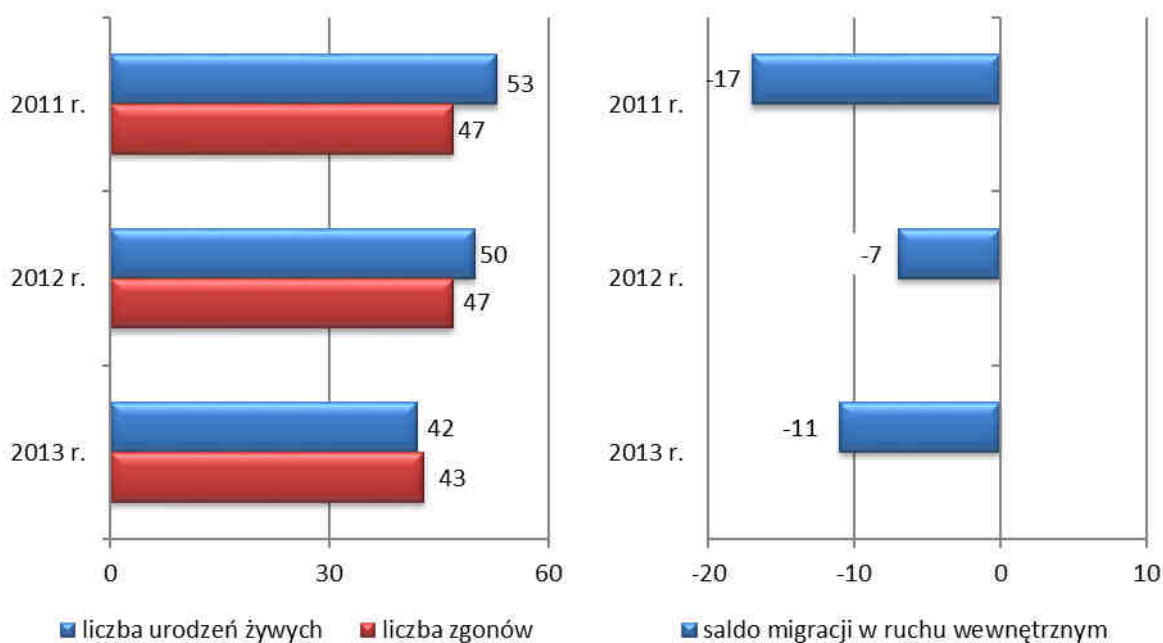

Źródło danych: Urząd Gminy Stare Pole.

Spadek liczby mieszkańców gminy był zarówno efektem malejącego przyrostu naturalnego (+6 w 2011 r., +3 w 2012 r., -1 w 2013 r.), jaki i niekorzystnego salda migracji (-17 w 2011 r., -7 w 2012 r., -11 w 2013 r.), odbywającej się w ruchu wewnętrznym. Mieszkańcy gminy wyjeżdżali głównie do miast. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, w 2011 roku z terenu gminy wymeldowało się 57 osób, w 2012 54 osoby, a w 2013 roku 58 osób, z czego do miast odpowiednio: 43, 33 i 40 osób.

Liczba dzieci i młodzieży spadała m.in. na skutek malejącej dzietności rodzin, o czym świadczy zmniejszająca się stale liczba urodzeń żywych (z 53 w 2011 r. do 42 w 2013 r.). Dane szczegółowe na temat ruchu naturalnego i migracyjnego ludności gminy przedstawiają poniższe wykresy.

Wykresy 3-4. Ruch naturalny i migracyjny ludności gminy w latach 2011-2013

Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny.

Dokonując analizy zachodzących w gminie zmian demograficznych, należy podkreślić, iż są one bardzo niekorzystne i niepokojące. Rodzi się coraz mniej dzieci. W 2013 roku, w stosunku do 2011 roku, nastąpił spadek o 1/5. Równocześnie zmniejsza się liczba ludności w wieku produkcyjnym, a wzrasta udział osób starszych w populacji mieszkańców gminy.

Dodatkowo niekorzystnym prognozą jest ujemne saldo migracji. Zmiany te powodują postępujący proces starzenia się społeczności lokalnej, co w perspektywie najbliższych lat będzie m.in. wymagało dostosowania w szerszym zakresie niż dotychczas wachlarza usług społecznych do potrzeb seniorów, a także konieczność podjęcia działań w celu zachęcenia młodych ludzi do osiedlania się na terenie gminy, podejmowania tu pracy i rodzenia dzieci.

Sytuacja demograficzna w gminie jest jednym z uwarunkowań lokalnej polityki mieszkaniowej. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, w latach 2010-2012 liczba mieszkań w gminie Stare Pole zwiększała się z roku na rok (z 1.333 w 2010 r. do 1.338 w 2012 r.). Z kolei z danych Urzędu Gminy Stare Pole wynika, że w latach 2011-2013 liczba mieszkań będących w zasobach gminy była na zbliżonym poziomie (po 20 w latach 2011-2012, 18 w 2013 r.). Wśród nich nie było mieszkań socjalnych.

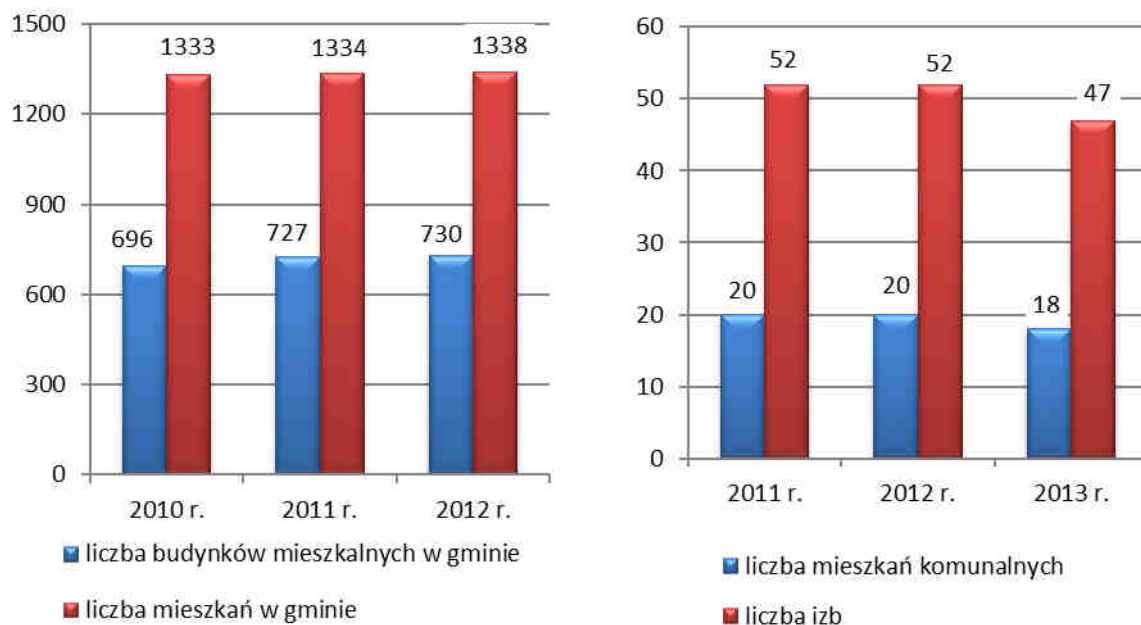
W latach 2011-2012 mieszkania będące w zasobach gminy posiadały w sumie po 52 izby, a w 2013 roku 47 izb. W latach 2011-2012 łączna powierzchnia użytkowa tych mieszkań wynosiła 1170,89 m², a w 2013 roku 981,11 m², natomiast przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania liczyła 58,54 m² w latach 2011-2012 i 54,51 m² w 2013 roku (na 1 osobę przypadało odpowiednio 22,52 i 21,32 m²).

Od roku 2010 liczba budynków mieszkalnych w gminie rośnie (z 696 w 2010 r. do 730 w 2012 r.), wśród nowo oddawanych nie ma jednak lokali poszerzających zasoby mieszkaniowe gminy.

Dane szczegółowe na temat zasobów mieszkaniowych w gminie przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 5. Zasoby mieszkaniowe w gminie w latach 2010-2012

Wykres 6. Mieszkania pozostające w zasobach gminy w latach 2011-2013

Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny i Urząd Gminy Stare Pole.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego na koniec 2012 roku większość mieszkań w gminie była wyposażona w instalacje techniczno-sanitarne w postaci wodociągu, ustępu spłukiwanego, łazienki i centralnego ogrzewania. Najlepiej wyglądała sytuacja z dostępem do sieci wodociągowej, do której podłączonych było 99,5% mieszkań. Ustęp spłukiwany i łazienkę posiadało odpowiednio 96,7 i 93,6% mieszkań, a do centralnego ogrzewania dostęp miało 81% mieszkań. Z kolei do gazu sieciowego podłączonych było 32,8%, tj. 440 mieszkań.

Mieszkańcy gminy, którzy z uwagi na trudną sytuację materialną nie byli w stanie pokryć kosztów związanych z utrzymaniem mieszkania, otrzymywali, po spełnieniu określonych warunków, dodatki mieszkaniowe. Jest to świadczenie pieniężne udzielane w ramach zadań własnych gminy i realizowane przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Starym Polu. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 1. Dodatki mieszkaniowe przyznane w gminie w latach 2011-2013

	2011 r.	2012 r.	2013 r.
liczba rodzin, którym przyznano dodatki mieszkaniowe	98	98	113
wartość przyznanych dodatków mieszkaniowych (w zł)	105.206	130.985	129.950

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Starym Polu.

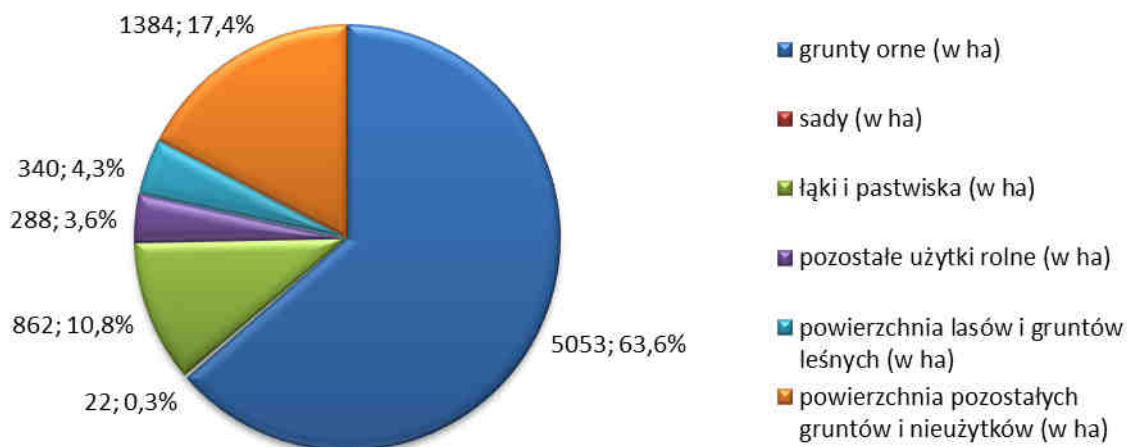
W latach 2011-2013 liczba rodzin, którym przyznano dodatki mieszkaniowe, w pierwszych dwóch latach utrzymywała się na tym samym poziomie (98), w 2013 roku wzrosła do 113. Wzrosła także wartość przyznanych dodatków ze 105.206 zł w 2011 roku do 130.985 zł w 2012 roku. W 2013 roku, pomimo objęcia świadczeniem większej liczby rodzin, kwota poniesionych z tego tytułu wydatków była niższa niż w roku poprzednim i wyniosła 129.950 zł.

4. STRUKTURA GOSPODARCZA I SYTUACJA NA RYNKU PRACY

Podstawą rozwoju gospodarczego i ekonomicznego gminy Stare Pole jest gospodarka rolna i powiązana z nią działalność usługowa. Tereny gminy cechuje wysoka żyzność gleb, która umożliwia wysoką produkcję rolną. Użytki rolne zajmują 78,3% powierzchni gminy, w tym 63,6% grunty orne.

Dane szczegółowe na temat struktury gruntów w gminie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 7. Użytki rolne, lasy i grunty leśne, pozostałe grunty i nieużytki (w ha)

Źródło danych: Urząd Gminy Stare Pole.

Pod względem klimatycznym teren gminy cechuje stosunkowo łagodna zima, niezbyt upalne lato i długa ciepła jesień, a także stosunkowo duże nasłonecznienie oraz znaczna wilgotność, co można uznać za korzystne warunki do prowadzenia produkcji rolnej.

Wysokiej jakości gleby i doskonałe warunki przyrodnicze sprzyjają rozwojowi rolnictwa w gminie. Według danych Powszechnego Spisu Rolnego, w 2010 roku na jej terenie funkcjonowało 212 gospodarstw prowadzących działalność rolniczą, z czego ponad połowa (128) miała powierzchnię 5 ha i więcej. Osiągane plony są na ogół 2-3-krotnie wyższe od średnich krajowych. Uprawia się głównie zboża, rzepak, buraki cukrowe, a ponadto rośliny strączkowe oraz zioła. W gminie rozwinięta jest także nowoczesna, wydajna hodowla bydła i trzody chlewnej. Niestety, region ma swoje zagrożenia, a jest nim znaczne zagrożenie powodziowe.

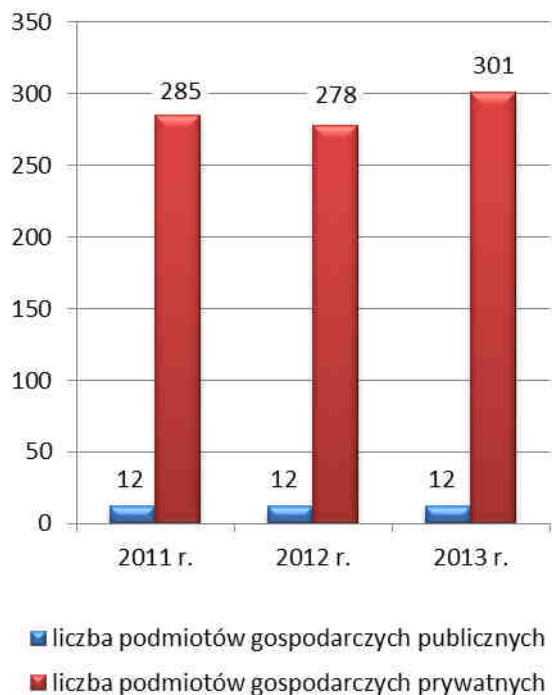
Niezwykle istotną rolę w działalności rolniczej mieszkańców gminy odgrywa Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Gdańsku z siedzibą w Starym Polu, który zajmuje się udzielaniem wszechstronnej pomocy rolnikom, mieszkańcom obszarów wiejskich oraz przedsiębiorcom związanym z przetwórstwem rolno-spożywczym w celu zwiększania dochodów gospodarstw rolnych oraz poprawy warunków życia na wsi. PODR realizuje swoje zadania poprzez: doradztwo indywidualne i grupowe, edukowanie rolników poprzez organizowanie szkoleń, kursów, konferencji i seminariów, opracowywanie biznesplanów przedsięwzięć inwestycyjnych oraz wniosków o dopłaty z programów Unii Europejskiej, organizowanie wystaw, pokazów i konkursów.

Położenie gminy Stare Pole na mapie gospodarczej obszaru województw Polski północnej można ocenić jako korzystne i sprzyjające dalszemu jej rozwojowi. Wynika to z następujących przesłanek: bliskie sąsiedztwo Gdańska, aglomeracji o dużej koncentracji potencjału gospodarczego, Elbląga – ośrodka o istotnym znaczeniu w rozwoju regionalnym oraz Malborka – miasta o bardzo atrakcyjnych i unikalnych walorach w turystyce światowej, a także położenie na drogowym i kolejowym szlaku komunikacyjnym o międzynarodowym i strategicznym znaczeniu, umożliwiającym dobre i szybkie połączenia komunikacyjne z większymi aglomeracjami.

W latach 2011-2013 liczba podmiotów gospodarczych funkcjonujących w gminie ulegała wahaniom (297 w 2011 r., 290 w 2012 r., 313 w 2013 r.). Zdecydowana większość z nich znajdowała się w rękach prywatnych (285 w 2011 r., 278 w 2012 r., 301 w 2013 r.). Działalność gospodarcza w gminie była przede wszystkim prowadzona w takich sekcjach, jak: handel hurtowy i detaliczny oraz usługi w zakresie napraw (86), budownictwo (51)

i przetwórstwo przemysłowe (41). Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 8. Podmioty gospodarcze w gminie w latach 2011-2013

Wykres 9. Podmioty gospodarcze w gminie w poszczególnych sekcjach Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) w 2013 roku

Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny.

Do największych podmiotów gospodarczych funkcjonujących w gminie należą: „METTAP” Sp. z o.o. z siedzibą w Starym Polu zajmująca się projektowaniem i produkcją opakowań metalowych dla przemysłu motoryzacyjnego i Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Gdańsku, oddział w Starym Polu. Oprócz wymienionych, zatrudnienie dają także m.in.: Zakład Produkcji Wody w Ząbrowie, Stolarstwo meblowe „Roja” w Złotowie, Zakład Robót Melioracyjnych i Drogowych w Starym Polu oraz instytucje gminne (Urząd Gminy, Zespół Szkół, Przedszkole).

Jednym z ważniejszych wydarzeń gospodarczych w gminie są coroczne Żuławskie Targi Rolne – jedne z największych w Polsce organizowanych przez Ośrodki Doradztwa Rolniczego. Targi stanowią okazję do prezentacji najnowszych osiągnięć krajowej i światowej techniki, technologii i genetyki, przez co dobrze służą postępowi, rozwojowi i restrukturyzacji rolnictwa. Targi gromadzą corocznie 550-600 wystawców (łącznie ze stoiskami handlowymi),

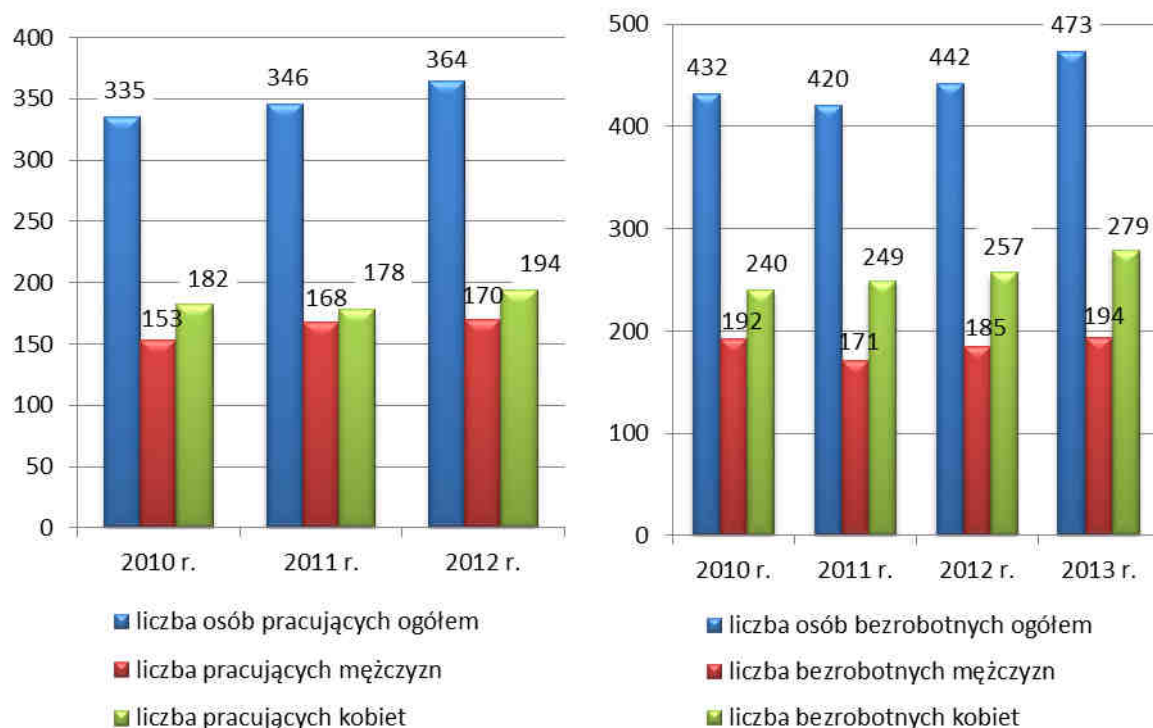
a liczba zwiedzających oceniana jest na 40 tys. osób. Wystawcy prezentują m.in. maszyny, urządzenia i narzędzia rolnicze; artykuły wyposażenia budynków inwentarskich; pasze i chemię wykorzystywaną w rolnictwie; nowinki z zakresu ogrodnictwa, szkółkarstwa i pszczelarstwa a także zwierzęta hodowlane. Targom towarzyszy szereg imprez rozrywkowych z udziałem artystów zawodowych i amatorów.

Gmina Stare Pole ma również znaczny potencjał turystyczny, znajduje się bowiem w bliskości ważnych i atrakcyjnych turystycznie miejsc i miejscowości: Malbork, Gdańsk, Frombork, Elbląg, Stegna i Krynica Morska. Blisko stąd również na Kaszuby i w Bory Tucholskie, a niewątpliwą atrakcją dla turystów jest pochylnia na Kanale Elbląskim czy zabytkowa śluza między rzekami Wisłą i Nogatą w miejscowości Biała Góra.

Sytuacja gospodarcza w gminie wpływa na kondycję lokalnego rynku pracy. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego i Powiatowego Urzędu Pracy w Malborku, w latach 2010-2012 liczba posiadających zatrudnienie mieszkańców gminy Stare Pole rosła (335 w 2010 r., 346 w 2011 r., 364 w 2012 r.), podobnie jak liczba osób bezrobotnych, która w latach 2012-2013 wzrosła w porównaniu z rokiem 2011. Wśród tych ostatnich większość stanowiły kobiety (55,5% w 2010 r., 59,2% w 2011 r., 58,1% w 2012 r., 58,9% w 2013 r.). Udział osób pozostających bez pracy w ogóle mieszkańców gminy będących w wieku produkcyjnym zwiększał się z roku na rok – w 2011 roku wyniósł 14,2%, rok później 14,9%, a w 2013 roku 16,1%. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 10. Mieszkańcy gminy posiadający zatrudnienie w latach 2010-2012*

Wykres 11. Bezrobotni w gminie według płci w latach 2010-2013

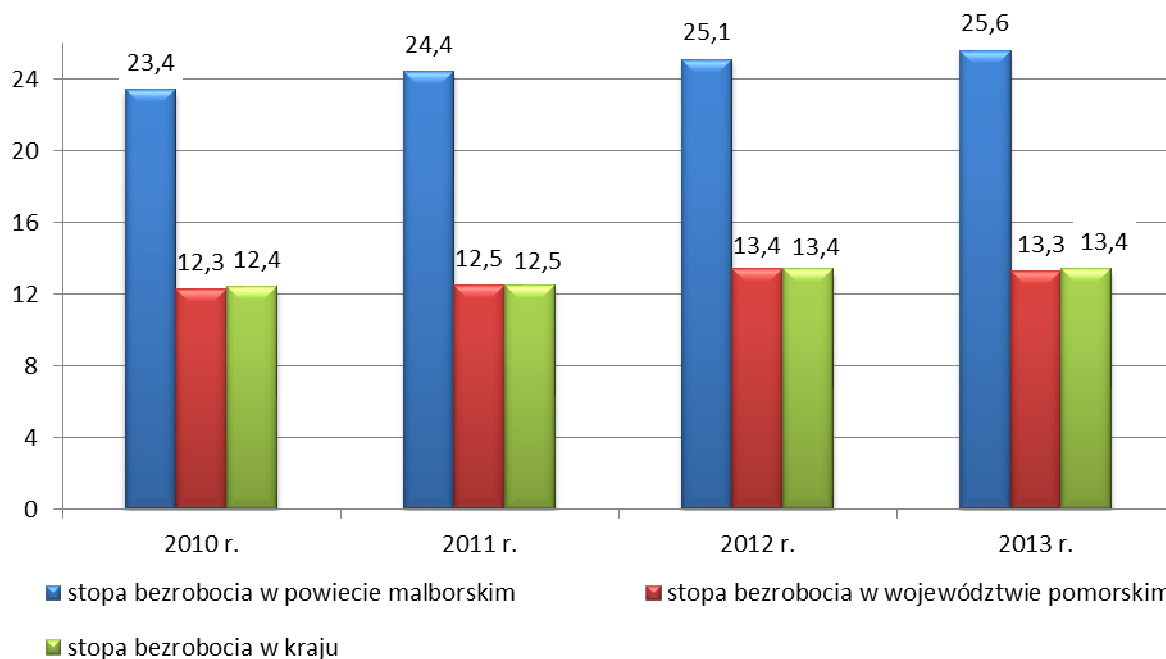

*bez pracujących w jednostkach budżetowych działających w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego, osób pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie, duchownych oraz pracujących w organizacjach, fundacjach i związkach, bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób.

Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny i Powiatowy Urząd Pracy w Malborku.

W latach 2010-2013 stopa bezrobocia w powiecie malborskim była znacznie wyższa niż w województwie pomorskim i w kraju i systematycznie rosła. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 12. Stopa bezrobocia w powiecie malborskim, w województwie pomorskim i w kraju w latach 2010-2013 (w %)

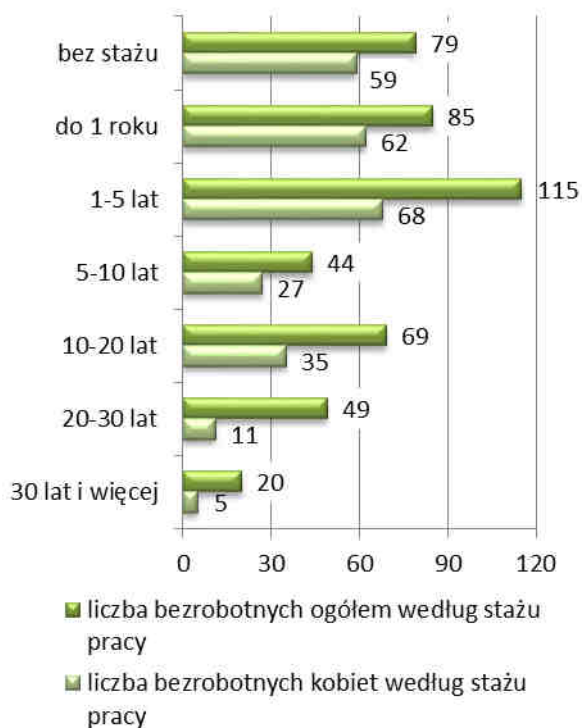
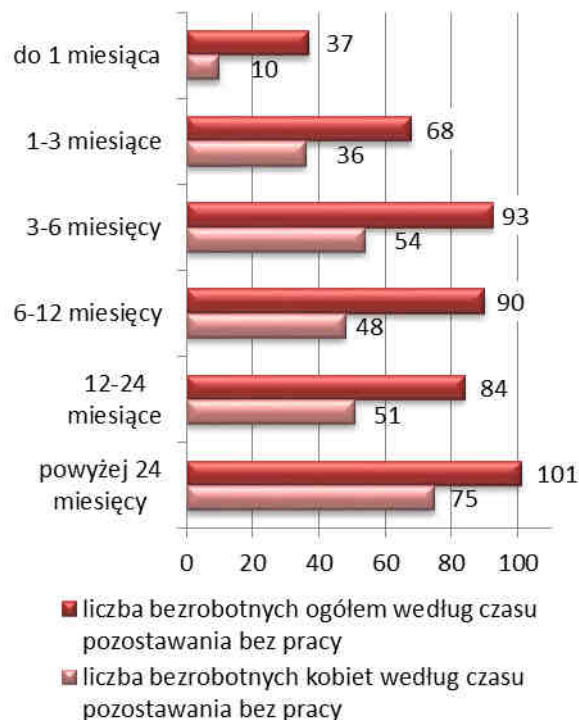
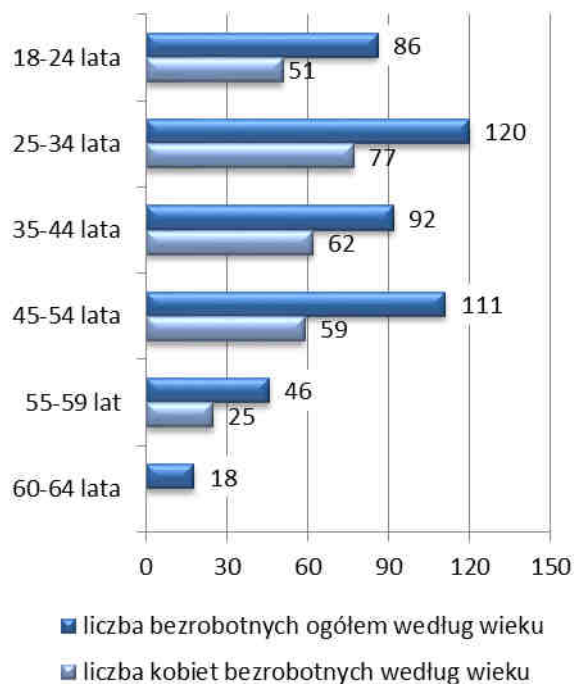
Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny.

Na koniec 2013 roku wśród bezrobotnych w gminie największe grupy stanowiły osoby w przedziale wiekowym 25-34 lata (120 osób) oraz 45-54 lata (111 osób), z krótkim stażem pracy do 5 lat (łącznie 200 osób), poszukujące pracy długotrwale powyżej 12 miesięcy (łącznie 185 osób) oraz osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym (173 osoby) oraz gimnazjalnym i niższym (169 osób).

Największy odsetek kobiet wśród bezrobotnych odnotowano w gronie osób w wieku 35-44 lata (67,4%), pozostających bez pracy długotrwale, powyżej 12 miesięcy (68,1%), bez stażu pracy (74,7%) oraz z wykształceniem średnim ogólnokształcącym (84,6%).

Dane szczegółowe uwzględniające podział bezrobotnych w gminie według wieku, czasu pozostawania bez pracy, stażu pracy i wykształcenia przedstawiają poniższe wykresy.

Wykresy 13-16. Bezrobotni w gminie na koniec 2013 roku według wieku, czasu pozostawania bez pracy, stażu pracy i poziomu wykształcenia

Źródło danych: Powiatowy Urząd Pracy w Malborku.

Analizując sytuację na lokalnym rynku pracy oraz położenie mieszkańców gminy pozostających bez zatrudnienia, należy zwrócić uwagę na trzy zasadnicze kwestie. Pierwsza z nich dotyczy pilnej potrzeby stworzenia nowych miejsc pracy, m.in. w sektorach okołorolniczych w oparciu o doskonałą bazę dydaktyczno-szkoleniową i promocyjną; jaką stanowi Oddział Pomorskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Starym Polu, a także pozyskania inwestorów chętnych do podejmowania działalności gospodarczej w gminie przy wykorzystaniu, sprzyjających rozwojowi turystyki, walorów krajobrazowo-przyrodniczych gminy. Druga kwestia odnosi się do procesu aktywizacji bezrobotnych i konieczności zwrócenia szczególnej uwagi na osoby z krótkim stażem pracy lub bez stażu pracy, którym należy dać możliwość poszerzenia doświadczenia zawodowego lub podjęcia pierwszej pracy. Warto także mieć na uwadze osoby mające za sobą kilkunastoletni okres zatrudnienia, którym powinno się zapewnić dostęp do kursów i szkoleń umożliwiających podniesienie lub zmianę kwalifikacji zawodowych. Nadto, biorąc pod uwagę bliskie sąsiedztwo prężnych ośrodków miejskich, jakimi są Malbork i Elbląg, warto edukować i motywować mieszkańców w kierunku większej mobilności zawodowej, tak aby mogli szerzej korzystać z oferty lepszych rynków pracy znajdujących się w regionie. Wreszcie trzecia kwestia wiąże się z potrzebą stałego dopingowania dzieci i młodzieży do nauki, by w przyszłości, dzięki zdobytemu wykształceniu, mieli większe szanse na podjęcie satysfakcjonującego zatrudnienia.

5. EDUKACJA I WYCHOWANIE

Z początkiem roku szkolnego 2013/2014 w gminie Stare Pole działalność prowadziły: 1 zespół szkół, w skład którego wchodzi szkoła podstawowa i gimnazjum, oraz 1 przedszkole. Dane szczegółowe na ich temat przedstawia poniższa tabela.

Tabela 2. Placówki oświatowe w gminie w roku szkolnym 2013/2014

lp.	nazwa placówki	adres placówki
1.	Zespół Szkół w Starym Polu (Szkoła Podstawowa im. gen. Józefa Bema, Gimnazjum im. gen. Józefa Bema)	ul. Bema 6, 82-220 Stare Pole
2.	Przedszkole w Starym Polu	ul. Marynarki Wojennej 22, 82-220 Stare Pole

Źródło danych: Urząd Gminy Stare Pole.

Do przedszkola, które zatrudnia 8 nauczycieli i dyrektora, uczęszcza łącznie 166 dzieci, do szkoły podstawowej, w której pracuje 33 nauczycieli, chodzi w sumie 292 dzieci, a w gimnazjum, które zatrudnia 17 nauczycieli, naukę pobiera 167 uczniów.

Infrastruktura oświatowa w gminie jest na bieżąco remontowana i modernizowana. Najmłodszy mieszkańcy gminy mają do dyspozycji bardzo dobrze wyposażone przedszkole oraz szkoły z pełnym zapleczem dydaktycznym. W 2002 roku została oddana do użytku nowa sala gimnastyczna. Do dyspozycji uczniów jest także szkolna świetlica i biblioteka.

Zespół Szkół w Starym Polu wyposażony jest w sprzęt komputerowy. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego w roku szkolnym 2012/2013 w placówce tej dostępnych było 21 komputerów. Na 1 komputer z dostępem do Internetu przeznaczony do użytku przypadało 15 uczniów.

6. ŻYCIE KULTURALNE I INFRASTRUKTURA SPORTOWO-REKREACYJNA

Głównymi instytucjami prowadzącymi działalność kulturalną w gminie Stare Pole są Gminny Ośrodek Kultury i Sportu oraz Gminna Biblioteka Publiczna w Starym Polu.

Gminny Ośrodek Kultury i Sportu jest organizatorem i koordynatorem imprez sportowo-kulturalno-rekreacyjnych. W ramach działalności kulturalnej oferuje dzieciom i młodzieży zajęcia teatralne, muzyczne, taneczne, sportowe i komputerowe. Prowadzi także zajęcia plastyczne dla dorosłych.

Gminna Biblioteka Publiczna zajmuje się zaspokajaniem potrzeb czytelniczych i informacyjnych mieszkańców oraz gromadzeniem materiałów dotyczących regionu. Dysponuje zróżnicowanym, księgozbiorem, na który składa się 11 tysięcy woluminów, wśród nich literatura piękna dla dzieci i dorosłych oraz literatura popularnonaukowa, dostępne są również książki mówione. W 2012 roku w kartotekach odnotowano ponad 400 stałych czytelników. Każdego roku księgozbiór biblioteki wzbogacają nowości wydawnicze z różnych dziedzin; w roku 2013 zakupiono 180 nowych książek, na co wydano 2.000 zł z dotacji Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz 1.400 zł z budżetu gminy. Jedną z ważniejszych akcji popularyzujących i upowszechniających książki wśród mieszkańców gminy jest „Książka na telefon” – usługa skierowana do osób starszych, chorych i niepełnosprawnych polegająca na dostarczeniu zamówionej książki do domu. Nadto

Biblioteka, we współpracy z Gminnym Ośrodkiem Kultury i Sportu, realizuje wiele projektów edukacyjnych, poznawczych i rozwojowych adresowanych do najmłodszych mieszkańców gminy m.in. „Ogólnopolski Tydzień Czytania Dzieciom”, „Noc z Andersenem”, „Wieczór Andrzejkowy”. Ofertę biblioteki wzbogacają konkursy: literackie i plastyczne, spotkania autorskie, gry terenowe.

Ważną funkcję w popularyzowaniu działalności kulturalnej w gminie odgrywają także świetlice wiejskie, których sieć jest bardzo dobrze rozbudowana. Świetlice są miejscami spotkań lokalnej społeczności. W 2013 roku przy udziale środków z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 w ramach działania „Odnowa i rozwój wsi” rozpoczęto remont świetlic w miejscowościach: Królewo i Janówka na kwotę ponad 580 tysięcy złotych.

Działalność kulturalną na terenie gminy Stare Pole prowadzą także Stowarzyszenie Kobiet Gminy Stare Pole „Tradycja”, Stowarzyszenie Kobiet Żuławskich „Złotowianki” w Złotowie oraz Koło Gospodyń Wiejskich w Szlagnowie aktywnie popularyzujące tradycję, kulturę i kuchnię regionalną.

Poniższa tabela zawiera wykaz placówek kulturalnych funkcjonujących w gminie.

Tabela 3. Placówki kulturalne w gminie w 2013 roku

lp.	nazwa placówki	adres placówki
1.	Gminny Ośrodek Kultury i Sportu w Starym Polu	ul. Marynarki Wojennej 1b, 82-220 Stare Pole
2.	Gminna Biblioteka Publiczna w Starym Polu	ul. Marynarki Wojennej 1b, 82-220 Stare Pole
3.	Świetlica Wiejska w Królewie	Królewo 30, 82-220 Stare Pole
4.	Świetlica Wiejska w Kaczynosie	Kaczynos 9, 82-220 Stare Pole
5.	Świetlica Wiejska w Kraszewie	Kraszewo 21, 82-220 Stare Pole
6.	Świetlica Wiejska w Złotowie	Złotowo, 82-220 Stare Pole
7.	Świetlica Wiejska w Ząbrowie	Ząbrowo 85, 82-220 Stare Pole
8.	Świetlica Wiejska w Szlagnowie	Szlagnowo 12, 82-220 Stare Pole

Źródło danych: Urząd Gminy Stare Pole.

Gminny Ośrodek Kultury i Sportu jest organizatorem wielu cyklicznych imprez o charakterze integracyjnym, edukacyjnym, popularyzacyjnym i rozrywkowym. Największym zainteresowaniem mieszkańców cieszą się zwykle, przypadające w lutym, Urodziny Starego

Pola, następnie Powitanie Wiosny, Noc Świętojańska w Janówce, Dożynki Gminne, wrześniowe Święto Pieczonego Ziemniaka oraz Bal Sylwestrowy. Ponadto przez cały okres wakacyjny Gminny Ośrodek Kultury i Sportu organizuje atrakcyjne zajęcia dla dzieci i młodzieży, a wśród nich gry, zabawy, wycieczki piesze i rowerowe. Wakacje 2014 urozmaicą także dwa rejsy statkiem na trasach: Malbork – Biała Góra i Elbląg – Buczyniec.

Gminny Ośrodek Kultury i Sportu zajmuje się również upowszechnianiem i rozwojem kultury fizycznej oraz koordynowaniem działań sportowych i rekreacyjnych na terenie gminy. Najważniejszym obiektem sportowym w gminie jest Stadion Sportowo-Rekreacyjny przy ul. Bema 9 w Starym Polu przebudowany i rozbudowany w latach 2010-2011 w ramach projektu „Przebudowa bazy sportowo-rekreacyjnej w miejscowości Stare Pole” współfinansowanego przez Unię Europejską z Programu Regionalnego dla Województwa Pomorskiego. W ramach inwestycji przebudowano płyty boiska do piłki nożnej, wybudowano bieżnię lekkoatletyczną, rzutnię do pchnięcia kulą i skocznnię do skoku w dal. Powstały także nowe trybuny i wiaty dla zawodników, uporządkowano ciągi komunikacyjne i ogrodzenie. Całkowita wartość projektu wyniosła ponad 2,8 mln zł.

Do ważniejszych imprez sportowych rozgrywanych na terenie gminy należą: Wiosenny Rajd Rowerowy (w 2014 roku organizowany już po raz dziesiąty), Sławikowe Zawody Wędkarskie (VII edycja w 2014 r.), Wiosenny Turniej Piłki Nożnej Sołectw Gminy Stare Pole, a także Orlikowy Turniej Piłki Nożnej.

Działalność sportową na terenie gminy Stare Pole prowadzi również Stowarzyszenie Sportowe Gminny Klub Sportowy „Błękitni”, w barwach którego grają aktualnie: 2 drużyny juniorskie i 1 seniorska. Zawodnicy występują w rozgrywkach prowadzonych przez Pomorski Związek Piłki Nożnej.

Poniższa tabela przedstawia obiekty sportowo-rekreacyjne dostępne na terenie gminy Stare Pole.

Tabela 4. Obiekty sportowo-rekreacyjne w gminie w 2013 roku

lp.	nazwa placówki	adres placówki
1.	Stadion Sportowo-Rekreacyjne	ul. Bema 9, 82-220 Stare Pole
2.	Boisko Sportowe „Orlik 2013”	ul. Bema 9, 82-220 Stare Pole
3.	Boisko Sportowe w Ząbrowie	Ząbrowo, 82-220 Stare Pole
4.	Plac zabaw	ul. Bema 9, 82-220 Stare Pole

5.	Plac zabaw	ul. Marynarki Wojennej, 82-220 Stare Pole
6.	Plac zabaw	Krzyżanowo, 82-220 Stare Pole
7.	Plac zabaw	Królewo, 82-220 Stare Pole
8.	Plac zabaw	Kaczynos, 82-220 Stare Pole
9.	Plac zabaw	Ząbrowo, 82-220 Stare Pole
10.	Plac zabaw	Złotowo, 82-220 Stare Pole
11.	Plac zabaw	Parwark, 82-220 Stare Pole
12.	Plac zabaw	Szlagnowo, 82-220 Stare Pole
13.	Plac zabaw	Kławkki, 82-220 Stare Pole
14.	Plac zabaw	Klecie, 82-220 Stare Pole
15.	Plac zabaw	Kaczynos Kolonia, 82-220 Stare Pole
16.	Plac zabaw	Krasnołęka, 82-220 Stare Pole
17.	Plac zabaw	Kikojty, 82-220 Stare Pole
18.	Plac zabaw	Złotowo Kolonia, 82-220 Stare Pole
19.	Plac zabaw	Szaleniec, 82-220 Stare Pole
20.	Plac zabaw	Janówka, 82-220 Stare Pole
21.	Siłownia plenerowa	ul. Bema 9, 82-220 Stare Pole

Źródło danych: Urząd Gminy Stare Pole.

Istotne znaczenie dla mieszkańców mają także funkcjonujące na terenie gminy obiekty rekreacyjne, do których należą w szczególności place zabaw, siłownia plenerowa i trasy rowerowe. W 2014 roku rozpoczęła się realizacja projektu pt. „Wzrost turystycznej atrakcyjności obszaru Lokalnej Grupy Działania Spichlerz Żuławski poprzez oznakowanie trasy rowerowej na terenie Gminy Stare Pole” polegająca na oznakowaniu 9 km trasy rowerowej biegnącej „Rowerowym Szlakiem Zamków Powiśla i Żuław”. Projekt ten jest częścią zintegrowanej koncepcji oznakowania szlaków rowerowych na terenie powiatów malborskiego, sztumskiego i kwidzyńskiego. Szlak na terenie Gminy Stare Pole przebiega od miejscowości Złotowo, w kierunku Krzyżanowa, następnie do granic gminy w kierunku Żuławki Sztumskiej i z powrotem do Szaleńca.

7. OPIEKA ZDROWOTNA I PROBLEM NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI

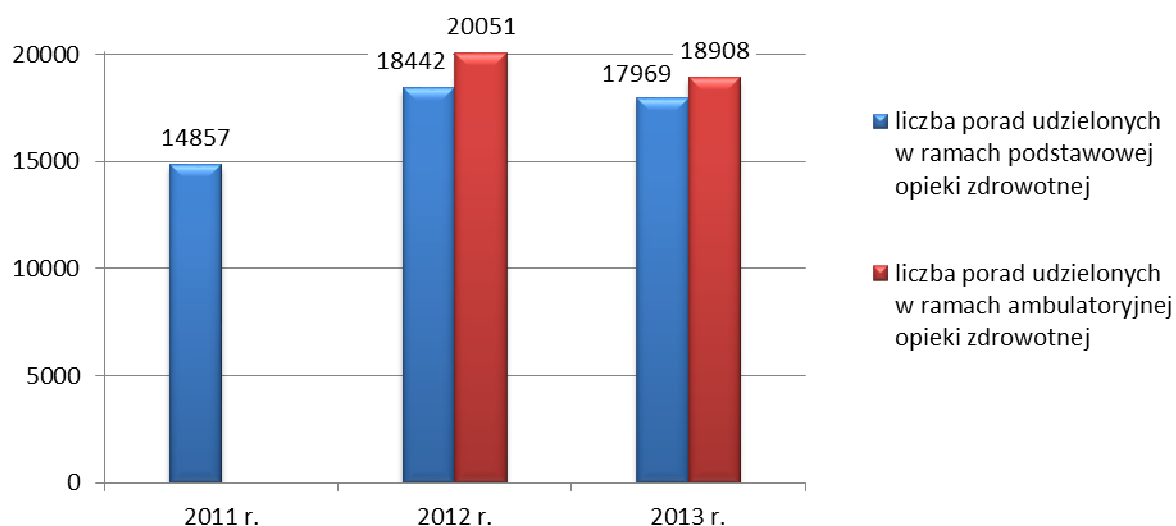
W 2013 roku w gminie funkcjonował 1 niepubliczny zakład opieki zdrowotnej, prowadzona była 1 prywatna praktyka pielęgnarska oraz działa 1 apteka. Dane szczegółowe na ich temat przedstawia poniższa tabela.

Tabela 5. Zakłady opieki zdrowotnej, prywatne praktyki lekarskie i apteki w gminie w 2013 roku

lp.	nazwa placówki	adres placówki
1.	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Mederi”	ul. Marynarki Wojennej 6, 82-220 Stare Pole
2.	Grupowa Praktyka Pielęgniarska „Otwarte Serce”	ul. Marynarki Wojennej 6, 82-220 Stare Pole
3.	Szkolny Gabinet Pielęgniarski	ul. Bema 6, 82-220 Stare Pole
4.	Apteka Rodzinna	ul. Marynarki Wojennej 6, 82-220 Stare Pole

Źródło danych: Urząd Gminy Stare Pole.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego w latach 2011-2013 liczba porad udzielonych w gminie w ramach podstawowej opieki zdrowotnej ulegała wahaniom. W 2010 roku wyniosła 14.857, rok później 18.442 a w 2013 roku 17.969. Ponadto w latach 2011-2012 mieszkańcom gminy udzielono odpowiednio 20.051 i 18.908 porad lekarskich w ramach ambulatoryjnej opieki zdrowotnej. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 17. Porady lekarskie udzielone w gminie w ramach podstawowej i ambulatoryjnej opieki zdrowotnej w latach 2011-2013

Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny.

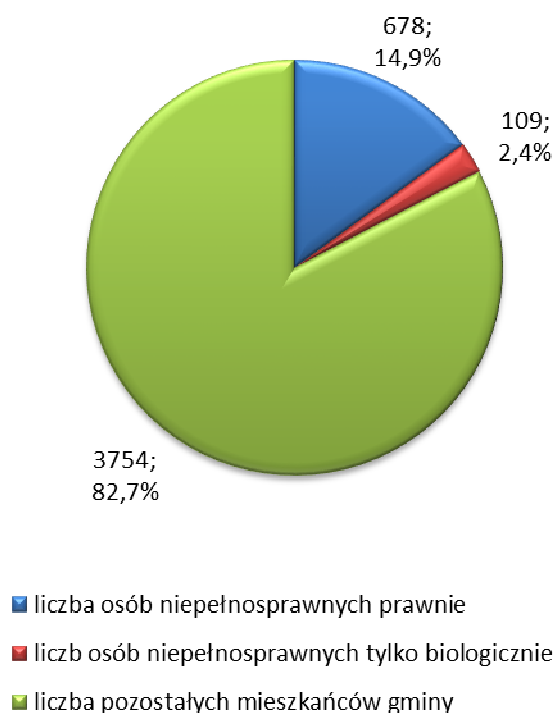
Schorzeniami najczęściej stwierdzanymi u dorosłej populacji są choroby układu krążenia. Obok schorzeń narządów ruchu i neurologicznych należą one do najczęstszych przyczyn niepełnosprawności, która oznacza trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy. Relatywnie rzadziej o obniżonej sprawności w codziennym życiu decydują uszkodzenia narządu wzroku i słuchu, choroba psychiczna oraz upośledzenie umysłowe.

Mimo upływu ponad dziesięciu lat, jedynym, pełnym źródłem informacji, które na szczeblu gminnym pozwala ustalić liczbę osób niepełnosprawnych oraz dokonać ich charakterystyki są dane Narodowego Spisu Powszechnego z 2002 roku. Wyniki ostatniego, przeprowadzonego w 2011 roku Spisu nie zostały bowiem opracowane na szczeblu gminnym.

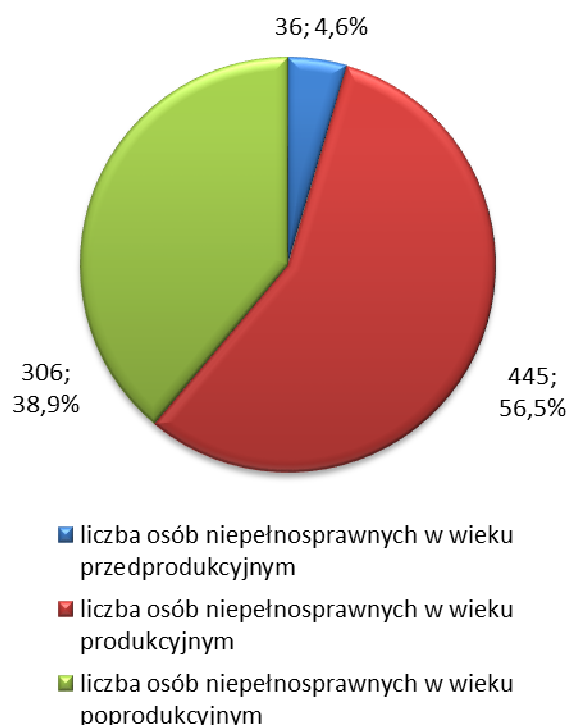
W 2002 roku w gminie Stare Pole mieszkało 787 osób niepełnosprawnych. Wśród nich większość stanowiły kobiety (397 osoby, tj. 50,4%) oraz osoby niepełnosprawne prawnie (678 osób, tj. 86,1%), czyli takie, które w czasie badania posiadały aktualne orzeczenie ustalające niezdolność do pracy, stopień niepełnosprawności, celowość przekwalifikowania lub inwalidztwo (osoby w wieku 16 lat i więcej) lub dysponowały uprawnieniem do pobierania zasiłku pielęgnacyjnego (dzieci poniżej 16 roku życia). Osoby niepełnosprawne tylko biologicznie, czyli takie, które nie posiadały orzeczenia, ale miały (odczuwały) całkowicie lub poważnie ograniczoną zdolność do wykonywania czynności podstawowych, stanowiły grupę 109 osób (13,8%).

Udział osób dotkniętych niepełnosprawnością w ogóle mieszkańców gminy wynosił 17,3%, a w ich strukturze wiekowej dominowały osoby w wieku produkcyjnym (445 osób, tj. 56,5%). Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 18. Osoby niepełnosprawne w ogóle mieszkańców gminy w 2002 roku

Wykres 19. Struktura wiekowa osób niepełnosprawnych w gminie w 2002 roku

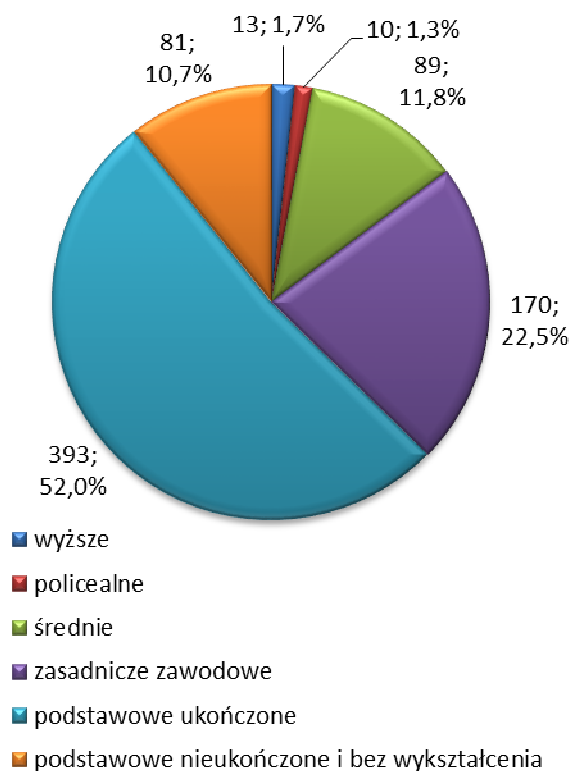
Źródło danych: Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań 2002.

Osoby niepełnosprawne będące w wieku produkcyjnym stanowiły 14,6% ogółu ludności gminy będącej w tej ekonomicznej grupie wieku w 2002 roku. Większy był udział osób dotkniętych niepełnosprawnością w gronie osób starszych w gminie, wynosił on bowiem 51,2%.

Na poziom uczestnictwa osób niepełnosprawnych w życiu społecznym i zawodowym ma wpływ nie tylko rodzaj i stopień niepełnosprawności czy wiek, ale również posiadane wykształcenie, a co za tym idzie przygotowanie zawodowe. W 2002 roku wśród mieszkańców gminy w wieku 13 lat i więcej dotkniętych niepełnosprawnością największe grupy stanowiły osoby z wykształceniem podstawowym ukończonym (393 osoby, tj. 52%) i zasadniczym zawodowym (170 osób, tj. 22,5%). Niski poziom wykształcenia w znaczący sposób utrudniał osobom niepełnosprawnym znalezienie i utrzymanie zatrudnienia. Potwierdzają to dane dotyczące poziomu ich aktywności zawodowej, z których wynika, że zdecydowana większość osób dotkniętych niepełnosprawnością była bierna zawodowo (638 osób, tj. 81,1%).

Dane szczegółowe na temat poziomu wykształcenia osób niepełnosprawnych z gminy oraz ich aktywności ekonomicznej przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 20. Osoby niepełnosprawne w wieku 13 lat i więcej w gminie według poziomu wykształcenia w 2002 roku

Wykres 21. Osoby niepełnosprawne w gminie według aktywności ekonomicznej w 2002 roku

Źródło danych: Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań 2002.

8. UZALEŻNIENIA I PRZEMOC W RODZINIE

Alkoholizm, narkomania i przemoc w rodzinie są problemami społecznymi, które powodują szkody we wszystkich sferach życia człowieka. Wpływają negatywnie na poczucie bezpieczeństwa społecznego, ogólny stan zdrowia, relacje rodzinne i międzyludzkie, a także zdolność do konkurencji na rynku pracy.

Wśród przyczyn popadania w alkoholizm zasadniczą rolę odgrywają uwarunkowania społeczne, nieprawidłowe wzorce rodzinne, brak celów życiowych i utrata zatrudnienia. Szerzeniu się narkomanii sprzyjają natomiast coraz większa powszechność i dostępność środków odurzających, panująca moda na ich zażywanie, chęć poszukiwania nowych wrażeń i doznań oraz traktowanie narkotyków jako środków umożliwiających ucieczkę od trudności

życia codziennego, rozładowanie stresu i konfliktów. Przemoc w rodzinie jest z kolei problemem mającym często swoje źródło w uzależnieniach i ubóstwie. Jej ofiarami są niejednokrotnie osoby słabe fizycznie, psychicznie, o niskim poczuciu własnej wartości, zależne od sprawcy. Na ogół są to kobiety i dzieci, rzadziej osoby niepełnosprawne, starsze i chore.

Trudno jest ustalić liczbę osób zmagających się z problemami alkoholowymi, które niejednokrotnie są przyczyną wystąpienia przemocy w rodzinie. Dane szacunkowe w tym zakresie przygotowała Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Zawiera je poniższa tabela.

Tabela 6. Populacje osób, u których występują różne kategorie problemów alkoholowych

		w Polsce	w 100-tys. mieście	w 25-tys. mieście	w 10-tys. gminie
liczba osób uzależnionych od alkoholu	ok. 2% populacji	ok. 800 tys.	ok. 2.000 osób	ok. 500 osób	ok. 200 osób
dorośli żyjący w otoczeniu alkoholika (współmałżonkowie, rodzice)	ok. 4% populacji	ok. 1,5 mln	ok. 4.000 osób	ok. 1.000 osób	ok. 400 osób
dzieci wychowujące się w rodzinach alkoholików	ok. 4% populacji	ok. 1,5 mln	ok. 4.000 osób	ok. 1.000 osób	ok. 400 osób
osoby pijące szkodliwie	5-7% populacji	2-2,5 mln	5.000-7.000 osób	1.250-1.750 osób	ok. 500-700 osób
ofiary przemocy domowej w rodzinach z problemem alkoholowym	2/3 osób dorosłych oraz 2/3 dzieci z tych rodzin	razem ok. 2 mln osób: dorosłych i dzieci	ok. 5.300 osób: dorosłych i dzieci	ok. 1.330 osób: dorosłych i dzieci	ok. 530 osób: dorosłych i dzieci

Źródło danych szacunkowych: Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

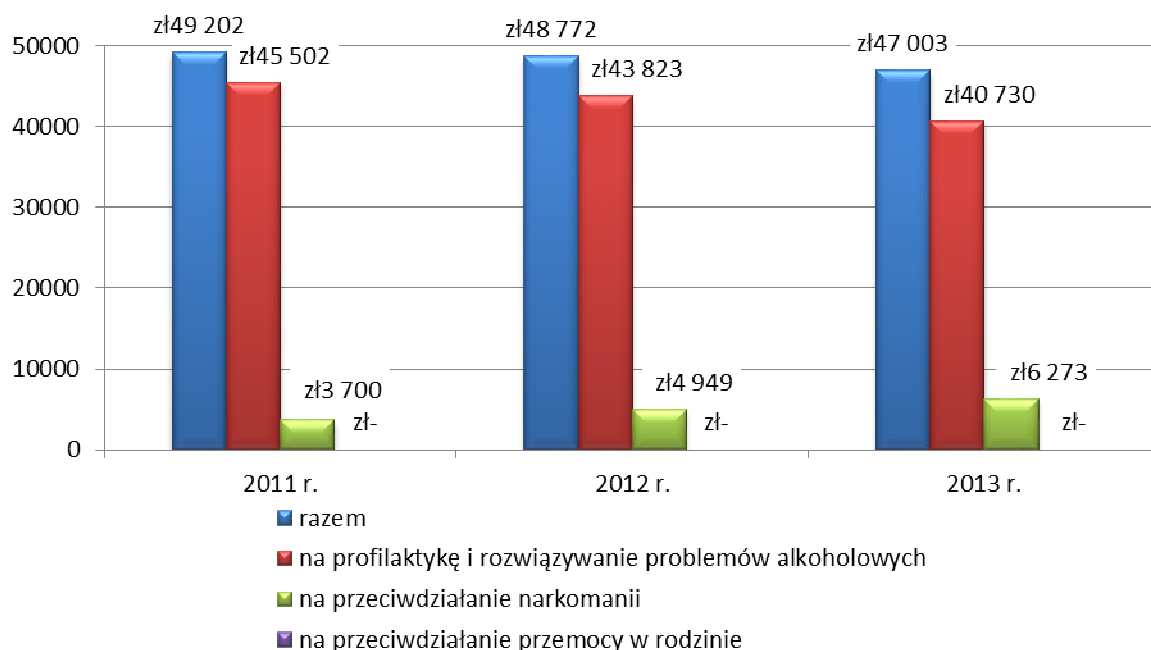
Dane zamieszczone w powyższym zestawieniu pozwalają określić szacunkową liczbę mieszkańców gminy Stare Pole dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie. Z wyliczeń wynika, że na jej terenie żyją ok. 73 osoby uzależnione od alkoholu (2% dorosłej populacji), ok. 146 osób współuzależnionych (4% dorosłej populacji), 183-256 osób pijących szkodliwie alkohol (5-7% dorosłej populacji), ok. 41 dzieci wychowujących się w rodzinach z problemem alkoholowym (4% populacji nieletniej) oraz 124 ofiary (97 dorosłych i 27 dzieci)

przemocy domowej w rodzinach dotkniętych problemem alkoholowym. Analizując powyższe dane należy mieć świadomość, iż nie odzwierciedlają one w pełni rzeczywistej skali problemów uzależnień i przemocy w rodzinie w gminie.

Prowadzenie działań w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień i przemocy w rodzinie oraz integracji społecznej osób nimi dotkniętych należy do zadań własnych gminy. Działania te podejmowane są w oparciu o gminne programy profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii i przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie oraz przy wykorzystaniu zaplanowanych w ich ramach środków finansowych.

Poniższy wykres przedstawia wysokość środków finansowych wydatkowanych na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych oraz przeciwdziałanie narkomanii i przemocy w rodzinie w gminie Stare Pole w latach 2011-2013.

Wykres 22. Środki finansowe wydatkowane na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień i przemocy w rodzinie w gminie w latach 2011-2013

Źródło danych: Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Starym Polu.

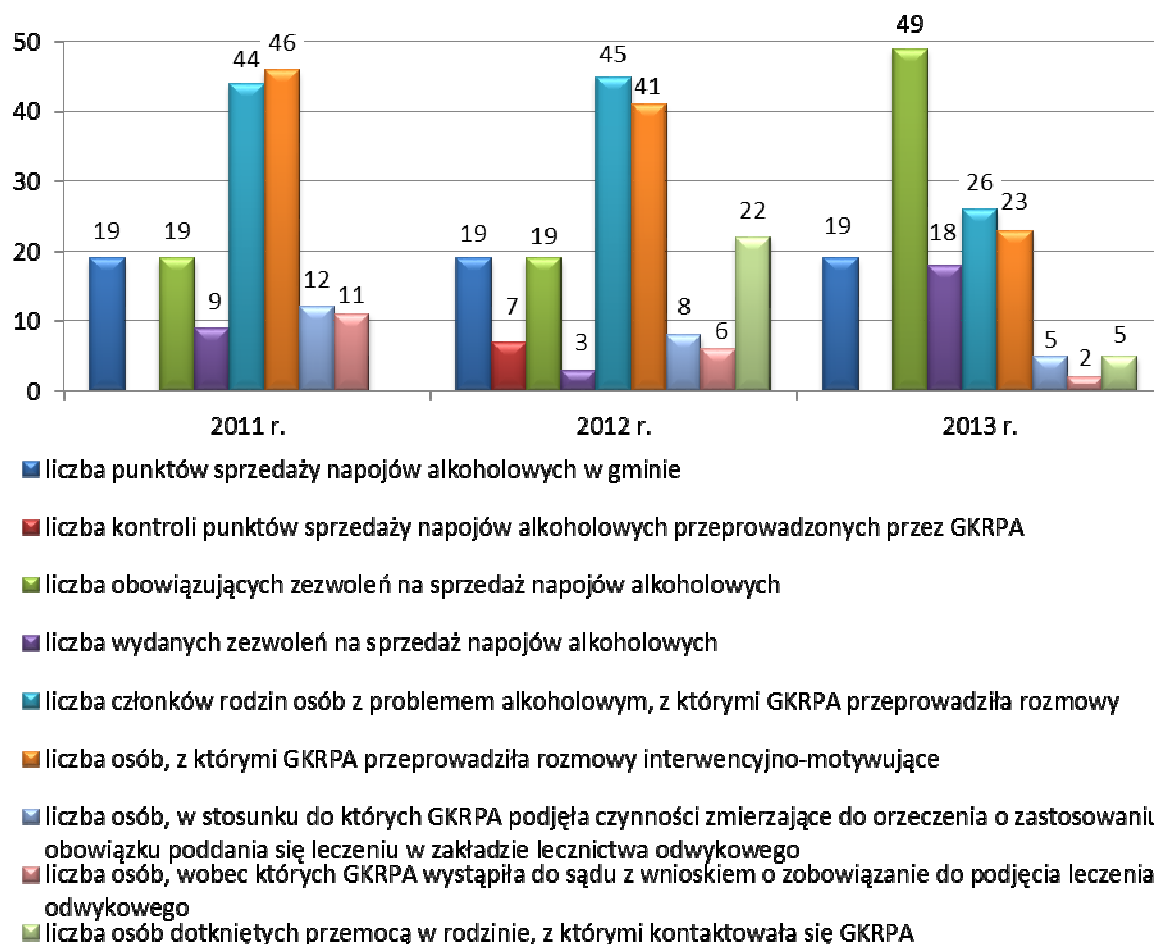
W latach 2011-2013 wysokość środków finansowych wydatkowanych w gminie na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych oraz przeciwdziałanie narkomanii zmniejszała się nieznacznie z roku na rok (z 49.202 zł w 2011 r. do 47.003 w 2013 r.). Wpływ

na to miał spadek środków finansowych wykorzystanych na profilaktykę i rozwiązywania problemów alkoholowych.

Warto odnotować, iż w analizowanym okresie systematycznie zwiększały się kwoty przeznaczane na przeciwdziałanie narkomanii, w budżecie nie uwzględniano natomiast osobnych środków finansowych na przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.

Inicjowanie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów uzależnień w gminie Stare Pole należy do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Wybrane dane dotyczące działań podejmowanych przez GKRPA, a także lokalnego rynku napojów alkoholowych przedstawia poniższy wykres.

Wykres 23. Wybrane dane dotyczące rynku napojów alkoholowych w gminie oraz działalności GKRPA w latach 2011-2013

Źródło danych: Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Starym Polu.

W latach 2011-2013 liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie była na tym samym poziomie (po 19 w każdym roku). Liczba obowiązujących zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych znacznie wzrosła w 2013 roku (do 49), podobnie jak liczba wydanych zezwoleń (do 18). Warto dodać, iż w analizowanym okresie przeprowadzono tylko 7 kontroli w punktach sprzedaży napojów alkoholowych (wszystkie w 2012 roku), nie wydano natomiast żadnej decyzji w sprawie cofnięcia zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych.

W 2013 roku znacznie spadła liczba członków rodzin osób z problemem alkoholowym, z którymi GKRPA przeprowadzała rozmowy (do 26), podobnie jak liczba osób, z którymi Komisja przeprowadziła rozmowy interwencyjno-motywuujące (do 23).

W analizowanym okresie GKRPA zabiegała także o zobowiązanie osób uzależnionych do podjęcia leczenia odwykowego. W tym celu podejmowała kroki zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie lecznictwa odwykowego (ich liczba spadała z roku na rok – z 12 w 2011 r. do 5 w 2013 r.) oraz występowała do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego (wobec odpowiednio 11, 6 i 2 osób). W 2013 roku znacznie spadła liczba osób dotkniętych problemem przemocy w rodzinie, z którymi kontaktowali się członkowie GKRPA (do 5).

Obok Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, istotną rolę w profilaktyce i rozwiązywaniu problemów uzależnień oraz przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie na terenie gminy ogrywają: Zespół Interdyscyplinarnej ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej i Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Mederi” w Starym Polu, Policja, Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Centrum Psychiatrii w Malborku (ul. Wybickiego 12/1, ul. Nowowiejskiego 48), Oddziały Leczenia Uzależnień w Szpitalach w Starogardzie Gdańskim, Prabutach i Fromborku oraz Ośrodek Pomocy Dla Osób Pokrzywdzonych Przepęstwem w Elblągu.

9. PROBLEM BEZDOMNOŚCI

W ujęciu socjologicznym bezdomność jest problemem społecznym charakteryzującym się brakiem stałego miejsca zamieszkania. Ze względu na trudną do określenia skalę, złożone przyczyny oraz szczególnie dotkliwe społeczno-ekonomiczne skutki jest zjawiskiem o zasięgu

i znaczeniu globalnym, mającym jednocześnie specyficzne regionalne i lokalne uwarunkowania, które wpływają na dobór odpowiednich środków przeciwdziałania.

Złożoność przyczyn bezdomności wynika z tego, że niejednokrotnie są one ze sobą powiązane, częstokroć trudno jest określić pierwotną przyczynę problemu. Wiele osób staje się bowiem bezdomnymi w wyniku splotu niekorzystnych zdarzeń, które występują po sobie i wzajemnie się przenikają.

Bezdomność może być efektem panującej sytuacji społeczno-ekonomicznej (w tym wzrostu bezrobocia, postępującej likwidacji hoteli robotniczych, braku miejsc w szpitalach, zakładach opiekuńczych, domach pomocy społecznej, braku opieki nad wychowankami domów dziecka po ukończeniu 18 lat, braku ośrodków dla nosicieli wirusa HIV) i prawnej (możliwość wyekskmitowania lokatora za długi i zaległości w opłatach czynszowych), może mieć również podłoże patologiczne (alkoholizm, przestępczość, odrzucenie lub brak opieki ze strony najbliższych, rozwód lub trwały rozpad więzi formalnych lub nieformalnych, prostytutka kobiet, przemoc w rodzinie) oraz wynikać z przyczyn socjopsychologicznych (świadomy wybór innego sposobu życia, odrzucenie obowiązującego systemu wartości) i osobowościowych (poczucie niższości, osamotnienia, wstydu, przekonania o złym świecie i ludziach).

Przeciwdziałanie problemowi bezdomności wymaga aktywnego, zintegrowanego i kompleksowego działania. Wykorzystanie istniejących zasobów środowiska i tworzenie warunków do wdrażania nowych form wsparcia na rzecz osób bezdomnych i ich integracji z otoczeniem powinno stanowić podstawowy cel prowadzonej na szczeblu lokalnym polityki społecznej.

W gminie Stare Pole bezdomność nie urasta jeszcze do rangi problemu, ale zjawisko i jego postępowanie daje się już zauważyć. Pomoc osobom nim zagrożonym i dotkniętym świadczy Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. W 2011 roku GOPS zapewnił schronienie 7, w 2012 roku 5, a w 2013 roku 10 osobom. Sytuację komplikuje fakt, iż w gminie nie ma mieszkań socjalnych.

W razie potrzeby osoby bezdomne z gminy są kierowane m.in. do prowadzonego przez Stowarzyszenie im. Św. Faustyny Centrum Socjalnego Dom „Fides” w Malborku, które dysponuje 95 miejscami dla bezdomnych mężczyzn lub Centrum Usług Socjalnych i Wsparcia

Agape w Nowym Stawie – hostelu opiekującego się bezdomnymi osobami niepełnosprawnymi oraz matkami z dziećmi.

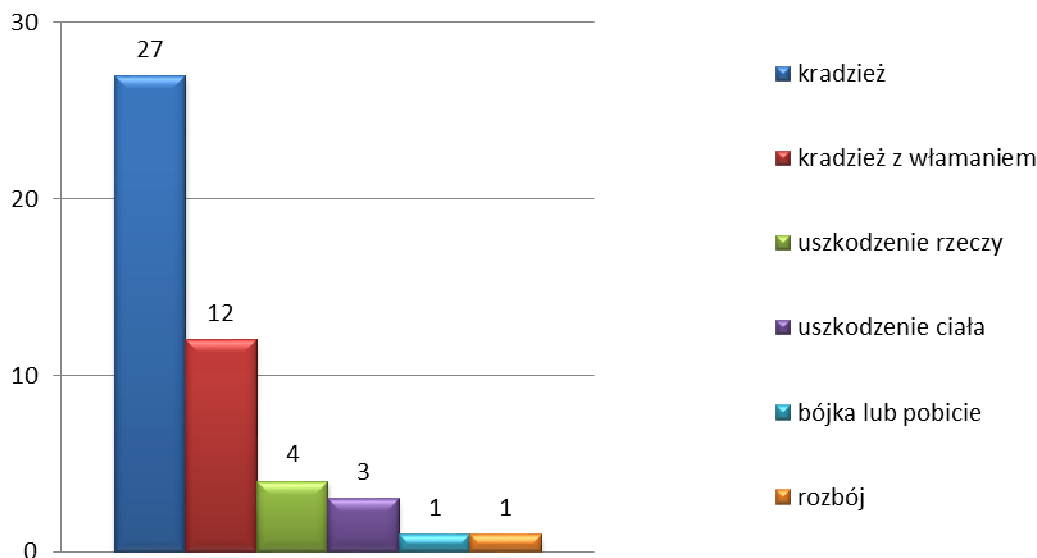
10. PRZESTĘPCZOŚĆ

Przestępczość jest dynamicznym, podlegającym rozwojowi zjawiskiem społecznym, które stanowi zagrożenie dla obowiązującego porządku prawnego. W zależności od swej intensywności i częstotliwości wpływa na formowanie się postaw i zachowań ludności oraz odciska piętno na jej funkcjonowaniu.

Zapobieganie przestępczości wymaga zastosowania rozwiązań kompleksowych, zakładających wspólne zaangażowanie instytucji i organizacji państwowych, samorządowych i społecznych, przedstawicieli społeczności lokalnych oraz środków masowego przekazu. Ważną rolę w zakresie inicjowania i organizowania tej działalności odgrywa policja.

Według danych Posterunku Policji w Starym Polu, w 2013 roku na terenie gminy Stare Pole odnotowano 48 przestępstw popełnionych przez 17 sprawców, w tym 6 nieletnich. W większości przestępstwa dotyczyły kradzieży i kradzieży z włamaniem (łącznie 39 przypadków), w 4 przypadkach przestępcy dopuścili się zniszczenia cudzej własności, w 3 uszkodzenia ciała, odnotowano także po 1 przypadku rozboju, bójki lub pobicia. Dane szczegółowe na temat przestępstw popełnionych w gminie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 24. Przestępstwa popełnione w gminie w 2013 roku

Źródło danych: Posterunek Policji w Starym Polu.

11. POMOC SPOŁECZNA

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Instytucja ta wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka (art. 2 pkt 1 i art. 3 pkt 1 ustawy o pomocy społecznej).

Zadania pomocy społecznej w gminie Stare Pole wykonuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Starym Polu. Podejmuje on działania m.in. na podstawie następujących przepisów prawa: ustawa o pomocy społecznej, ustawa o świadczeniach rodzinnych, ustawa o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, ustawa o ustanowieniu programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”, ustawa o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, ustawa o systemie ubezpieczeń społecznych oraz ustawa o systemie oświaty (w zakresie pomocy materialnej dla uczniów).

W 2013 roku kadrę GOPS-u stanowiło 8 osób, w tym kierownik, 3 pracowników socjalnych, a także 4 innych pracowników, w tym księgowa oraz pracownik ds. świadczeń

rodziny, funduszu alimentacyjnego i dodatków mieszkaniowych. Ponadto, w oparciu o umowy cywilno-prawne, Ośrodek zatrudniał 1 asystenta rodziny, a także 1 pracownika w ramach zatrudnienia subsydiowanego.

W 2013 roku GOPS spełniał wynikający z art. 100 ust. 11 ustawy o pomocy społecznej obowiązek zatrudnienia 1 pracownika socjalnego na 2 tysiące mieszkańców, nie mniej jednak niż 3 pracowników, bowiem na 1 pracownika socjalnego przypadało 1.563 mieszkańców gminy.

Dane szczegółowe na temat stanu zatrudnienia w GOPS-ie oraz kwalifikacji pracujących w nim osób przedstawia poniższa tabela.

Tabela 7. Kadra GOPS-u i jej kwalifikacje w 2013 roku

	liczba osób
kadra kierownicza	1
wykształcenie wyższe	1
specjalizacja z zakresu organizacji pomocy społecznej	1
pracownicy socjalni	3
wykształcenie wyższe	2
wykształcenie średnie	1
specjalizacja 1-ego stopnia w zawodzie pracownika socjalnego	3
specjalizacja 2-ego stopnia w zawodzie pracownika socjalnego	0
specjalizacja z zakresu organizacji pomocy społecznej	1
pozostali pracownicy	4
wykształcenie wyższe	2
wykształcenie średnie	1
wykształcenie inne	1
wolontariusze	0
pracownicy zatrudnieni w ramach zatrudnienia subsydiowanego	1
staże	0

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Starym Polu.

Ze wsparcia udzielanego przez GOPS mogą korzystać osoby i rodziny, które spełniają określone warunki przedstawione w poszczególnych aktach prawnych. W odniesieniu do

świadczeń z pomocy społecznej jednym z nich jest kryterium dochodowe, które jest ustalone na poziomie 542 zł miesięcznie w przypadku osoby samotnie gospodarującej i 456 zł na osobę w rodzinie. Kryterium dochodowe stosowane jest również przy przyznawaniu zasiłków rodzinnych i świadczeń alimentacyjnych. Zasiłek rodzinny przysługuje, jeśli dochód rodziny na osobę albo dochód osoby uczącej się nie przekracza 539 zł, a gdy członkiem rodziny jest dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o umiarkowanym albo o znacznym stopniu niepełnosprawności, jeśli dochód ten nie przekracza 623 zł. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują z kolei, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty 725 zł.

W latach 2011-2013 wydatki na realizację zadań z zakresu polityki społecznej w gminie zwiększały się z roku na rok (z 2.737.313 zł w 2011 r. do 3.234.811 zł w 2013 r.). Wpływ na to miał m.in. systematyczny wzrost środków finansowych przeznaczonych na opłacenie pobytu mieszkańców w domach pomocy społecznej i dzieci w pieczy zastępczej, dofinansowanie pobytu w ośrodku wsparcia, zatrudnienie asystenta rodziny, na świadczenia rodzinne, zasiłki stałe, składki zdrowotne, pomoc w formie posiłku udzielaną w ramach programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” oraz przeciwdziałanie narkomanii. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 8. Wydatki na realizację zadań z zakresu polityki społecznej w gminie w latach 2011-2013

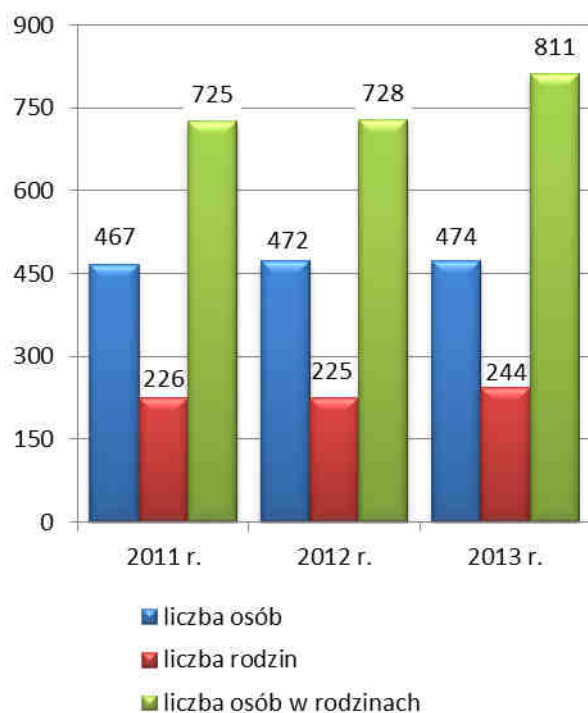
rozdziały	wysokość wydatków (w zł)		
	w 2011 r.	w 2012 r.	w 2013 r.
przeciwdziałanie narkomanii	3.700	4.948	6.273
przeciwdziałanie alkoholizmowi	45.502	43.823	40.730
domy pomocy społecznej	169.767	191.665	221.356
rodziny zastępcze	0	3.645	6.333
ośrodki wsparcia	36.000	44.000	48.000
wspieranie rodziny (m.in. asystenci rodziny i rodziny wspierające)	0	19.960	31.975
świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego	1.554.000	1.644.105	1.739.543
składki na ubezpieczenia zdrowotne	7.842	14.262	16.021
zasiłki i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe	215.227	209.485	237.230
dodatki mieszkaniowe	118.751	132.885	131.950
zasiłki stałe	67.226	111.197	165.533
Ośrodek Pomocy Społecznej	317.451	344.649	353.117

usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	15.000	10.394	11.552
pomoc materialna dla uczniów	86.196	84.734	83.200
pozostała działalność – program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”	100.651	111.460	126.151
ogółem	2.737.313	2.967.567	3.234.811
w tym w budżecie GOPS-u	693.627	749.600	851.228

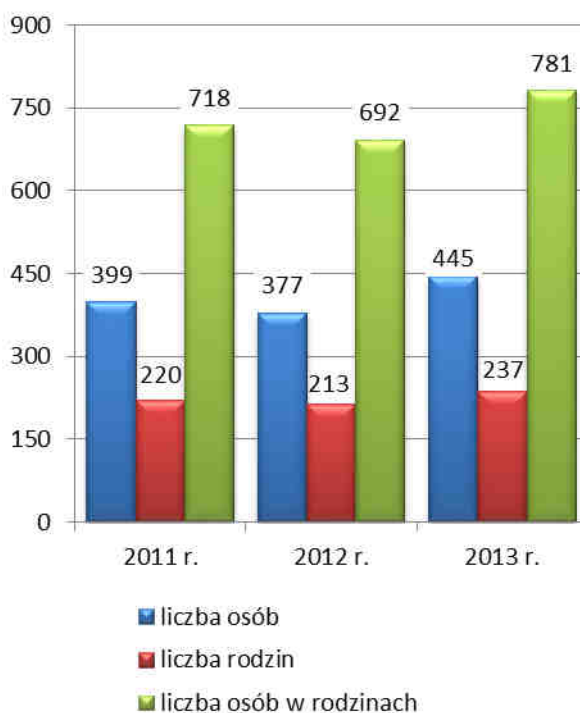
Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Starym Polu.

W latach 2011-2013 liczba osób w rodzinach, którym udzielono pomocy i wsparcia w gminie zwiększała się z roku na rok (z 725 w 2011 r. do 811 w 2013 r.). Udział osób w rodzinach, którym udzielono pomocy i wsparcia, w ogóle mieszkańców gminy zwiększał się z roku na rok – w 2011 roku wyniósł 15,4%, rok później 15,5%, a w 2013 roku 17,3%. Dane szczegółowe na temat korzystających z pomocy społecznej w gminie przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 25. Osoby i rodziny w gminie, którym w latach 2011-2013 udzielono pomocy i wsparcia

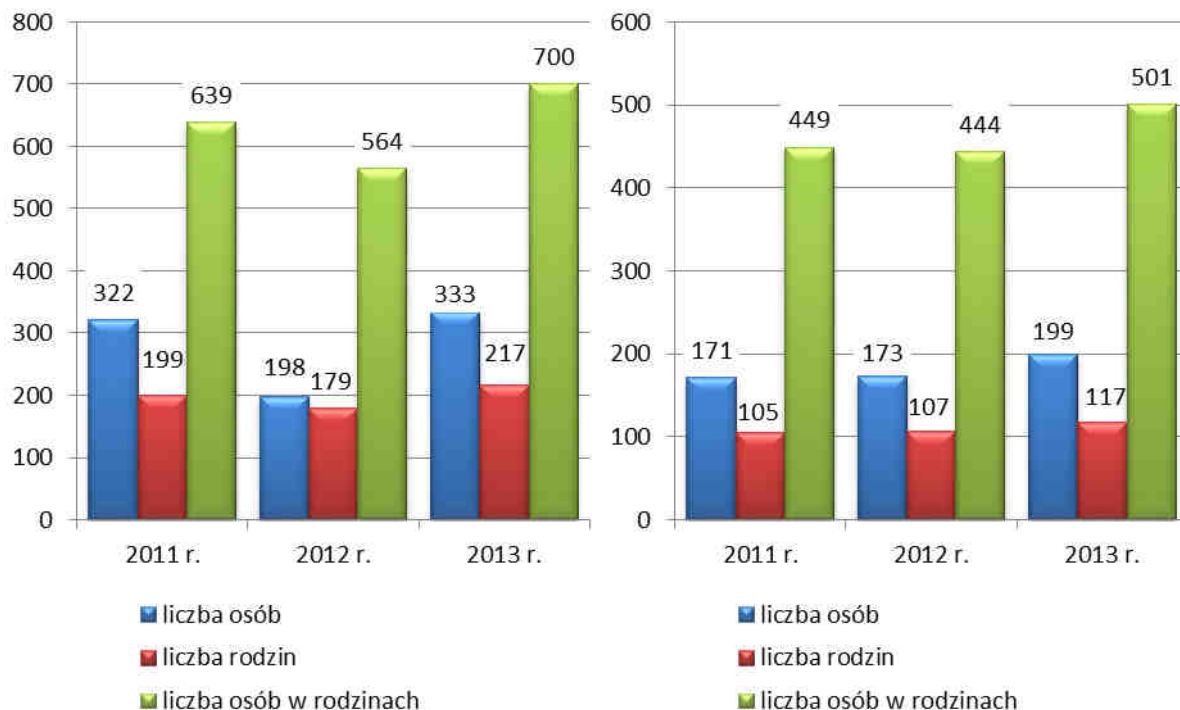
Wykres 26. Osoby i rodziny w gminie, którym w latach 2011-2013 przyznano świadczenie

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Starym Polu.

Wykres 27. Osoby i rodziny w gminie, którym w latach 2011-2013 przyznano świadczenie pieniężne

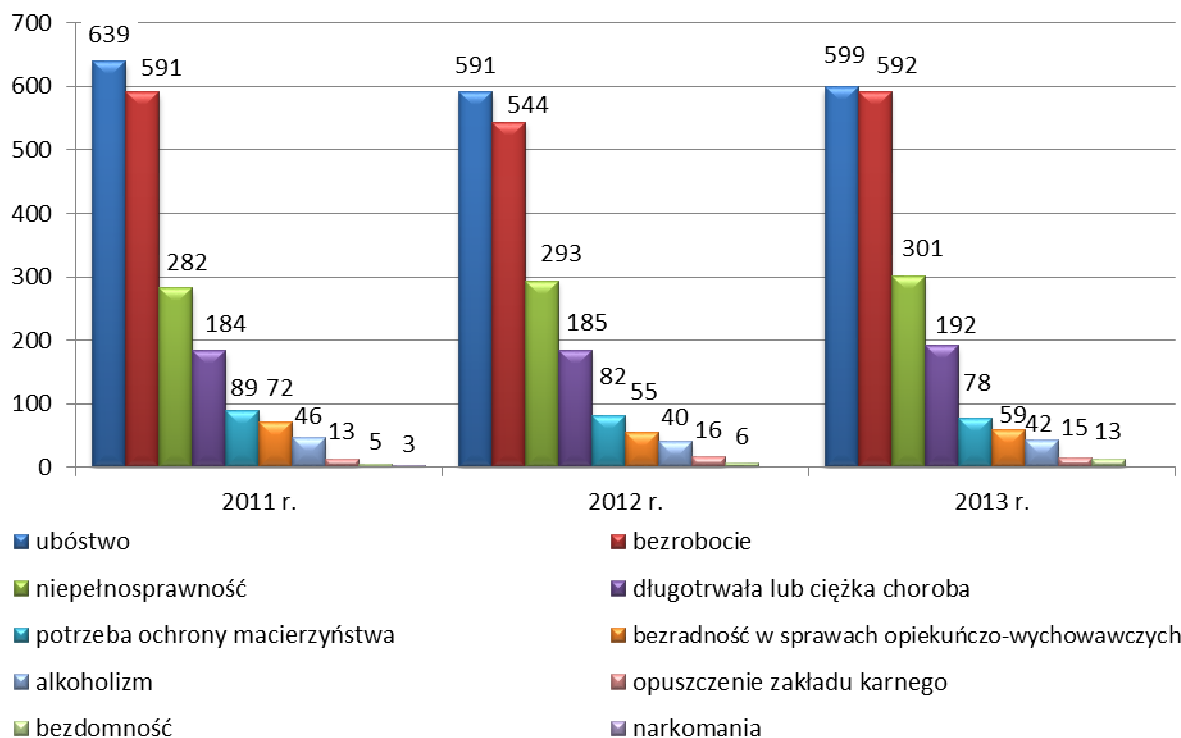
Wykres 28. Osoby i rodziny w gminie, którym w latach 2011-2013 przyznano świadczenie niepieniężne

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Starym Polu.

Wśród mieszkańców gminy korzystających ze wsparcia GOPS-u w latach 2011-2013 najliczniejsze grupy stanowiły rodziny zmagające się z ubóstwem oraz brakiem zatrudnienia. Dość liczne grono stanowiły również osoby dotknięte niepełnosprawnością i długotrwałą lub ciężką chorobą. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 29. Powody przyznawania pomocy społecznej w gminie w latach 2011-2013 (liczba osób w rodzinach)

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Starym Polu.

W latach 2011-2013 liczba beneficjentów korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa i bezrobocia ulegała wahaniom. W tych dwóch, najliczniejszych grupach, po niewielkim spadku w 2012 roku (z odpowiednio: 639 i 591 w 2011 r. do 591 i 544), w roku następnym odnotowano ponowny wzrost do 599 i 592 osób.

W analizowanym okresie systematycznie zwiększała się liczba beneficjentów korzystających ze wsparcia z powodu niepełnosprawności i długotrwałej lub ciężkiej choroby (z odpowiednio: 282 i 184 w 2011 roku do 301 i 192 w 2013 roku). Rosła także liczba osób, dla których powodem przyznania pomocy była bezdomność. Choć w liczbach bezwzględnych nie była to duża grupa, to w okresie od 2011 do 2013 roku odnotowano 160% wzrost liczby osób w rodzinach objętych wsparciem z powodu bezdomności.

Niewielki spadek odnotowano natomiast w grupie osób objętych pomocą z powodu potrzeby ochrony macierzyństwa, głównie ze względu na wielodzietność.

Udzielane przez GOPS świadczenia pomocy społecznej miały charakter pieniężny, niepieniężny i usługowy. Dane szczegółowe w tym zakresie za lata 2011-2013 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 9. Formy świadczeń pomocy społecznej udzielonych w gminie przez GOPS w latach 2011-2013

formy świadczeń		liczba osób			liczba świadczeń		
		2011 r.	2012 r.	2013 r.	2011 r.	2012 r.	2013 r.
pieniężne	zasiłek stały	35	44	52	274	379	475
	zasiłek okresowy	103	77	64	472	336	295
	zasiłek celowy	195	170	212	X	X	X
	w tym: zasiłek celowy przyznany w ramach programu „Pomoc Państwa w zakresie dożywiania”	53	39	9	106	71	25
niepieniężne	posiłek	171	173	199	22.115	22.111	25.591
	w tym: posiłek przyznany w ramach programu „Pomoc Państwa w zakresie dożywiania”	171	173	199	22.115	22.111	25.591
	schronienie	7	5	10	1.552	1.202	1.255
	ubranie	0	0	0	0	0	0
	sprawienie pogrzebu	0	1	1	0	1	1
	odpłatność gminy za pobyt w domu pomocy społecznej	8	8	10	81	86	103
	usługi opiekuńcze	5	4	3	1.647	928	979
usługi	specjalistyczne usługi opiekuńcze	0	0	0	0	0	0
	specjalistyczne usługi dla osób z zaburzeniami psychicznymi	0	0	0	0	0	0
	poradnictwo specjalistyczne	0*	0*	0*	X	X	X
	praca socjalna	149*	146*	188*	X	X	X
	interwencja kryzysowa	0*	0*	0*	X	X	X
	kontrakt socjalny	0	0	16	X	X	X

*liczba rodzin

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Starym Polu.

Spośród świadczeń pieniężnych najczęściej udzielaną formą pomocy w latach 2011-2013 był zasiłek celowy. Jest on przyznawany na zaspokojenie niezbędnej potrzeby bytowej, a w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, opału, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu, a także kosztów pogrzebu. W 2013 roku liczba osób, które z niego skorzystały, wyniosła 212 i była wyższa niż w latach poprzednich.

Dominujący rodzaj pomocy niepieniężnej stanowił natomiast posiłek, który był wsparciem udzielanym dzieciom w ramach wieloletniego programu rządowego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”. Celem tego Programu jest ograniczenie zjawiska

niedożywienia dzieci i młodzieży z rodzin o niskich dochodach lub znajdujących się w trudnej sytuacji, ze szczególnym uwzględnieniem uczniów z terenów objętych wysokim poziomem bezrobocia i ze środowisk wiejskich oraz osób dorosłych, w szczególności samotnych, w podeszłym wieku, chorych lub niepełnosprawnych. W latach 2011-2013 liczba osób objętych posiłkiem rosła z roku na rok (z 171 w 2011 r. do 199 w 2013 r.).

Uzupełnieniem programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” było wsparcie żywnościowe udzielane w ramach Europejskiego Programu Pomocy Żywnościowej „PEAD”, który skierowany jest do ludności najuboższej. W 2013 roku Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Starym Polu rozdysponował z tego źródła ponad 20 ton żywności o wartości ponad 68.000 zł. Żywność wydano 153 rodzinom liczącym łącznie 517 osób.

Warto dodać, iż w celu ograniczenia zjawiska niedożywienia w rodzinach mieszkających na terenie gminy, w 2014 roku Rada Gminy podjęła uchwałę o podwyższeniu do 150% kryterium dochodowego uprawniającego do świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności.

Wśród usług najistotniejszą rolę odgrywała praca socjalna mająca na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi. Liczba rodzin, których objęto pracą socjalną w roku 2013 była wyższa niż w latach 2011-2012. W 2013 roku pomocą w postaci pracy socjalnej objęto 188 rodzin liczących 692 osoby, a w latach wcześniejszych odpowiednio 149 rodzin liczących 550 osób w 2011 roku oraz 146 rodzin liczących 510 osób w 2012 roku.

W ramach tej usługi pracownicy socjalni GOPS-u w Starym Polu podejmowali m.in. interwencje w sprawach opieki nad dziećmi i osobami starszymi, działania w rodzinach z problemem alkoholowym, udzielali pomocy w załatwianiu spraw alimentacyjnych, organizowali zbiórki odzieży i sprzętu AGD, wydawali żywność pochodzącą z Banku Żywności w Tczewie a także udzielali porad. Znaczna część działań odbywała się we współpracy z lekarzem rodzinnym, kuratorem oświaty, a także takimi instytucjami jak: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowy Urząd Pracy, Zakład Ubezpieczeń Społecznych, Narodowy Fundusz Zdrowia czy Związek Harcerstwa Polskiego.

Od 2012 roku Ośrodek realizował również zadania z zakresu wspierania rodziny i rozwoju pieczy zastępczej. W 2012 roku w pieczy zastępczej zostało umieszczonych 4 dzieci

z gminy (gmina poniosła wydatek w wysokości 10% kosztów pobytu, tj. 4.960 zł), a w 2013 roku gmina poniosła wydatki na dopłatę do 5 rodzin zastępczych w kwocie 13.973 zł. Równocześnie, w latach 2012-2013 gmina uzyskała dotację w wysokości odpowiednio 15.000 i 18.000 zł z resortowego Programu Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej, którą przeznaczono na wynagrodzenie asystenta rodziny. W 2012 roku miał on pod opieką 21, a w 2013 roku 20 rodzin dysfunkcyjnych.

W latach 2011-2013 pracownicy GOPS-u realizowali również zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, m.in. biorąc udział w posiedzeniach Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. W 2011 roku Zespół odbył 5 posiedzeń, na których rozpatrzono 4 wnioski dotyczące zgłoszenia stosowania przemocy a w 2012 roku rozpatrzono 15 wniosków. Z kolei w 2013 roku Zespół odbył 18 posiedzeń, na których rozpatrzono 11 Niebieskich Kart.

W analizowanym okresie udzielana była również pomoc dla uczniów w postaci stypendiów socjalnych i zasiłków szkolnych. Liczba osób nimi objętych zwiększała się z roku na rok (123 w 2011 r., 175 w 2012 r., 180 w 2013 r.), a kwota udzielonych świadczeń wyniosła: 86.196 zł w 2011 roku, 84.734 zł w 2012 roku oraz 83.200 zł w 2013 roku.

W latach 2011-2013 GOPS udzielał również świadczeń pieniężnych osobom wykonującym prace społecznie użyteczne. W 2011 roku objął tym rodzajem wsparcia 196 osób, rok później 213, a w 2013 roku 215. Kwota wydatkowana na ten cel wyniosła: w 2011 roku 6.373 zł, w 2012 roku 6.726 zł, a w 2013 roku 6.917 zł.

W ramach realizowanych zadań GOPS przyznawał również świadczenia rodzinne. Choć w latach 2011-2013 ogólna liczba udzielonych świadczeń spadała z roku na rok (z 9.280 w 2011 r. do 8.260 w 2013 r.), to uwagę zwracał systematyczny wzrost liczby przyznanych świadczeń opiekuńczych w postaci zasiłku pielęgnacyjnego (z 2.053 w 2011 r. do 2.464 w 2013 r.). Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 10. Świadczenia rodzinne przyznane w gminie w latach 2011-2013

	2011 r.	2012 r.	2013 r.
zasiłki rodzinne i dodatki do zasiłków rodzinnych			
liczba świadczeń	9.280	8.570	8.260
świadczenia pielęgnacyjne			
liczba świadczeń	323	455	317
zasiłek pielęgnacyjny			

liczba świadczeń	2.053	2.363	2.464
dodatek do świadczenia pielęgnacyjnego			
liczba świadczeń	X	X	108
specjalny zasiłek opiekuńczy			
liczba świadczeń	X	X	10
jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka			
liczba świadczeń	52	39	29
ogółem			
liczba świadczeń	11.708	11.427	11.188

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Starym Polu.

Za osoby pobierające świadczenia pielęgnacyjne i specjalny zasiłek opiekuńczy (od 2013 roku) GOPS opłacał składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe oraz zdrowotne. Liczba tych składek ulegała wahaniom (253 w 2011 r. na kwotę 27.375 zł, 440 w 2012 r. na kwotę 50.437 zł, 417 w 2013 r. na kwotę 51.573 zł).

Kolejną formę pomocy udzielaną przez Ośrodek stanowiły świadczenia z funduszu alimentacyjnego, które służą wsparciu osób znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej w przypadku bezskuteczności egzekucji zasądzonych świadczeń alimentacyjnych. W latach 2011-2013 liczba rodzin, którym przyznano tę pomoc, zwiększała się z roku na rok (z 27 w 2011 r. do 45 w 2013 r.). Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 11. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przyznane w gminie w latach 2011-2013

	2011 r.	2012 r.	2013 r.
liczba rodzin, którym przyznano świadczenie	27	33	45
liczba wypłaconych świadczeń	471	510	685

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Starym Polu.

Pomoc społeczna polega również na prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej. Obejmuje ona zarówno jednostki środowiskowe, jak i instytucjonalne. W gminie Stare Pole, poza Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej, nie funkcjonują takie jednostki, ale mieszkańcy gminy mogą korzystać z oferty placówek zlokalizowanych na terenie powiatu i województwa. Ich wykaz zawiera poniżej przedstawiona tabela.

Tabela 12. Instytucje wsparcia spoza gminy, z oferty których mogą korzystać i korzystają jej mieszkańcy

nazwa i adres instytucji	zakres oferowanych usług oraz kategoria klienta
Środowiskowy Dom Samopomocy , ul. Gronowska 4, 82-335 Jegłownik.	Opieka dzienna, zajęcia terapeutyczne, plastyczne, artystyczne, komputerowe, kulinarne. Kategoria klienta: osoby niepełnosprawne.
Elbląskie Stowarzyszenie Pomocy Humanitarnej „Lazarus” , ul. Skrzydlata 15a, 82-300 Elbląg.	Rehabilitacja, wypożyczalnia sprzętu rehabilitacyjnego. Kategoria klienta: osoby niepełnosprawne, chore.
Ośrodek Pomocy dla Osób Pokrzywdzonych Przepęstwem , ul. Związku Jaszczurskiego 17/101, 82-300 Elbląg.	Poradnictwo prawnu-obywatelskie, porady psychologiczne, terapia, mediacja, interwencja kryzysowa. Kategoria klienta: osoby pokrzywdzone przestępstwem.
NZOZ Centrum Psychiatrii , ul. Wybickiego 12/1, 82-200 Malbork.	Opieka psychiatryczna, leczenie uzależnień. Kategoria klienta: osoby uzależnione, chore, cierpiące z powodu zaburzeń psychicznych.
Centrum Usług Socjalnych i Wsparcia AGAPE , ul. Mickiewicza 32, 82-230 Nowy Staw	Schronienie. Kategoria klienta: osoby bezdomne.
Dom FIDES i. św. Faustyny , ul. Rolnicza 1, 82-200 Malbork.	Schronienie. Kategoria klienta: osoby bezdomne.
Zakład Opiekuńczo-Lecznicy , ul. Reja 12, 82-400 Sztum.	Całodobowa opieka medyczna i pielęgnarska. Kategoria klienta: osoby przewlekłe i ciężko chore wymagające całodobowej opieki.
Hospicjum Elbląskie im. dr Aleksandry Gabrysiak , ul. Toruńska 17B, 82-300 Elbląg	Całodobowa opieka medyczna. Kategoria klienta: osoby z chorobą nowotworową.
Dom Pomocy Społecznej , ul Słowackiego 45, 82-200 Malbork	Całodobowa opieka. Kategoria klienta: osoby starsze, somatycznie chore, niepełnosprawne fizycznie.
Dom Pomocy Społecznej , ul. Szpitalna 2, 83-130 Pelplin	Całodobowa opieka. Kategoria klienta: osoby starsze, somatycznie chore, niepełnosprawne fizycznie.
Dom Pomocy Społecznej , ul. Młodkowskiego 19, 11-700 Mrągowo.	Całodobowa opieka. Kategoria klienta: dzieci i młodzież niepełnosprawne intelektualnie.
Fundacja Dzieciom „Wyrównujemy ich Szanse” , ul. Al. Wojska polskiego 503A, 82-200 Malbork	Zapewnienie opieki, mieszkania, wsparcia, pomoc psychologiczna, nadzór nad edukacją. Kategoria klienta: dzieci i młodzież.

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Starym Polu.

12. ORGANIZACJE POZARZĄDOWE

Organizacje pozarządowe są przejawem społeczeństwa obywatelskiego, jedną z form jego aktywności. Pełnią istotną rolę nie tylko w konsolidacji społeczności lokalnej, organizacyjnym wzmocnieniu władz lokalnych, lecz również zwiększają szanse rozwoju małych i średnich miejscowości. Dobrze zorganizowane środowisko może sprzyjać aktywizowaniu nie tylko pojedynczych osób i marginalizowanych grup społecznych, ale ich lokalnego otoczenia, sprzyja budowaniu samowystarczalności społeczności lokalnych poprzez uruchomienie i wykorzystanie jej zasobów.

Współpraca samorządu lokalnego z podmiotami należącymi do sektora pozarządowego nie tylko pozwala skuteczniej i efektywniej działać na rzecz rozwoju oraz poprawy warunków i jakości życia mieszkańców, lecz również umożliwia istotne odciążenie sektora publicznego w realizacji zadań.

W 2013 roku w gminie Stare Pole funkcjonowało kilkanaście organizacji pozarządowych. Samorząd gminy posiadał akt prawa miejscowego („Roczny program współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego”), w oparciu o który miał możliwość podejmowania z nimi współpracy w następujących formach finansowych i pozafinansowych:

- zlecenie organizacjom pozarządowym oraz podmiotom prowadzącym działalność pożytku publicznego zadań publicznych wraz z udzieleniem dotacji na ich finansowanie lub dofinansowanie ze środków budżetu gminy na zasadach określonych w ustawie lub uchwale Rady Gminy,
- wzajemne informowanie o planowanych kierunkach działalności,
- realizowanie wspólnych projektów i inicjatyw na rzecz społeczności lokalnej,
- wspieranie i promowanie organizacji pozarządowych oraz podmiotów prowadzących działalność pożytku publicznego poprzez wspólne organizowanie imprez kulturalnych, turystycznych i promocyjnych,
- współdziałanie w opracowywaniu aktów prawa lokalnego,
- popularyzowanie działalności organizacji pozarządowych oraz podmiotów prowadzących działalność pożytku publicznego na stronie internetowej Urzędu Gminy,

- udzielanie pomocy organizacjom pozarządowym oraz podmiotom prowadzącym działalność pożytku publicznego w zakresie stosowania ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
- powiadamianie organizacji i podmiotów o odbywających się kursach, szkoleniach.

Poniższa tabela przedstawia dane szczegółowe na temat sektora pozarządowego w gminie.

Tabela 13. Organizacje pozarządowe w gminie w 2013 roku

lp.	nazwa i adres organizacji	charakterystyka działania
1.	<p>Stowarzyszenie Przyjazne Przedszkole w Starym Polu, ul. Marynarki Wojennej 22, 82-220 Stare Pole.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ aktywizacja, integracja i zwiększenie zainteresowania środowisk lokalnych sprawami przedszkola, ▪ tworzenie warunków do rozwoju psychoruchowego dziecka, ▪ uczestniczenie w życiu kulturalno-społecznym gminy, ▪ propagowanie postaw proekologicznych, prospołecznych wśród dzieci, ▪ działanie na rzecz niwelowania różnic pomiędzy dziećmi, ▪ organizowanie spotkań, wycieczek, imprez okolicznościowych, ▪ działanie na rzecz utrzymania, modernizacji i wzbogacania bazy lokalowej oraz rzeczowej przedszkola, ▪ współudział w podnoszeniu poziomu usług świadczonych w przedszkolu.
2.	<p>Fundacja „My Wy Oni”, Janówka 5, 82-220 Stare Pole.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ podejmowanie działań na rzecz osób niepełnosprawnych, chorych i zagrożonych wykluczeniem społecznym, ▪ popieranie i upowszechnianie zooterapii jako metody rehabilitacji w różnych schorzeniach u dzieci, młodzieży i dorosłych, ▪ kształtowanie właściwych relacji między człowiekiem a zwierzęciem, ▪ działania na rzecz nauki, edukacji i oświaty, ▪ upowszechnianie kultury fizycznej i sportu oraz ruchu paraolimpijskiego, ▪ zapewnienie transportu osobom niepełnosprawnym, ▪ promowanie i organizowanie wolontariatu.
3.	<p>Stowarzyszenie Kobiet Gminy Stare Pole „Tradycja”, Ząbrowo 85; 82-220 Stare Pole.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wspieranie wszechstronnego rozwoju, społecznego, kulturalnego i gospodarczego gminy, ▪ wspieranie tradycji kulturowych społeczeństwa w środowisku lokalnym.
4.	<p>Stowarzyszenie Kobiet Żuławskich „Złotowianki”, Złotowo 61, 82-220 Stare Pole</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ integracja środowisk kobiecych, ▪ obrona praw i reprezentowanie interesów kobiet i ich rodzin, ▪ działalność charytatywna i pomoc społeczna, ▪ promocja zatrudnienia i aktywizacja zawodowa osób

		<p>pozostających bez pracy i zagrożonych zwolnieniem z pracy,</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ propagowanie metod i sposobów produkcji zdrowej żywności oraz zdrowego stylu życia, ▪ tworzenie grup samopomocowych ze szczególnym uwzględnieniem kobiet, ▪ dbałość o ochronę przyrody i krajobrazu, ▪ organizowanie życia koleżeńskiego.
5.	<p>Regionalny Związek Pszczelarzy w Elblągu z/s w Starym Polu, ul. Marynarki Wojennej 21b, 82-220 Stare Pole</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ edukacja ekologiczna, ▪ popularyzacja wiedzy na temat pszczelarstwa.
6.	<p>Stowarzyszenie „Nasza Gmina Stare Pole”, ul. Marynarki Wojennej 19a, 82-220 Stare Pole.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ podejmowanie działań na rzecz rozwoju gminy oraz wspieranie obywatelskiej i społecznej aktywności mieszkańców, ▪ promowanie gminy, kultury ludowej, lokalnych tradycji i atrakcji turystycznych, ▪ wspieranie inicjatyw społecznych i gospodarczych wszystkich wsi z terenu gminy, ▪ wspieranie dobroczynności i działań humanitarnych, ▪ podejmowanie działań na rzecz ludzi starszych i niepełnosprawnych, ▪ podejmowanie działań na rzecz ochrony środowiska naturalnego i zwierząt, ▪ wspieranie inicjatyw społecznych na rzecz budowy i modernizacji istniejącej struktury komunalnej, ▪ promowanie zdrowego trybu życia oraz podejmowanie inicjatyw w zakresie rozwoju kultury fizycznej i sportu, ▪ wspieranie budowy społeczeństwa obywatelskiego, ▪ wspieranie kół gospodyń wiejskich.
7.	<p>Koło Gospodyń Wiejskich Integracja, Szlagnowo 14, 82-220 Stare Pole.</p>	<p>integracja środowisk kobiecych, wspieranie tradycji kulturowych społeczeństwa w środowisku lokalnym.</p>
8.	<p>Żuławski Oddział Stowarzyszenia Naukowo-Technicznego Inżynierów i Techników Rolnictwa, ul. Marynarki Wojennej 21 82-220 Stare Pole.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ integrowanie środowiska rolniczego i jego otoczenia wokół zagadnień postępu naukowo-technicznego i gospodarczego, ▪ prowadzenie działalności na rzecz podnoszenia poziomu zawodowego i etycznego członków, ochrony zawodu oraz uprawnień inżynierów i techników rolnictwa
9.	<p>Związek Harcerstwa Polskiego, ul. Bema, 82-200 Stare Pole</p>	<p>wychowanie młodzieży, wspieranie jej rozwoju oraz kształtowanie charakteru w oparciu o sumienność, odpowiedzialność, empatię i umiłowanie przyrody.</p>
10.	<p>Polski Związek Wędkarski, Koło Stare Pole, ul. Marynarki</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ popularyzacja rekreacji na świeżym powietrzu; ▪ edukacja ekologiczna; ▪ propagowania zdrowej rywalizacji sportowej

	Wojennej 2b, 82-200 Stare Pole	
11.	Stowarzyszenie Gminny Klub Sportowy „Błękitni” Stare Pole , ul. Bema 7, 82-200 Stare Pole	rozwój kultury fizycznej, promowanie integracji poprzez sport.
12.	Ochotnicza Straż Pożarna w Starym Polu , ul. Marynarki Wojennej 6, 82-220 Stare Pole.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ prowadzenie działalności mającej na celu zapobieganie pożarom oraz współdziałanie w tym zakresie z instytucjami, stowarzyszeniami oraz organizacjami społecznymi, ▪ udział w akcjach ratowniczych w czasie pożaru lub innego zdarzenia oraz klęsk żywiołowych, ▪ krzewienie zasad bezpieczeństwa przeciwpożarowego wśród młodzieży oraz informowanie o istniejących zagrożeniach pożarowych, ekologicznych, ▪ rozwijanie wśród członków ochotniczych straży pożarnych kultury fizycznej i sportu.
13.	Ochotnicza Straż Pożarna w Ząbrowie , Ząbrowo 17, 82-220 Stare Pole	

Źródło danych: Urząd Gminy Stare Pole i Krajowy Rejestr Sądowy.

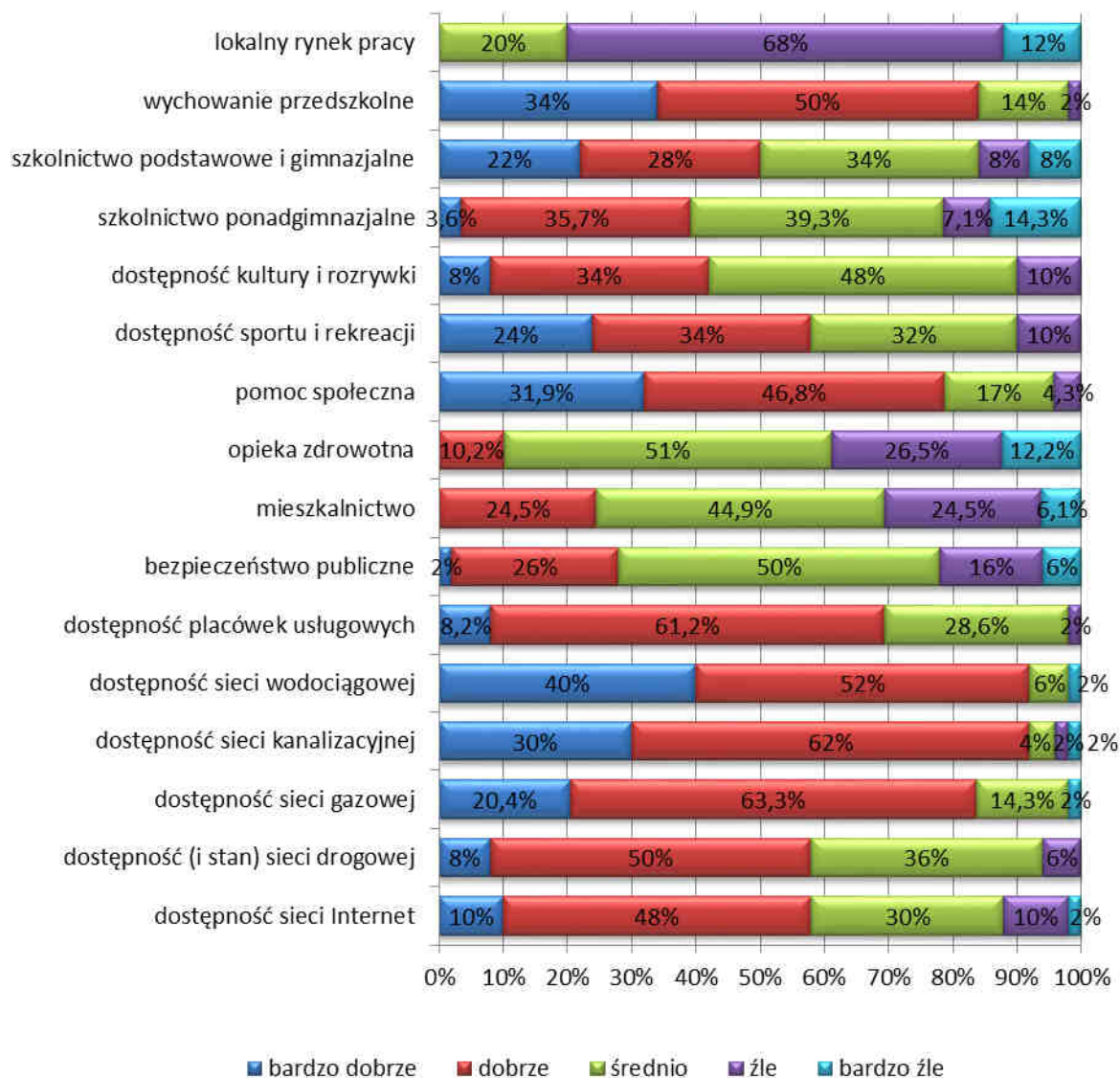
13. WYNIKI BADAŃ ANKIETOWYCH „PROBLEMY SPOŁECZNE W ŚRODOWISKU LOKALNYM”

Badania ankietowe przeprowadzone w ramach diagnozy sytuacji społecznej w gminie Stare Pole posłużyły identyfikacji, określeniu przyczyn i skali występujących na jej terenie problemów społecznych oraz wskazaniu działań, jakie należałoby podjąć w celu zmniejszenia ich natężenia oraz zminimalizowania ich skutków.

Badania zostały przeprowadzone przy pomocy ankiet, które zostały rozpowszechnione wśród mieszkańców gminy, w tym reprezentantów samorządu lokalnego – Wójta Gminy, radnych, sołtysów, pracowników Urzędu Gminy, członków komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, przedstawicieli jednostek organizacyjnych gminy, m.in. placówek oświatowych, kulturalnych, sportowych i pomocy społecznej, a także przedstawicieli jednostek służby zdrowia, policji, organizacji pozarządowych i kościoła. W sumie do analizy przedłożono 50 wypełnionych anonimowo ankiet.

W pierwszym pytaniu poproszono przedstawicieli środowiska lokalnego o ocenę warunków życia w gminie. Uzyskane odpowiedzi przedstawia poniższy wykres.

Wykres 30. Warunki życia w gminie

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Analizując warunki życia w gminie, przedstawiciele środowiska lokalnego najlepiej ocenili dostępność sieci kanalizacyjnej i wodociągowej (w sumie po 92% ocen dobrych i bardzo dobrych) oraz gazowej (łącznie 83,7% ocen dobrych i bardzo dobrych), a także wychowania przedszkolnego (w sumie 84% ocen dobrych i bardzo dobrych).

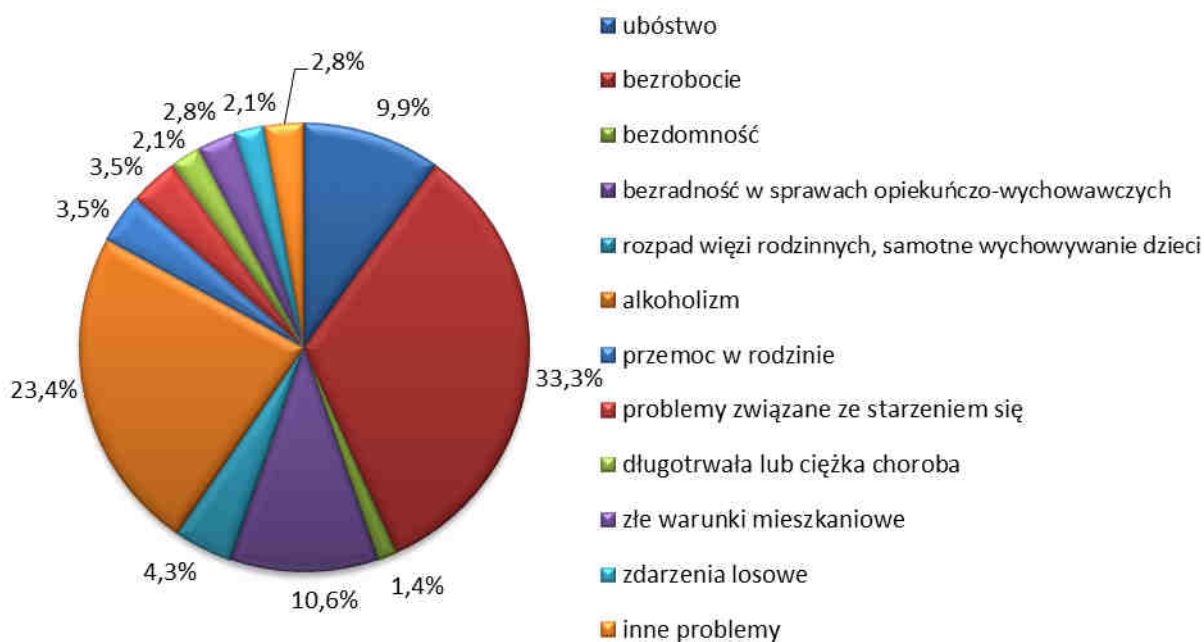
Z wysoką oceną spotkała się także dostępność pomocy społecznej (łącznie 78,7% ocen dobrych i bardzo dobrych) oraz placówek usługowych (w sumie 69,4% ocen dobrych i bardzo dobrych).

Najgorzej ankietowani ocenili natomiast lokalny rynek pracy (łącznie 80% ocen złych i bardzo złych). Niezadowolenie budził również dostęp do opieki zdrowotnej (w sumie 38,7% ocen złych i bardzo złych), sytuacja mieszkaniowa (łącznie 30,6% ocen złych i bardzo złych),

dostęp do szkolnictwa ponadgimnazjalnego (w sumie 21,4% ocen bardzo złych i złych) oraz stan bezpieczeństwa publicznego (łącznie 22% ocen złych i bardzo złych).

W kolejnym pytaniu zapytano badanych o problemy, które najczęściej dotyczą mieszkańców gminy. Szczegóły w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 31. Problemy najczęściej dotykające mieszkańców gminy

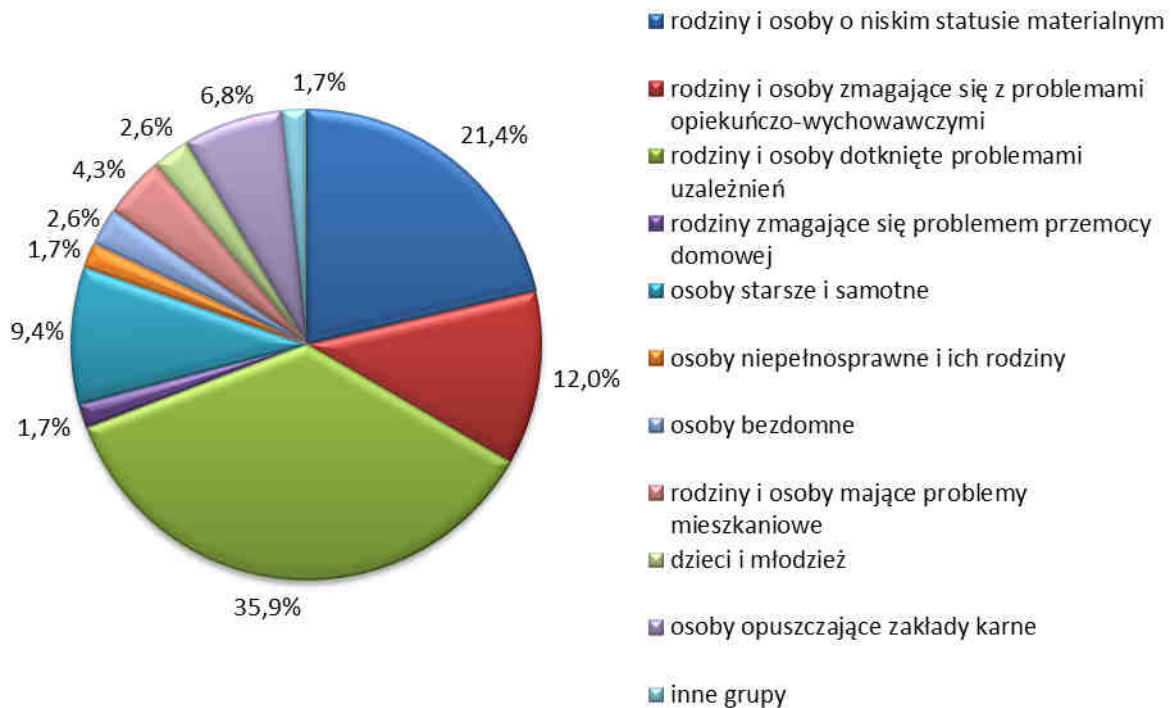

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Do problemów, które najczęściej dotykają mieszkańców gminy, respondenci zaliczyli bezrobocie (33,3%) i alkoholizm (23,4%), a następnie bezzadność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego, zaniedbanie dzieci (10,6%) oraz ubóstwo (9,9%).

Odpowiadając na następne pytanie, ankietowali identyfikowali grupy zagrożone wykluczeniem społecznym w gminie. Uzyskane odpowiedzi przedstawia poniższy wykres.

Wykres 32. Grupy zagrożone wykluczeniem społecznym w gminie

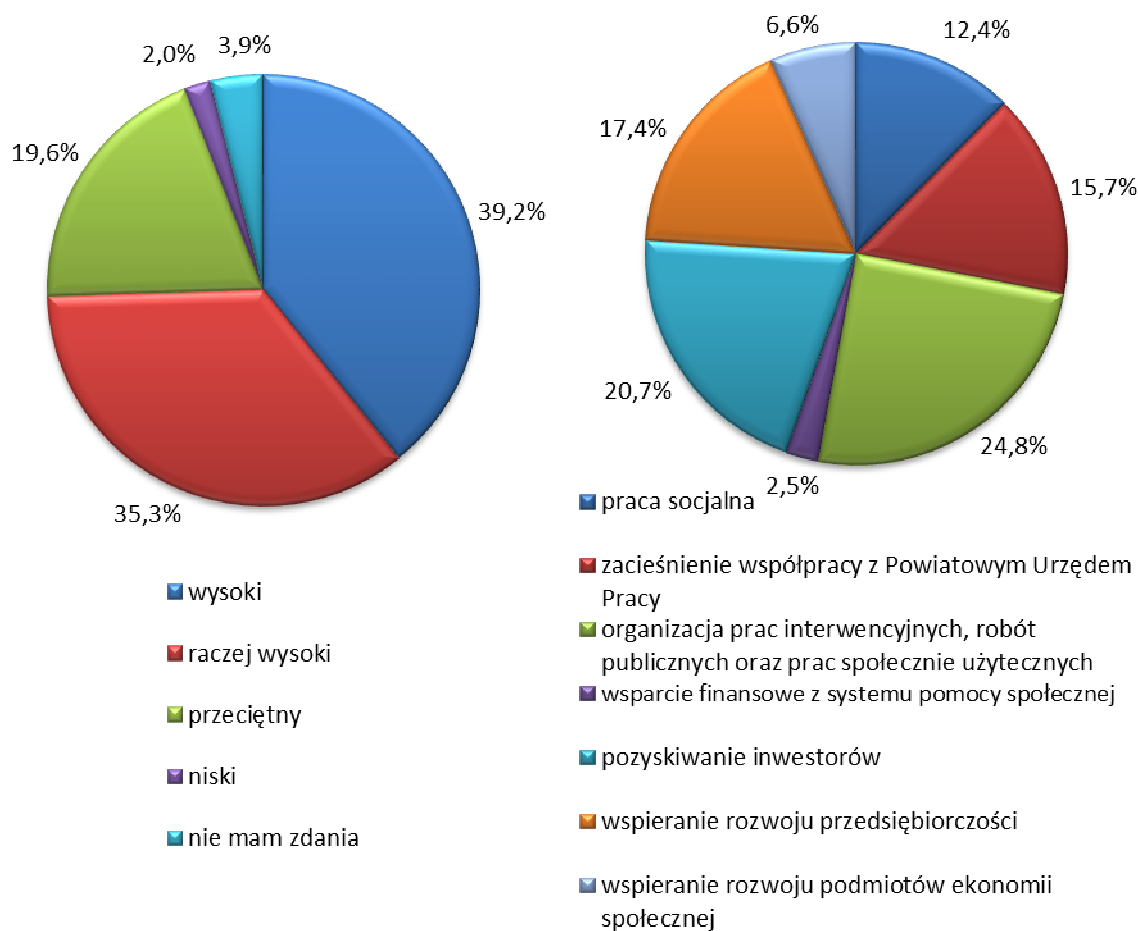
Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Najwięcej badanych (35,9%) stwierdziło, że najbardziej zagrożone wykluczeniem społecznym są rodziny i osoby zmagające się z problemami uzależnień. Liczne grono wśród ankietowanych stanowili ci, którzy wskazali na rodziny i osoby o niskim statusie materialnym (21,4%) oraz rodziny i osoby dotknięte problemami opiekuńczo-wychowawczymi, w tym rodziny wielodzietne i niepełne (12%).

W kolejnych pytaniach poproszono badanych o opinię na temat poziomu bezrobocia w gminie oraz wskazanie działań, jakie należałoby podjąć w celu poprawy sytuacji osób nim dotkniętych. Uzyskane odpowiedzi przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 33. Jaki jest poziom bezrobocia w gminie?

Wykres 34. Jakie działania należałoby podjąć w celu poprawy sytuacji osób bezrobotnych?

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

W opinii ponad 43% ankietowanych poziom bezrobocia w gminie jest wysoki lub raczej wysoki, a zdaniem kolejnych 19,6% badanych jest on przeciętny.

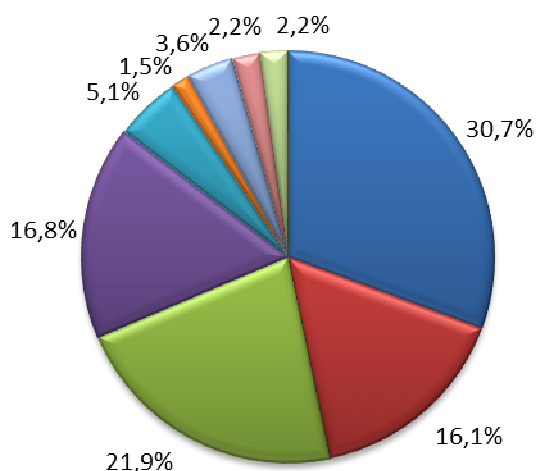
Wśród działań, jakie należałoby podjąć w celu poprawy sytuacji osób pozostających bez pracy, respondenci najczęściej wymieniali organizowanie prac interwencyjnych, robót publicznych oraz prac społecznie użytecznych (24,8%), pozyskiwanie inwestorów (20,7%), wspieranie rozwoju przedsiębiorczości (17,4%) oraz zacieśnianie współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w celu umożliwienia osobom bezrobotnym (poprzez świadczenie poradnictwa oraz organizowanie stażu, kursów i szkoleń) zdobycia doświadczenia zawodowego oraz podniesienia lub zmiany kwalifikacji zawodowych (15,7%).

W odpowiedzi na następane pytania ankietowani wskazali przyczyny ubóstwa wśród mieszkańców gminy oraz przedstawili propozycje działań, jakie powinny być podejmowane na rzecz osób nim dotkniętych. Szczegóły w tym zakresie przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 35. Przyczyny ubóstwa wśród

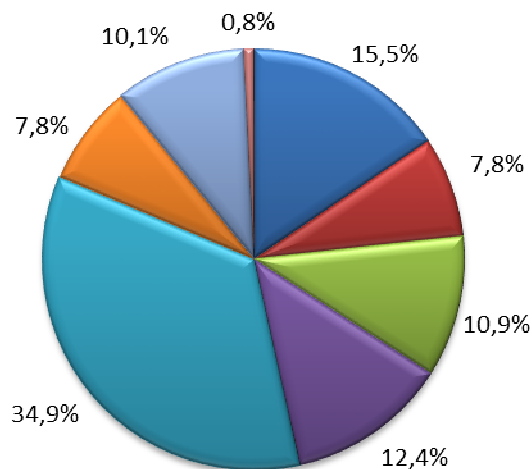
Wykres 36. Jakie działania powinny być

mieszkańców gminy?

- bezrobocie
- dziedziczenie ubóstwa
- uzależnienia
- wyuczona bezradność
- niedostosowanie społeczne
- rozpad rodziny
- wielodzietność
- długotrwała choroba
- niepełnosprawność

podejmowane na rzecz dotkniętych problemem ubóstwa?

- praca socjalna
- pomoc finansowa
- wsparcie rzeczowe, w tym w formie posiłku
- poradnictwo
- pomoc w znalezieniu zatrudnienia
- promowanie aktywnych postaw i samopomocy, np. pomocy sąsiedzkiej
- tworzenie mieszkań komunalnych i socjalnych
- inne

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

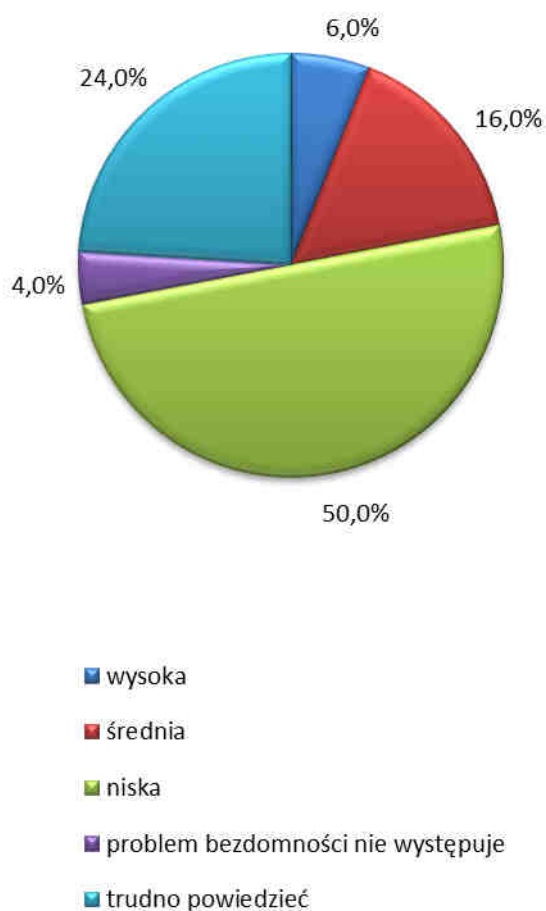
Wśród przyczyn popadania mieszkańców gminy w ubóstwo, ankietowani najczęściej wskazywali bezrobocie (30,7%). Do ważnych powodów ubożenia ludności badani zaliczyli również uzależnienia (21,9%), wyuczoną bezradność (16,8%) oraz dziedziczenie ubóstwa (16,1%).

Zdaniem respondentów, by skutecznie przeciwdziałać problemowi ubóstwa należałoby przede wszystkim udzielać pomocy w znalezieniu zatrudnienia (34,9%). Duże znaczenie przywiązywali również do prowadzenia pracy socjalnej (15,5%), świadczenia poradnictwa (12,4%), wsparcia rzeczowego, w tym w formie posiłku (10,9%) oraz tworzenia mieszkań komunalnych i socjalnych (10,1%).

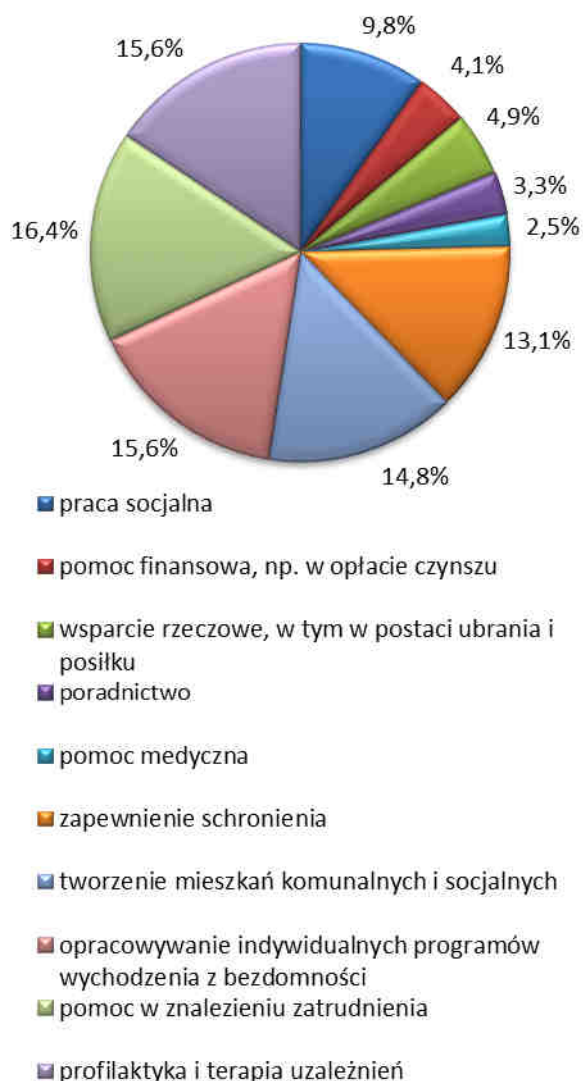
W kolejnych pytaniach została podjęta kwestia bezdomności – poproszono badanych o opinię na temat skali tego problemu w gminie oraz wskazanie działań, które przyniosłyby

największą skuteczność w jego zapobieganiu i rozwiązywaniu. Uzyskane odpowiedzi prezentują poniższe wykresy.

Wykres 37. Jaka jest skala problemu bezdomności w gminie?

Wykres 38. Jakie działania byłby najskuteczniejsze w zapobieganiu i rozwiązywaniu problemu bezdomności?

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

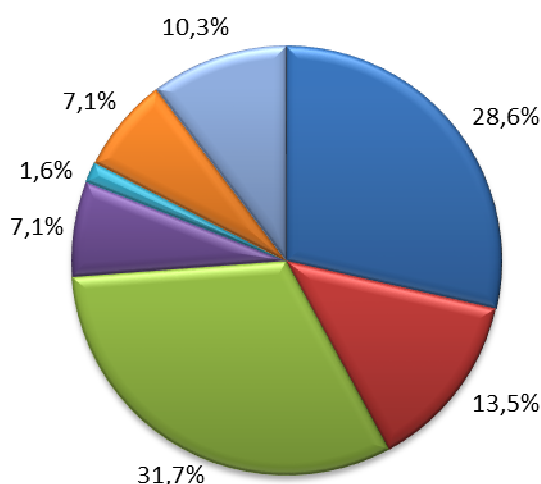
Połowa respondentów stwierdziła, że skala bezdomności w gminie jest niska, a 16% że jest średnia. Jednocześnie blisko co czwarty badany 16,7% nie potrafił określić swojego stanowiska w tej sprawie.

W opinii ankietowanych największe efekty w zapobieganiu i rozwiązywaniu problemu bezdomności może przynieść pomoc w znalezieniu zatrudnienia (16,4%), opracowywanie

indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności, prowadzenie profilaktyki i terapii uzależnień (po 15,6%), tworzenie mieszkań komunalnych i socjalnych (14,8%) oraz zapewnienie schronienia (13,1%).

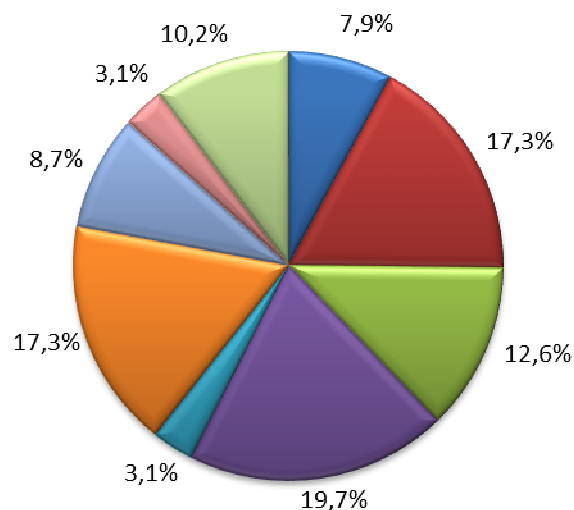
W ankiecie znalazło się również pytanie pozwalające poznać opinie respondentów na temat przyczyn bezradności opiekuńczo-wychowawczej oraz w prowadzeniu gospodarstwa domowego. Uzyskane odpowiedzi prezentują poniższe wykresy.

Wykres 39. Przyczyny bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz w prowadzeniu gospodarstwa domowego w gminie

- niski poziom umiejętności wychowawczych
- ubóstwo
- uzależnienia
- przemoc w rodzinie
- niepełnosprawność, długotrwała choroba
- wielodzietność
- samotne rodzicielstwo

Wykres 40. Jakie działania poprawiłyby sytuację rodzin niewydolnych wychowawczo w gminie?

- praca socjalna
- pomoc asystenta rodziny
- edukacja rodzin w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich
- zwiększenie dostępności poradnictwa psychologiczno-pedagogicznego, terapii rodzinnej
- wyższe świadczenia pieniężne dla rodzin wielodzietnych i niepełnych
- pomoc w znalezieniu zatrudnienia
- profilaktyka i terapia w zakresie uzależnień i przemocy w rodzinie
- poszerzenie oferty wsparcia instytucji i organizacji wspierających rodzinę
- zwiększenie dostępu dzieci i młodzieży do alternatywnych form spędzania czasu wolnego

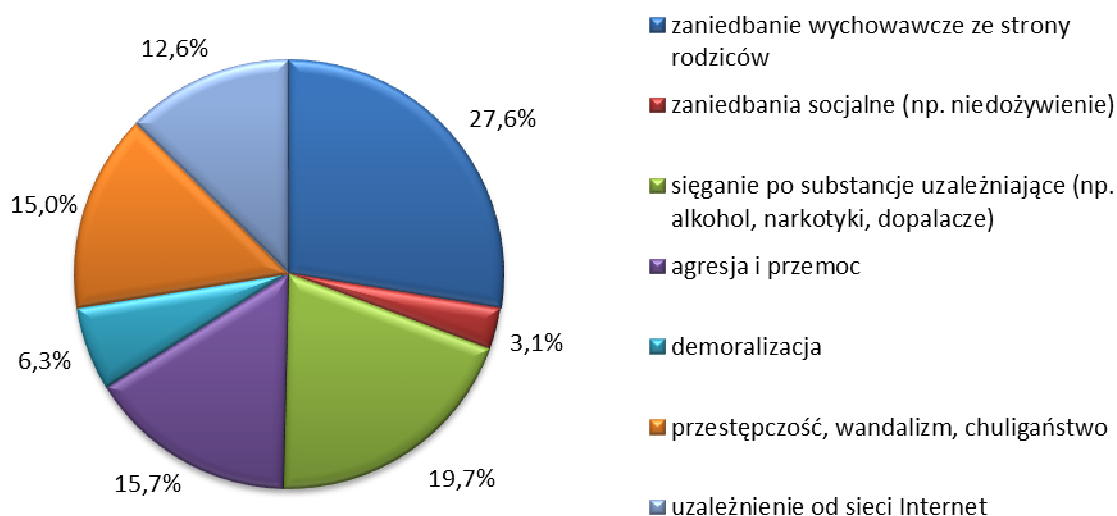
Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

W opinii odpowiednio 31,7 i 28,6% badanych głównymi przyczynami bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz w prowadzeniu gospodarstwa domowego w gminie są uzależnienia oraz niski poziom umiejętności wychowawczych. Zdaniem odpowiednio 13,5 i 10,3% respondentów duży wpływ na występowanie tego problemu mają również ubóstwo i samotne rodzicielstwo.

Wśród działań, których podjęcie mogłoby poprawić sytuację rodzin niewydolnych wychowawczo, ankietowani najczęściej wskazywali zwiększenie dostępności poradnictwa psychologiczno-pedagogicznego i terapii rodzinnej (19,7%) oraz zapewnienie pomocy asystenta rodziny i udzielenie pomocy w znalezieniu zatrudnienia (po 17,3%).

W uzupełnieniu odpowiedzi na poprzednie pytania, ankietowani wskazali negatywne zjawiska, na jakie najbardziej narażone są dzieci i młodzież z gminy. Szczegóły w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 41. Na jakie negatywne zjawiska społeczne najbardziej narażone są dzieci i młodzież z gminy?

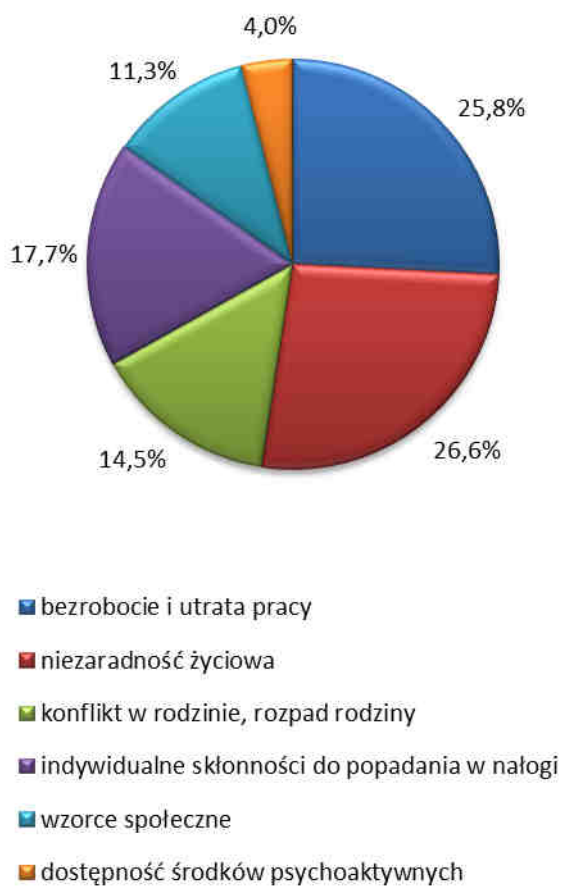

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

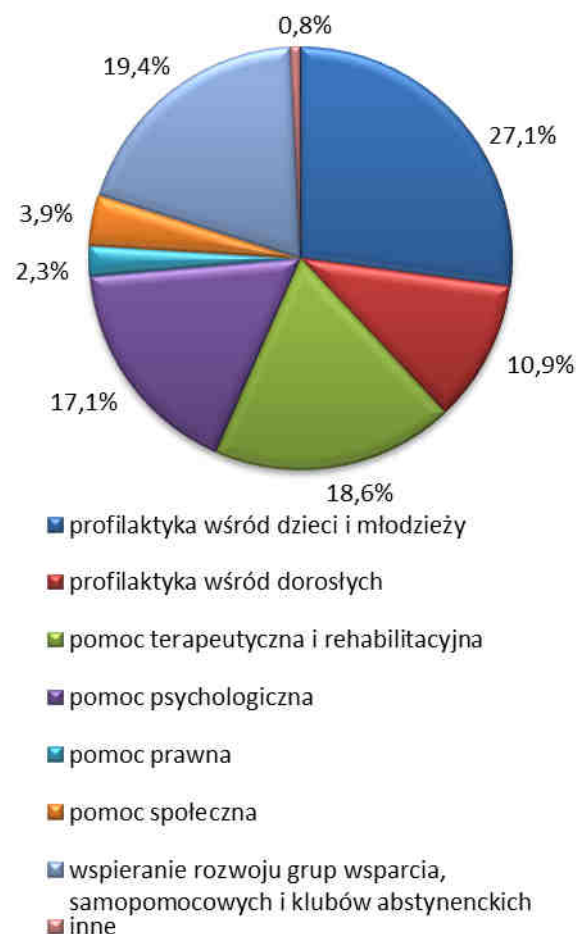
Według ankietowanych, do negatywnych zjawisk społecznych, na które najbardziej narażone są dzieci i młodzież z gminy, należą: zaniedbania wychowawcze ze strony rodziców (27,6%) oraz sięganie po substancje uzależniające, np. alkohol, narkotyki, dopalacze (19,7%). Niepokojącymi problemami są również agresja i przemoc (15,7%), przestępczość, wandalizm i chuligaństwo (15%) oraz uzależnienie od sieci Internet (12,6%).

W następujących pytaniach poproszono respondentów o podanie przyczyn występowania problemu uzależnień wśród mieszkańców gminy oraz wskazanie działań, jakie powinny być podejmowane na rzecz osób i rodzin nim dotkniętych. Odpowiedzi w tym zakresie prezentują poniższe wykresy.

Wykres 42. Przyczyny występowania problemu uzależnień wśród mieszkańców gminy

Wykres 43. Jakie działania powinny być podejmowane na rzecz osób uzależnionych i ich rodzin?

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

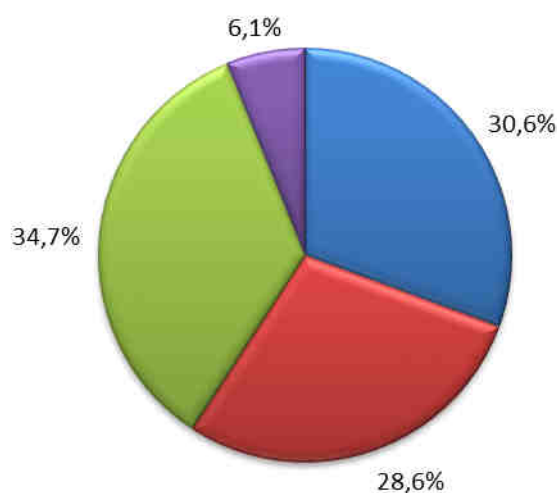
Do zasadniczych powodów występowania problemu uzależnień wśród mieszkańców gminy badani zaliczyli niezaradność życiową (26,6%) oraz bezrobocie i utratę pracy (25,8%), a także indywidualne skłonności do popadania w nałogi (17,7%) oraz konflikt w rodzinie i rozpad rodziny (14,5%).

Zdaniem respondentów, podejmując działania na rzecz osób uzależnionych i ich rodzin, należy przede wszystkim skupić się na prowadzeniu profilaktyki wśród dzieci

i młodzieży (27,1%), wspieraniu rozwoju grup wsparcia, samopomocowych (np. AA i Al-Anon) i klubów abstynenckich (19,4%), zapewnieniu szerszego dostępu do pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej (18,6%) oraz psychologicznej (17,1%).

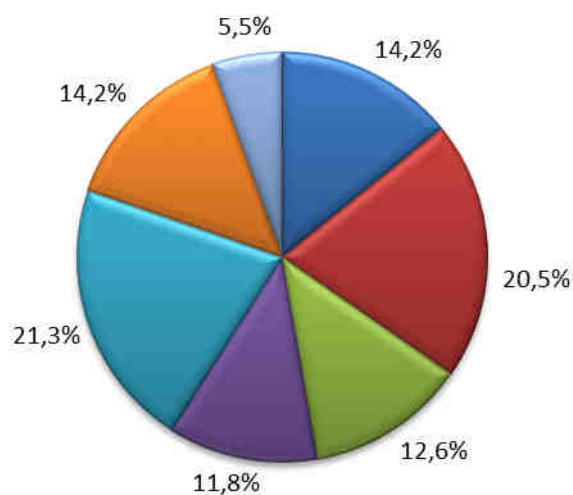
Następnie zapytano badanych o znajomość przypadków występowania problemu, który niejednokrotnie ma swoje źródło w uzależnieniach, tj. przemocy w rodzinie, oraz poproszono o przedstawienie działań, które byłyby najskuteczniejsze w walce z tym zjawiskiem. Uzyskane odpowiedzi przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 44. Znajomość przypadków przemocy w rodzinie w gminie

- znam takie przypadki
- słyszałem(-am) o takich przypadkach
- nie znam takich przypadków
- nie słyszałem(-am) o takich przypadkach

Wykres 45. Jakie kroki byłyby najskuteczniejsze w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie?

- prowadzenie poradnictwa i interwencji
- zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i prawnej
- profilaktyka agresji i przemocy wśród dzieci i młodzieży
- umożliwienie uczestnictwa w grupach wsparcia
- zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia
- motywowanie i kierowanie sprawców przemocy do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych
- udział w programach i kampaniach społecznych poświęconych przemocy w rodzinie i jej skutkom

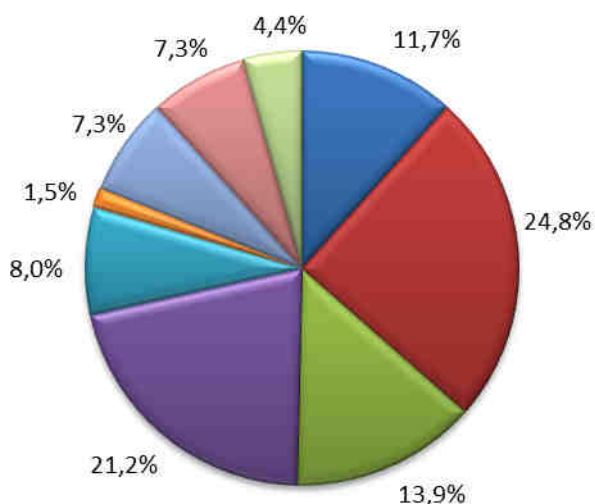
Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Większość ankietowanych (łącznie 59,2%) stwierdziła, że zna przypadki występowania przemocy w rodzinie w gminie bądź o nich słyszała. Jednocześnie w sumie 40,8% badanych było odmiennego zdania.

Zdaniem respondentów, by skutecznie przeciwdziałać przemocy w rodzinie, należy przede wszystkim zapewnić osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia (21,3%) oraz zwiększyć dostępność pomocy terapeutycznej i prawnej (20,5%), a także prowadzić poradnictwo i podejmować interwencje oraz motywować i kierować sprawców przemocy do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych (po 14,2%).

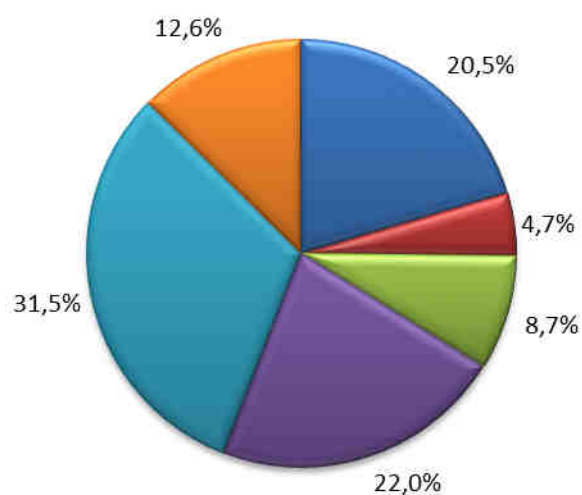
Kolejna kwestia poruszona w ankiecie dotyczyła problemów, z jakimi najczęściej zmagają się osoby starsze w gminie oraz działań, których wdrożenie przyczyniłoby się do poprawy ich sytuacji. Udzielone przez badanych odpowiedzi prezentują poniższe wykresy.

Wykres 46. Problemy najczęściej dotykające osoby starsze z gminy

- ubóstwo
- samotność
- niepełnosprawność
- choroby wieku podeszłego
- brak wsparcia ze strony rodziny
- bariery architektoniczne
- utrudniony dostęp do usług opiekuńczych
- brak dostępu do geriatry
- ograniczona oferta spędzania czasu wolnego

Wykres 47. Jakie działania poprawiłyby sytuację osób starszych w gminie?

- rozwój usług opiekuńczych
- organizowanie pomocy sąsiedzkiej
- organizowanie spotkań i imprez środowiskowych
- zapewnienie dostępu do placówek wsparcia dziennego (klub seniora, dzienny dom pobytu)
- zwiększenie dostępu do lekarzy specjalistów
- zaangażowanie wolontariuszy do pomocy osobom starszym

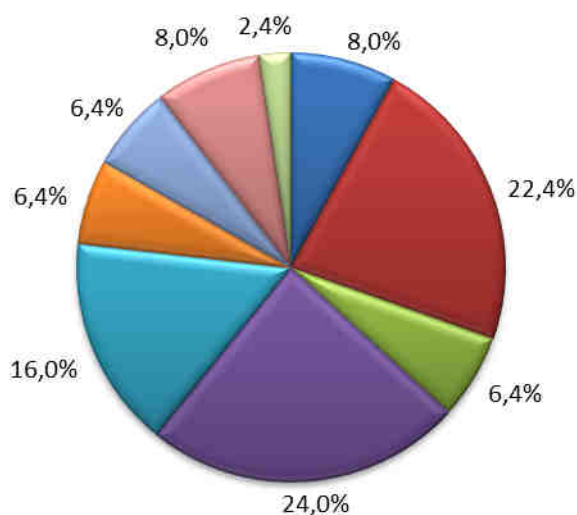
Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

W opinii ankietowanych problemami, które najczęściej dotykają seniorów w gminie, są samotność (24,8%) i choroby wieku podeszłego (21,2%).

Do działań, których realizacja mogłaby się przyczynić do poprawy sytuacji seniorów w gminie, respondenci najczęściej zaliczali: zwiększenie dostępu do lekarzy specjalistów (31,5%), zapewnienie dostępu do placówek wsparcia dziennego (klub seniora, dzienny dom pobytu; 22%) oraz rozwój usług opiekuńczych (20,5%).

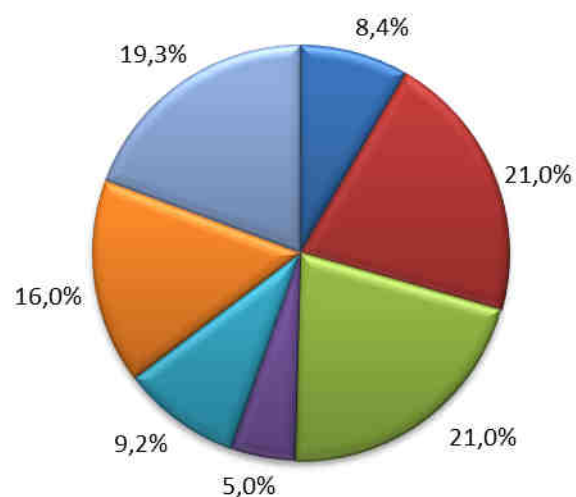
W odpowiedzi na kolejne pytania ankietowani identyfikowali problemy, których najczęściej doświadczają osoby niepełnosprawne w gminie, oraz wskazywali działania, których podjęcie pozwoliłoby na pełniejszy ich udział w życiu społecznym. Szczegóły w tym zakresie przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 48. Problemy, których najczęściej doświadczają osoby niepełnosprawne z gminy

- bariery architektoniczne
- utrudniony dostęp do placówek rehabilitacyjnych
- utrudniony dostęp do usług opiekuńczych
- brak odpowiednich ofert pracy
- deficyt zakładów pracy chronionej
- ubóstwo
- izolacja społeczna
- niski poziom akceptacji społecznej
- problemy psychologiczne

Wykres 49. Jakie działania umożliwiłyby osobom niepełnosprawnym pełniejszy udział w życiu społecznym?

- likwidacja barier architektonicznych
- zwiększenie dostępu do rehabilitacji
- tworzenie stanowisk pracy
- zwiększenie dostępności kształcenia integracyjnego
- organizowanie środowiskowych spotkań i imprez integracyjnych
- zwiększenie dostępu do pomocy specjalistycznej, w tym psychologicznej, pedagogicznej
- zapewnienie dostępu do wczesnej diagnostyki medycznej

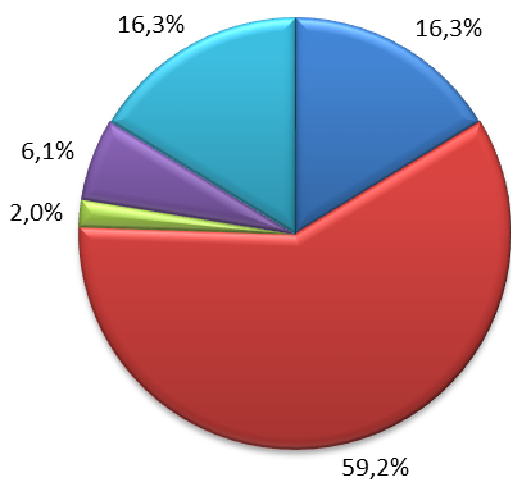
Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Według badanych problemami, z którymi najczęściej zmagają się osoby dotknięte niepełnosprawnością z gminy są brak odpowiednich ofert pracy (24%), utrudniony dostęp do placówek rehabilitacyjnych (22,4%) oraz deficyt zakładów pracy chronionej (16%).

W opinii ankietowanych działania, które umożliwiłyby osobom niepełnosprawnym pełniejszy udział w życiu społecznym, powinny skupiać się na zwiększeniu dostępu do rehabilitacji i tworzeniu miejsc pracy (po 21%) oraz zapewnieniu dostępu do wczesnej diagnostyki medycznej (19,3%) i zwiększeniu dostępności pomocy specjalistycznej, w tym psychologicznej, pedagogicznej (16%).

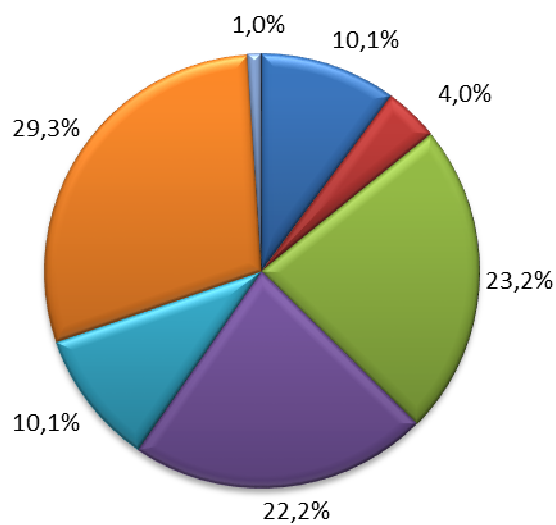
W ostatnich pytaniach podjęto temat stanu bezpieczeństwa w gminie – poczucia bezpieczeństwa, przyczyn jego braku oraz działań, które wpłynęłyby na jego zwiększenie. Szczegóły w tym zakresie prezentują poniższe wykresy.

Wykres 50. Czy czuje się Pani/Pan bezpiecznie w gminie?

- tak
- raczej tak
- raczej nie
- nie
- trudno powiedzieć

Wykres 51. Przyczyny braku bezpieczeństwa w gminie

- częste włamania i kradzieże
- częste napady, rozboje
- niewystarczająca liczba patroli policyjnych
- pijący alkohol w miejscach publicznych
- przemoc w rodzinie
- zagrożenia na drodze (piractwo drogowe, nietrzeźwi kierowcy)
- inne

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Wykres 52. Co wpłynęłoby na zwiększenie bezpieczeństwa publicznego w gminie?

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Ponad 75% ankietowanych stwierdziło, że czuje się raczej bezpiecznie bądź bezpiecznie w miejscu zamieszkania. Odmienną opinię wyraziło jedynie 8,1% badanych.

Wśród przyczyn braku bezpieczeństwa respondenci najczęściej wskazywali zagrożenia na drodze (piractwo drogowe, nietrzeźwi kierowcy; 29,3%), niewystarczającą liczbę patroli policyjnych (23,2%) oraz osoby pijące alkohol w miejscach publicznych (22,2%).

Zdaniem ankietowanych na zwiększenie bezpieczeństwa publicznego w gminie w największym stopniu wpłynęłoby: zwiększenie liczby patroli policyjnych (31,7%), remont dróg gminnych, budowa przydrożnych chodników, przejść dla pieszych i oświetlenia (21,2%), skuteczniejsze egzekwowanie zakazu sprzedaży napojów alkoholowych dzieciom, młodzieży i osobom nietrzeźwym (19,2%) oraz zwiększenie dostępu dzieci i młodzieży do alternatywnych form spędzania czasu wolnego (16,3%).

14. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT jest heurystyczną techniką analityczną służącą uporządkowaniu posiadanych informacji. W przypadku strategii rozwiązywania problemów społecznych stanowi efektywną metodę identyfikacji mocnych i słabych stron lokalnego systemu pomocy społecznej oraz szans i zagrożeń, jakie przed nim stoją. Pozwala oszacować potencjał, jakim się dysponuje oraz określić stopień, w jakim posiadane zasoby odpowiadają potrzebom i oczekiwaniom społeczności lokalnej.

Na potrzeby niniejszego dokumentu analiza została przeprowadzona w następujących obszarach: 1. Bezrobocie, ubóstwo i bezdomność, 2. Rodzina, dzieci i młodzież, 3. Uzależnienia i przemoc w rodzinie, 4. Starość i niepełnosprawność, 5. Kapitał społeczny i aktywność obywatelska.

Obszar: Bezrobocie, ubóstwo i bezdomność

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> ▪ bardzo dobra infrastruktura gospodarcza i komunikacyjna w gminie ▪ podejmowanie prób pozyskania inwestorów mogących stworzyć w gminie nowe miejsca pracy ▪ upowszechnianie ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy, a także o usługach poradnictwa zawodowego i dostępnych szkoleniach ▪ diagnozowanie problemu bezdomności ▪ informowanie bezdomnych o przysługujących im prawach oraz dostępnych formach pomocy ▪ standaryzowanie usług świadczonych osobom bezdomnym ▪ zapewnienie wsparcia osobom wychodzącym z bezdomności ▪ w razie potrzeby kierowanie osób bezdomnych do placówek zapewniających schronienie 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ niedostatek miejsc pracy w gminie; brak nowych zakładów pracy oraz niewielka liczba lokalnych przedsiębiorców ▪ niska skuteczność działań na rzecz osób dotkniętych bezrobociem ▪ niekorzystanie z funduszy zewnętrznych w celu przeciwdziałania bezrobociu (m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej) ▪ niewystarczające zasoby mieszkań komunalnych w gminie, brak lokali socjalnych ▪ brak podmiotów ekonomii społecznej w gminie ▪ nierealizowanie indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności

<ul style="list-style-type: none"> ▪ podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi na rzecz osób bezdomnych 	
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> ▪ istnienie potencjału inwestorów w regionie ▪ możliwość pozyskiwania środków finansowych z funduszy zewnętrznych na przeciwdziałanie bezrobociu (m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej) ▪ dostęp do europejskich rynków pracy ▪ istnienie w regionie organizacji pozarządowych działających na rzecz osób bezdomnych 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ postępujące zjawisko ubożenia mieszkańców gminy ▪ utrzymujący się poziom bezrobocia w gminie połączony ze zjawiskiem dziedziczenia bezrobocia ▪ ograniczone możliwości znalezienia zatrudnienia na lokalnym rynku pracy przez kończącą edukację młodzież; migracja ludzi młodych za pracą ▪ mała aktywność wśród społeczności lokalnej w poszukiwaniu zatrudnienia ▪ mały potencjał w regionie organizacji pozarządowych działających na rzecz osób bezrobotnych ▪ rosnąca liczba osób zagrożonych bezdomnością i wymagających schronienia ▪ niski poziom społecznej akceptacji osób bezdomnych

Obszar: Rodzina, dzieci i młodzież

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> ▪ dostateczny dostęp do opieki przedszkolnej w gminie ▪ odpowiednia dostępność szkół podstawowych i gimnazjalnych w gminie ▪ podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz rodzin, dzieci i młodzieży 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ograniczony dostęp rodzin do poradnictwa specjalistycznego ▪ brak w gminie grup i ośrodków wsparcia dla rodzin i osób samotnie wychowujących dzieci ▪ niewystarczający dostęp do placówek wsparcia dla dzieci i młodzieży w gminie ▪ niedostosowana do potrzeb i oczekiwań dzieci i młodzieży oferta spędzania czasu wolnego ▪ niezadowalająca dostępność opieki medycznej w gminie

Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> ▪ skoordynowane działania instytucji i organizacji wspierających rodziny, dzieci i młodzież ▪ liczne w regionie organizacje pozarządowe działające w gminie na rzecz rodzin, dzieci i młodzieży ▪ wzrost zainteresowania wolontariatem wśród dzieci i młodzieży 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ utrzymująca się liczba rodzin dysfunkcyjnych w gminie ▪ brak warunków do prowadzenia efektywnej pracy socjalnej ▪ brak możliwości kontynuowania w gminie nauki na poziomie ponadgimnazjalnym

Obszar: Uzależnienia i przemoc w rodzinie

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> ▪ prowadzenie wśród rodziców, nauczycieli i sprzedawców napojów alkoholowych działań edukacyjno-szkoleniowych w zakresie profilaktyki uzależnień i przeciwdziałania przemocy w rodzinie ▪ podejmowanie działań profilaktycznych, informacyjnych i edukacyjnych w szkołach w zakresie uzależnień i przeciwdziałania przemocy w rodzinie ▪ podejmowanie działań w ramach zespołu interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie ▪ podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi w obszarze uzależnień i przeciwdziałania przemocy w rodzinie 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ograniczony dostęp do pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla rodzin dotkniętych problemami uzależnień i przemocy ▪ utrudniony dostęp do wsparcia psychospołecznego i prawnego ▪ brak grup wsparcia dla osób uzależnionych, współuzależnionych oraz dotkniętych przemocą w rodzinie ▪ brak poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> ▪ zwiększająca się świadomość społeczna, w tym dzieci i młodzieży, rodziców i nauczycieli na temat problemów uzależnień i przemocy ▪ niewielka liczba osób i rodzin wymagających interwencji z powodu 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ niska liczba osób wyleczonych z uzależnień ▪ obniżanie się wieku inicjacji alkoholowej i narkotykowej

<p>przemocy w rodzinie i objęcia działaniami interdyscyplinarnymi</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ niezwiększająca się liczba osób wymagających umieszczenia w ośrodkach wsparcia oraz objęcia działaniami korekcyjno-edukacyjnymi ▪ możliwość skorzystania ze wsparcia Zakładu Opieki Zdrowotnej Centrum Psychiatrii w Malborku, Oddziałów Leczenia Uzależnień w Szpitalach w Starogardzie Gdańskim, Prabutach i Fromborku oraz Ośrodka Pomocy Dla Osób Pokrzywdzonych Przepęstwem w Elblągu ▪ funkcjonowanie w regionie organizacji pozarządowych działających w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie 	
---	--

Obszar: Starość i niepełnosprawność

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> ▪ informowanie osób starszych i niepełnosprawnych o dostępnych formach wsparcia ▪ dysponowanie wystarczającą liczbą pracowników świadczących opiekę i wsparcie osobom starszym i niepełnosprawnym ▪ odpowiadająca potrzebom osób starszych infrastruktura techniczna w gminie ▪ funkcjonowanie bazy rehabilitacyjnej w gminie ▪ podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ brak w gminie grup wsparcia i instytucji działających na rzecz osób starszych (klub seniora, dzienny dom pobytu) i niepełnosprawnych ▪ niewielka skala działań prozdrowotnych wśród osób starszych ▪ nieodpowiedni dostęp osób starszych do opieki geriatrycznej w gminie ▪ niewielkie możliwości kontynuowania przez osoby starsze aktywności zawodowej ▪ brak specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi ▪ nieupowszechnianie wśród osób niepełnosprawnych ofert pracy

	<p>i informacji o wolnych miejscach pracy</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ niedostępność kształcenia integracyjnego w gminie ▪ brak w gminie wolontariuszy mogących wspierać osoby starsze i niepełnosprawne
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> ▪ możliwość uzyskania przez osoby starsze pomocy ze strony rodziny ▪ dobra dostępność domów pomocy społecznej ▪ zwiększający się udział osób starszych w działaniach prozdrowotnych ▪ brak zjawiska marginalizacji problemów i potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych ▪ wzrost społecznej akceptacji dla osób niepełnosprawnych ▪ istnienie w regionie organizacji pozarządowych działających na rzecz osób starszych niepełnosprawnych 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ zwiększająca się liczba osób starszych i niepełnosprawnych w gminie ▪ niezadowalający poziom życia osób starszych ▪ istnienie barier utrudniających codzienne życie osobom niepełnosprawnym ▪ występowanie zjawiska migracji osób młodych do większych jednostek administracyjnych

Obszar: Kapitał społeczny i aktywność obywatelska

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> ▪ dobrze wykwalifikowana kadra zatrudniona w GOPS-ie ▪ odpowiednia do potrzeb liczba pracowników socjalnych ▪ posiadanie wiedzy na temat problemów społecznych występujących w gminie ▪ informowanie beneficjentów systemu pomocy społecznej o możliwościach uzyskania wsparcia ▪ odpowiednia jakość obsługi klienta systemu pomocy społecznej ▪ podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ nieodpowiednio rozwinięta sieć placówek pomocy społecznej w gminie ▪ niekorzystanie z dodatkowych środków na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej, m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej ▪ brak w gminie wolontariatu

oraz z przedstawicielami kościołów i związków wyznaniowych	
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> ▪ świadomość roli i potrzeb sektora pomocy społecznej wśród władz gminy ▪ istnienie w gminie organizacji pozarządowych ▪ włączanie się przedstawicieli kościołów i związków wyznaniowych w działania pomocowe ▪ aktywne uczestnictwo mieszkańców gminy w rozwiązywaniu lokalnych problemów społecznych 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ zwiększająca się liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej ▪ popadanie w rutynę i doświadczanie syndromu wypalenia zawodowego przez pracowników pomocy społecznej ▪ nieodpowiednio finansowany system pomocy społecznej ▪ niekorzystny wizerunek sektora pomocy społecznej

15. WNIOSKI Z DIAGNOZY

Przeprowadzona w kilkunastu obszarach diagnoza sytuacji społecznej w gminie Stare Pole, pozwoliła na zidentyfikowanie najważniejszych problemów oraz wyzwań, przed którymi w najbliższych latach stanie samorząd lokalny. Zaliczono do nich:

- ubóstwo powodowane bezrobociem, które w głównej mierze dotyka osoby młode, z niewielkim stażem pracy lub bez doświadczenia zawodowego,
- niekorzystne zmiany demograficzne powodujące postępujący proces starzenia się społeczności lokalnej, a tym samym zwiększające ryzyko chorób i niepełnosprawności,
- przeżywanie przez rodziny trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, co m.in. wymaga zapewnienia im szerszego wsparcia ze strony asystenta rodziny,
- problemy alkoholizmu i przemocy domowej, wymagające kontynuowania działalności profilaktycznej i zwiększenia dostępności leczenia i wsparcia,
- zaspokajanie potrzeb w zakresie ochrony zdrowia, zwiększenie dostępności opieki specjalistycznej, w tym geriatrycznej oraz usług rehabilitacyjnych,
- podniesienie poziomu bezpieczeństwa publicznego,
- rozwijanie lokalnego systemu pomocy społecznej oraz podejmowanie na szerszą skalę współpracy z sektorem pozarządowym przy realizacji zadań z zakresu polityki społecznej.

Wyniki diagnozy, po ich nałożeniu na kompetencje samorządu gminnego, posłużyły do sformułowania misji oraz wyznaczenia celów strategicznych, operacyjnych i kierunków działań niezbędnych do podjęcia w latach 2014-2020. Wdrożenie zaplanowanych przedsięwzięć powinno przyczynić się do poprawy jakości życia mieszkańców gminy, zmniejszenia skali występujących problemów społecznych oraz zminimalizowania ich skutków społecznych. Inicjatywy te zostały ujęte w poniżej przedstawionych obszarach.

1. Przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu mieszkańców gminy:

wspieranie osób pozostających bez zatrudnienia oraz poszukującym pracy, udzielanie pomocy zagrożonym lub dotkniętym ubóstwem i bezdomnością, a także usprawnianie seniorów oraz tworzenie warunków do społecznej i zawodowej aktywności osób niepełnosprawnych.

2. Wspieranie rodzin, zapewnienie dzieciom i młodzieży warunków do rozwoju oraz podnoszenie poziomu bezpieczeństwa zdrowotnego i publicznego w gminie:

pomoc rodzinom w wypełnianiu ich funkcji oraz zapewnienie dzieciom i młodzieży odpowiedniego dostępu do kształcenia i umożliwienie im wszechstronnego rozwoju, wspieranie osób i rodzin dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie, zaspokajanie potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia oraz przeciwdziałanie przestępczości, w tym wśród nieletnich.

3. Wzmacnianie lokalnych służb społecznych oraz rozwijanie społeczeństwa obywatelskiego:

doskonalenie sektora pomocy społecznej oraz wspieranie organizacji pozarządowych i rozszerzanie z nimi współpracy.

III. MISJA, CELE I KIERUNKI DZIAŁAŃ

Misją samorządu gminy Stare Pole w realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2014-2020 jest **aktywizowanie i wspieranie mieszkańców gminy zagrożonych lub dotkniętych marginalizacją i wykluczeniem społecznym, wzmocnienie rodzin oraz dążenie do integracji społecznej**. Wypełnienie tak sformułowanej misji wymaga wdrożenia wyznaczonych celów strategicznych i operacyjnych oraz kierunków działań. Zostały one przedstawione poniżej w formie kart strategicznych, w których uwzględniono również realizatorów poszczególnych zapisów, źródła ich finansowania oraz prognozę zmian.

Cel strategiczny 1.	Przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu mieszkańców gminy
Cele operacyjne:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wspieranie osób pozostających bez zatrudnienia oraz poszukującym pracy. 2. Udzielanie pomocy zagrożonym lub dotkniętym ubóstwem i bezdomnością. 3. Usprawnianie seniorów oraz tworzenie warunków do społecznej i zawodowej aktywności osób niepełnosprawnych.
Kierunki działań do celu operacyjnego 1.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Podejmowanie współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie aktywizacji zawodowej bezrobotnych mieszkańców gminy – upowszechnianie ofert pracy, informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego, szkoleniach, przygotowaniu zawodowym dorosłych i stażach, organizowanie robót publicznych, prac społecznie użytecznych, interwencyjnych i zatrudnienia socjalnego oraz udzielanie pomocy w rozpoczęciu działalności gospodarczej. 2. Prowadzenie pracy socjalnej z osobami bezrobotnymi, w tym w oparciu o kontrakt socjalny. 3. Udzielanie przez GOPS pomocy finansowej osobom dotkniętym bezrobociem. 4. Wspieranie rozwoju podmiotów ekonomii społecznej w gminie, np. spółdzielni socjalnych. 5. Podejmowanie działań w celu pozyskania inwestorów mogących utworzyć nowe miejsca pracy, m.in. promowanie gminy przy wykorzystaniu jej walorów, przygotowywanie i oferowanie terenów pod działalność gospodarczą, oferowanie ulg podatkowych dla inwestorów. 6. Wspieranie rozwoju małej i średniej przedsiębiorczości w gminie. 7. Opracowywanie i realizowanie projektów służących aktywizacji osób bezrobotnych, w tym współfinansowanych z funduszy zewnętrznych, np. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.

	<p>8. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi udzielającymi wsparcia osobom bezrobotnym.</p>
<p>Kierunki działań do celu operacyjnego 2.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Prowadzenie pracy socjalnej z osobami ubogimi, w tym poprzez zawieranie kontraktów socjalnych. 2. Zachęcanie osób zagrożonych utratą bezpieczeństwa socjalnego do aktywnych postaw, promowanie wśród nich samopomocy, np. pomocy sąsiedzkiej oraz organizowanie na rzecz ubogich akcji charytatywnych. 3. Podejmowanie działań na rzecz osób zagrożonych i dotkniętych bezdomnością – prowadzenie pracy socjalnej, udzielenie wsparcia finansowego i rzeczowego, w razie potrzeby opracowanie indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności oraz zapewnienie schronienia, m.in. przy współpracy z Centrum Usług Socjalnych i Wsparcia „Agape” w Nowym Stawie i Domem „Fides” im. Św. Faustyny w Malborku. 4. Wsparcie finansowe i rzeczowe (w tym w formie gorącego posiłku) osób znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej; podejmowanie współpracy z Bankiem Żywności w Tczewie. 5. Udzielanie pomocy dzieciom pochodzącym z rodzin ubogich, m.in. poprzez prowadzenie dożywiania w szkołach, wyposażenie ich w podręczniki i pomoce szkolne oraz odzież, a także organizowanie wypoczynku letniego i zimowego oraz czasu wolnego. 6. Opracowanie, realizacja lub współudział w realizacji programów na rzecz zagrożonych i dotkniętych ubóstwem. 7. Powiększenie w gminie zasobów mieszkań komunalnych oraz tworzenie mieszkań socjalnych. 8. Rozwój współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz ubogich oraz z Kościołem.
<p>Kierunki działań do celu operacyjnego 3.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Udzielanie osobom starszym i niepełnosprawnym wsparcia w postaci pracy socjalnej oraz pomocy finansowej i rzeczowej. 2. Zwiększenie dostępności usług opiekuńczych, obejmujących pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz, w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem. 3. Uruchomienie specjalistycznych usług opiekuńczych, w tym dla osób z zaburzeniami psychicznymi. 4. Rozwijanie oferty spędzania czasu wolnego kierowanej do osób starszych i niepełnosprawnych – zapewnienie im odpowiedniego dostępu do edukacji, kultury i rekreacji poprzez organizowanie imprez środowiskowych, wycieczek, zajęć, spotkań integracyjnych, podjęcie działań w kierunku utworzenia w gminie klubu seniora. 5. Współpraca z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowym Urzędem Pracy oraz Państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych, m.in. przy: likwidacji barier, poszerzeniu oferty rehabilitacyjnej i dostępności sprzętu rehabilitacyjnego oraz zapewnieniu i utrzymaniu odpowiedniego zatrudnienia.

	<p>6. Tworzenie klas integracyjnych w funkcjonujących w gminie placówkach oświatowych.</p> <p>7. Podejmowanie i rozszerzanie współpracy z instytucjami i organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych, m.in. z zakładami opieki zdrowotnej, w tym z Zakładem Opiekuńczo-Lecznicy w Sztumie, Środowiskowym Domem Samopomocy w Jegłowniku, Elbląskim Stowarzyszeniem Pomocy Humanitarnej LAZARUS w Elblągu, domami pomocy społecznej, Fundacją „My Wy Oni”.</p> <p>8. Pozyskiwanie wolontariuszy mogących wspierać osoby starsze i niepełnosprawne w codziennym życiu.</p>
Czas realizacji	Lata 2014-2020.
Realizatorzy	Wójt Gminy, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki oświatowe szczebla podstawowego i gimnazjalnego, placówki kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne.
Partnerzy w realizacji	Powiatowy Urząd Pracy i Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Malborku, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, placówki ponadgimnazjalne spoza gminy, inwestorzy, lokalni przedsiębiorcy, pracodawcy, noclegownie i schroniska spoza gminy, w tym Centrum Usług Socjalnych i Wsparcia AGAPE w Nowym Stawie i Dom FIDES im. Św. Faustyny w Malborku, Bank Żywności w Tczewie, instytucje rządowe, placówki ochrony zdrowia, w tym Zakład Opiekuńczo-Leczniczy w Sztumie, placówki świadczące usługi rehabilitacyjne, ośrodki wsparcia, w tym Środowiskowy Dom Samopomocy w Jegłowniku, dom pomocy społecznej, organizacje pozarządowe, w tym Elbląskie Stowarzyszenie Pomocy Humanitarnej LAZARUS w Elblągu i Fundacja „My Wy Oni”, kościół, społeczność lokalna.
Źródła finansowania	Budżet samorządowy i centralny, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Fundusz Pracy, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni (krajowi i zagraniczni).
Prognoza zmian	<ul style="list-style-type: none"> ▪ usamodzielnienie części dotychczasowych beneficjentów systemu pomocy społecznej, ▪ wzrost aktywności gospodarczej w gminie, ▪ większa aktywność zawodowa mieszkańców, ▪ poprawa warunków ekonomicznych osób zagrożonych utratą bezpieczeństwa socjalnego, ▪ łatwiejszy dostęp do mieszkań dla osób o niskim statusie materialnym, ▪ efektywniejszy udział seniorów i osób niepełnosprawnych w życiu społecznym, ▪ wyższy standard świadczonych usług, ▪ lepsza jakość funkcjonowania osób starszych i niepełnosprawnych w środowisku zamieszkania, ▪ dostęp do kształcenia integracyjnego, ▪ wzrost liczby osób usprawianych i zatrudnionych.

Cel strategiczny 2.	Wspieranie rodzin, zapewnienie dzieciom i młodzieży warunków do rozwoju oraz podnoszenie poziomu bezpieczeństwa zdrowotnego i publicznego w gminie
Cele operacyjne:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pomoc rodzinom w wypełnianiu ich funkcji oraz zapewnienie dzieciom i młodzieży odpowiedniego dostępu do kształcenia i umożliwienie im wszechstronnego rozwoju. 2. Wspieranie osób i rodzin dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie. 3. Zaspokajanie potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia. 4. Przeciwdziałanie przestępczości, w tym wśród nieletnich.
Kierunki działań do celu operacyjnego 1.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kontynuowanie pracy socjalnej z rodzinami, w szczególności z rodzinami mającymi trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. 2. Zatrudnianie asystentów rodziny oraz, w razie potrzeby, ustanawianie rodzin wspierających dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz organizowanie dla nich szkoleń. 3. Prowadzenie wśród rodzin edukacji w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich oraz promowanie prawidłowego modelu rodziny, m.in. przez pracowników GOPS-u, placówek oświatowych, asystentów rodziny. 4. Udzielanie przez GOPS pomocy rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej z systemu pomocy społecznej oraz świadczeń rodzinnych i z funduszu alimentacyjnego. 5. Zapewnienie rodzinom oraz osobom samotnie wychowującym dzieci szerszego dostępu do bezpłatnego poradnictwa specjalistycznego, w tym rodzinnego, psychologicznego, pedagogicznego i prawnego. 6. Promowanie wśród pracodawców elastycznych form zatrudnienia, ułatwiających godzenie pracy z wychowaniem dzieci. 7. Zwiększenie dostępu dzieci i młodzieży do alternatywnych form spędzania czasu wolnego, m.in. poprzez rozszerzenie oferty zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych przy wykorzystaniu zasobów oświatowych, kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych gminy; rozwijanie infrastruktury umożliwiającej dzieciom i młodzieży spędzanie czasu wolnego i rozwój uzdolnień i zainteresowań, organizowanie wypoczynku. 8. Rozwijanie sieci i oferty placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży; podjęcie działań w kierunku utworzenia w gminie świetlicy socjoterapeutycznej. 9. Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży, m.in. poprzez zwiększenie dostępności zajęć wyrównawczych, udzielanie pomocy w nauce (np. przez wolontariuszy), przyznawanie stypendiów i zasiłków szkolnych. 10. Opracowywanie i wdrażanie programów i projektów na rzecz rodziny i dziecka, w tym współfinansowanych z funduszy zewnętrznych, np. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.

	<p>11. Zacieśnianie współpracy pomiędzy podmiotami działającymi na rzecz rodziny i dziecka w gminie, w tym pomiędzy placówkami oświatowymi i kulturalnymi, jednostkami pomocy społecznej i ochrony zdrowia, policją, sądem rejonowym i kuratorami sądowymi, organizacjami pozarządowymi i kościołem.</p>
<p>Kierunki działań do celu operacyjnego 2.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków, m.in. poprzez podjęcie działań w kierunku utworzenia w gminie punktu konsultacyjnego oraz zacieśnienie współpracy z placówkami leczenia uzależnień działającymi poza gminą. 2. Poprawa dostępności wsparcia psychologicznego, prawnego i społecznego dla rodzin dotkniętych problemami alkoholowymi, narkomanii i przemocy w rodzinie. 3. Zintensyfikowanie w gminie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii i przemocy w rodzinie, w szczególności skierowanej do dzieci i młodzieży. 4. Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. 5. Zintensyfikowanie działalności Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. 6. W razie konieczności zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia. 7. Kierowanie sprawców przemocy w rodzinie do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych. 8. Opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie. 9. Rozszerzanie i podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób dotkniętych problemami alkoholowymi, narkomanii i przemocy w rodzinie.
<p>Kierunki działań do celu operacyjnego 3.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Promowanie zdrowia i prowadzenie profilaktyki zdrowotnej. 2. Zwiększenie dostępu mieszkańcom do świadczeń z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej oraz usług specjalistycznych, w tym opieki geriatrycznej oraz rehabilitacji. 3. Podejmowanie działań wynikających z rozeznanych potrzeb zdrowotnych i stanu zdrowia mieszkańców, w tym opracowywanie i realizowanie programów zdrowotnych. 4. Inicjowanie przedsięwzięć lokalnych mających na celu zaznajomienie mieszkańców z czynnikami szkodliwymi dla zdrowia oraz ich skutkami. 10. Opracowanie i realizacja gminnego programu ochrony zdrowia psychicznego.

<p>Kierunki działań do celu operacyjnego 4.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Opracowywanie i realizowanie programów profilaktyczno-edukacyjnych w placówkach oświatowych; włączanie w ich realizację policjantów. 2. Podejmowanie w gminie przedsięwzięć edukacyjno-informacyjnych poświęconych przestępczości i jej skutkom (akcje, kampanie). 3. Patrowanie i wizytowanie miejsc publicznych w gminie. 4. Kontynuowanie przez jednostki gminne i mieszkańców współpracy z policją, prokuraturą rejonową, sądem rejonowym, kuratorami sądowymi i organizacjami pozarządowymi na rzecz przeciwdziałania przestępczości. 5. Zapewnienie dzieciom i młodzieży alternatywnych form spędzania czasu wolnego. 6. Zapewnienie mieszkańcom bezpieczeństwa na drodze, m.in. poprzez remont dróg gminnych, budowę przejść dla pieszych, oświetlenia i miejsc parkingowych, organizację dowozu dzieci do szkół.
<p>Czas realizacji</p>	<p>Lata 2014-2020.</p>
<p>Realizatorzy</p>	<p>Wójt Gminy, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki przedszkolne i oświatowe szczebla podstawowego i gimnazjalnego, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, placówki kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne, placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży.</p>
<p>Partnerzy w realizacji</p>	<p>Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna i Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Malborku, szkoły ponadgimnazjalne spoza gminy, placówki ochrony zdrowia, placówki leczenia uzależnień, w tym Oddziały Leczenia Uzależnień w Szpitalach w Starogardzie Gdańskim, Prabutach i Fromborku oraz Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Centrum Psychiatrii w Malborku, ośrodki wsparcia, w tym Ośrodek Wsparcia Dziecka i Rodziny „Na Skarpie” w Malborku oraz Ośrodek Pomocy Dla Osób Pokrzywdzonych Przystępstwem w Elblągu, specjaliści, grupy samopomocowe, instytucje rządowe, policja, prokuratura rejonowa, sąd rejonowy, kuratorzy sądowi, organizacje pozarządowe, Kościół, społeczność lokalna.</p>
<p>Źródła finansowania</p>	<p>Budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.</p>
<p>Prognoza zmian</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ niższy odsetek rodzin zmagających się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi, ▪ podniesienie poziomu wiedzy w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich, ▪ skuteczniejsze wsparcie osób samotnie wychowujących dzieci, ▪ podwyższenie szans edukacyjnych dla uczniów uzdolnionych i dzieci mających problemy w nauce,

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wzbogacenie oferty spędzania czasu wolnego oraz wzrost liczby dzieci i młodzieży z niej korzystających, ▪ większy poziom świadomości mieszkańców w zakresie profilaktyki zdrowotnej, uzależnień oraz zdrowego trybu życia, ▪ lepszy dostęp do opieki zdrowotnej oraz wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych oraz dotkniętych przemocą w rodzinie, ▪ obniżenie liczby przypadków przemocy w rodzinie, ▪ ograniczenie przestępczości, w tym wśród młodocianych, ▪ wzrost zasobu wiedzy mieszkańców na temat przestępczości i jej skutków, ▪ bezpieczniejsze drogi.
--	--

Cel strategiczny 3.	Wzmacnianie lokalnych służb społecznych oraz rozwijanie społeczeństwa obywatelskiego
Cele operacyjne:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Doskonalenie sektora pomocy społecznej. 2. Wspieranie organizacji pozarządowych oraz rozszerzanie z nimi współpracy.
Kierunki działań do celu operacyjnego 1.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Systematycznie podnoszenie kompetencji przez kadre GOPS-u, m.in. poprzez uczestnictwo w szkoleniach oraz zapewnienie dostępu do superwizji. 2. Zatrudnianie asystentów rodziny. 3. W razie możliwości rozszerzenie infrastruktury socjalnej w gminie. 4. Projektowanie i wdrażanie nowych instrumentów i usług służących podniesieniu jakości świadczonej pomocy. 5. Zapewnienie mieszkańcom szerszego dostępu do informacji o możliwościach uzyskania i dostępnych formach świadczeń pomocowych, m.in. poprzez utworzenie strony internetowej GOPS-u. 6. Opracowywanie i realizowanie projektów współfinansowanych z funduszy zewnętrznych, np. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.
Kierunki działań do celu operacyjnego 2.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Realizowanie zadań z zakresu rozwiązywania problemów społecznych przy szerszej współpracy z sektorem pozarządowym oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego. 2. Rozwijanie współpracy z sektorem pozarządowym oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego. 3. Wspieranie organizacyjne, prawne i lokalowe powstających i istniejących organizacji pozarządowych, promowanie ich działalności oraz udzielanie im pomocy w nawiązaniu współpracy międzynarodowej oraz w pozyskiwaniu środków z innych niż budżet samorządu źródeł finansowania. 4. Zachęcanie mieszkańców gminy do udziału w rozwiązywaniu lokalnych problemów społecznych oraz wspieranie inicjatyw społecznych.

	5. Propagowanie idei wolontariatu oraz pozyskiwanie wolontariuszy do udziału w realizacji zadań dotyczących rozwiązywania problemów społecznych.
Czas realizacji	Lata 2014-2020.
Realizatorzy	Wójt Gminy, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej i inne jednostki organizacyjne gminy.
Partnerzy w realizacji	Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Gdańsku, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Malborku, instytucje rządowe, organizacje pozarządowe, inne podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego, Kościoły, społeczność lokalna.
Źródła finansowania	Budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.
Prognoza zmian	<ul style="list-style-type: none"> ▪ większe kompetencje kadr pomocy społecznej, ▪ wyższa jakość świadczonych usług, ▪ rozwój aktywności mieszkańców, ▪ zwielokrotnienie inicjatyw społecznych, ▪ różnorodność form i lepsza efektywność współpracy z sektorem pozarządowym.

IV. PROGRAMY I PROJEKTY

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Stare Pole na lata 2014-2020 będzie realizowana w szczególności poprzez następujące programy:

- Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii,
- Gminny Program Wspierania Rodziny,
- Program współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego.

Skuteczność wdrożenia dokumentu będzie również zależała od środków finansowych – posiadanych i pozyskanych przez samorząd gminy lub inne podmioty uczestniczące w realizacji strategii – na opracowanie i realizację innych programów oraz projektów (poniżej zaprezentowano propozycje projektów przygotowanych w trakcie prac nad strategią przez przedstawicieli funkcjonujących w gminie instytucji), które będą zgodne z przyjętymi w dokumencie kierunkami działań.

Programy i projekty powinny cechować efektywność, skuteczność i celowość. Mogą być one przyjmowane stosownymi uchwałami przez Radę i, w zależności od charakteru, realizowane w okresach rocznych, dłuższych lub krótszych.

Projekt 1.

nazwa projektu	„Świetlica Terapeutyczna”
wnioskodawca projektu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Starym Polu, ▪ Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Starym Polu, ▪ Zespół Szkół w Starym Polu.
partnerzy w realizacji projektu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ prawnik, ▪ terapeuci (socjoterapeuci, muzykoterapeuci, arteterapeuci, specjaliści z zakresu resocjalizacji), ▪ policjant, ▪ psycholog.
cele projektu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ zajęcia profilaktyczne i terapeutyczne dla młodzieży, ▪ pomoc przy odrabianiu lekcji, ▪ gry i zabawy edukacyjne i wychowawcze dla dzieci z „trudnych domów”, ▪ pomoc terapeutyczna i prawna dla rodziców, ▪ zajęcia dla rodziców niewydolnych wychowawczo.
beneficjenci projektu	Dzieci i młodzież z Zespołu Szkół w Starym Polu oraz ich rodzice.

Projekt 2.

nazwa projektu	„Świetlica Socjoterapeutyczna”
wnioskodawca projektu	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Starym Polu.
partnerzy w realizacji projektu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Starym Polu, ▪ Zespół Szkół w Starym Polu.
cele projektu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ pomoc w tworzeniu bezpiecznego środowiska, ▪ zwiększanie umiejętności radzenia sobie w sytuacjach trudnych, ▪ podnoszenie poczucia własnej wartości, ▪ uczenie aktywnych sposobów spędzania czasu wolnego, ▪ uczenie akceptowanych form wyrażania swoich uczuć.
beneficjenci projektu	Dzieci i młodzież z gminy.

Projekt 3.

nazwa projektu	„Chcę być wśród nas”
wnioskodawca projektu	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Starym Polu.
partnerzy w realizacji projektu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Gminny Ośrodek Kultury i Sportu w Starym Polu, ▪ Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Mederi” w Starym Polu, ▪ pielęgniarka środowiskowa, ▪ sołectwa gminy Stare Pole, ▪ Elbląskie Stowarzyszenie Pomocy Humanitarnej „Lazarus” w Elblągu.
cele projektu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ zmniejszanie odczucia samotności wśród osób starszych, ▪ zapewnienie możliwości spędzania czasu wolnego w grupie, ▪ poszerzanie dostępu do usług medycznych, ▪ zapobieganie izolacji społecznej.
beneficjenci projektu	Osoby starsze, samotne, długotrwale chore i niepełnosprawne z gminy.

Projekt 4.

nazwa projektu	„Rodzic = nauczyciel”
wnioskodawca projektu	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Starym Polu.
partnerzy w realizacji projektu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Gminny Ośrodek Kultury i Sportu w Starym Polu, ▪ Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Mederi” w Starym Polu, ▪ pielęgniarka środowiskowa, ▪ Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Malborku, ▪ Przedszkole i Zespół Szkół w Starym Polu.
cele projektu	Wzrost umiejętności wychowawczych wśród rodziców niewydolnych w tym zakresie.
beneficjenci projektu	Rodziny objęte nadzorem asystenta rodziny.

V. WDROŻENIE, MONITOROWANIE I EWALUACJA STRATEGII

Zgodnie z art. 110, pkt 4 ustawy o pomocy społecznej, koordynatorem realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Stare Pole na lata 2014-2020 będzie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Starym Polu. Sformułowane w dokumencie kierunki działań będą wdrażane przez wyznaczonych realizatorów oraz partnerów w realizacji, w zależności od posiadanych i pozyskanych środków finansowych. Poniższa tabela przedstawia ramy finansowe strategii, które obejmują szacunkową wielkość wydatków na jej realizację w kolejnych latach.

Tabela 14. Ramy finansowe strategii w latach 2014-2020*

szacunkowa wielkość wydatków (w zł) w latach:						
2014 r.	2015 r.	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.
3.341.340	3.506.700	3.647.300	3.790.200	3.940.300	4.090.000	4.250.600

*środki finansowe zaplanowane i prognozowane w budżecie gminy na realizację zadań z zakresu polityki społecznej

Źródło danych: Urząd Gminy Stare Pole.

Środki finansowe na realizację zadań z zakresu polityki społecznej będą ujmowane corocznie w uchwale budżetowej Rady Gminy.

Monitoring i ewaluacja zapisów strategicznych, polegające na zbieraniu i analizowaniu informacji dotyczących realizowanych bądź zrealizowanych już działań, będzie prowadzony przez podmioty realizujące strategię i współdziałające w jej realizacji.

Gromadzone dane z jednej strony pozwolą zidentyfikować i rozwiązać problemy, które pojawią się w trakcie wdrażania dokumentu, oraz stwierdzić, z myślą o podjęciu działań korygujących, czy realizacja wyznaczonych działań zmierza w słusznym kierunku, z drugiej natomiast umożliwią ustalenie rzeczywistych rezultatów ich wdrożenia – czy uzyskane efekty są zgodne z przyjętymi wcześniej zamierzeniami i na co miały wpływ.

Informacja na temat realizacji strategii oraz osiągniętych rezultatów będzie przygotowywana corocznie w formie raportu monitoringowego. Poza oceną wdrożenia zapisów strategicznych, będzie on zawierał propozycje rozwiązań (np. programów celowych) oraz, w przypadku stwierdzenia istotnych zmian społecznych lub nowych potrzeb, podjęcie działań korygujących i wszelkich prac mających na celu aktualizację obowiązującej strategii.

W celu skutecznego i sprawnego opracowywania raportu monitoringowego, Wójt Gminy może powołać zespół zadaniowy, w skład którego wejdą przedstawiciele podmiotów realizujących strategię i współdziałających w jej realizacji, w tym pracownicy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Do oceny stopnia wdrożenia strategii zostaną wykorzystane przedstawione poniżej wskaźniki monitoringowe. W większości są one dostępne w zbiorach statystyki publicznej oraz w zasobach informacyjnych podmiotów realizujących strategię i współdziałających w jej realizacji.

Przygotowany zestaw wskaźników monitoringowych ma charakter otwarty, co oznacza, że w trakcie wdrażania strategii, może być on zmodyfikowany, w tym poszerzony o nowe wskaźniki, które w odpowiedni sposób będą charakteryzowały przebieg realizacji zapisów strategicznych.

Cel strategiczny 1.:

- wielkość stopy bezrobocia,
- liczba osób bezrobotnych w gminie, w tym liczba osób objętych przez Powiatowy Urząd Pracy różnymi formami wsparcia,
- liczba osób bezrobotnych, ubogich i bezdomnych objętych pracą socjalną,
- liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu bezrobocia, ubóstwa i bezdomności,
- liczba podmiotów ekonomii społecznej,
- liczba podmiotów gospodarczych,
- liczba nowych inwestorów,
- liczba dzieci z rodzin ubogich objętych wsparciem,
- liczba opracowanych indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności oraz liczba osób nimi objętych,
- liczba osób bezdomnych, którym zapewniono schronienie,
- liczba programów i projektów na rzecz zagrożonych i dotkniętych marginalizacją i wykluczeniem społecznym,
- liczba nowych mieszkań komunalnych i socjalnych,
- liczba osób w wieku poprodukcyjnym i ich udział w ogóle mieszkańców,

- liczba osób dotkniętych niepełnosprawnością,
- liczba osób starszych i niepełnosprawnych objętych pracą socjalną,
- liczba seniorów i osób niepełnosprawnych objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej,
- liczba osób objętych usługami opiekuńczymi i specjalistycznymi usługami opiekuńczymi,
- liczba osób korzystających z klubu seniora,
- liczba klas integracyjnych oraz liczba dzieci do nich uczęszczających,
- liczba obiektów, w których zlikwidowano bariery,
- liczba osób objętych usługami rehabilitacyjnymi,
- liczba nowo utworzonych miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych.

Cel strategiczny 2.:

- liczba rodzin objętych pracą socjalną,
- liczba asystentów rodziny oraz liczba rodzin objętych przez nich wsparciem,
- liczba rodzin objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych i z funduszu alimentacyjnego,
- liczba osób i rodzin objętych poradnictwem specjalistycznym oraz liczba porad,
- liczba placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży oraz liczba osób objętych w ich ramach opieką,
- liczba opracowywanych i realizowanych programów i projektów na rzecz rodziny i dziecka oraz liczba osób nimi objętych,
- liczba osób objętych pomocą terapeutyczną i rehabilitacyjną,
- liczba rodzin objętych wsparciem psychologicznym, prawnym oraz z systemu pomocy społecznej z powodu alkoholizmu, narkomanii i przemocy w rodzinie,
- liczba osób objętych pomocą w ramach punktu konsultacyjnego,
- liczba udzielonych porad i przeprowadzonych interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- liczba osób objętych oddziaływaniem zespołu interdyscyplinarnego,
- liczba osób umieszczonych w ośrodkach wsparcia,
- liczba osób skierowanych do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych,
- liczba przedsięwzięć w zakresie promocji zdrowia i profilaktyki zdrowotnej,

- liczba osób objętych świadczeniami zdrowotnymi,
- liczba opracowanych i realizowanych programów zdrowotnych oraz liczba osób nimi objętych,
- liczba popełnionych i wykrytych przestępstw,
- liczba przedsięwzięć edukacyjno-informacyjnych,
- liczba zrealizowanych inwestycji w celu poprawy bezpieczeństwa na drodze.

Cel strategiczny 3.:

- liczba pracowników GOPS-u, w tym liczba pracowników socjalnych,
- liczba asystentów rodziny,
- liczba szkoleń, w których uczestniczyła kadra pomocy społecznej,
- liczba organizacji pozarządowych funkcjonujących w obszarze polityki społecznej,
- liczba wspieranych przez samorząd gminy organizacji pozarządowych,
- liczba wolontariuszy.

SPIS TABEL I WYKRESÓW

Tabele:

Tabela 1. Dodatki mieszkaniowe przyznane w gminie w latach 2011-2013	21
Tabela 2. Placówki oświatowe w gminie w roku szkolnym 2013/2014	29
Tabela 3. Placówki kulturalne w gminie w 2013 roku	31
Tabela 4. Obiekty sportowo-rekreacyjne w gminie w 2013 roku	32
Tabela 5. Zakłady opieki zdrowotnej, prywatne praktyki lekarskie i apteki w gminie w 2013 roku	34
Tabela 6. Populacje osób, u których występują różne kategorie problemów alkoholowych..	38
Tabela 7. Kadra GOPS-u i jej kwalifikacje w 2013 roku	45
Tabela 8. Wydatki na realizację zadań z zakresu polityki społecznej w gminie w latach 2011-2013	46
Tabela 9. Formy świadczeń pomocy społecznej udzielonych w gminie przez GOPS w latach 2011-2013	50
Tabela 10. Świadczenia rodzinne przyznane w gminie w latach 2011-2013	52
Tabela 11. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przyznane w gminie w latach 2011-2013	53
Tabela 12. Instytucje wsparcia spoza gminy, z oferty których mogą korzystać i korzystają jej mieszkańcy.....	54
Tabela 13. Organizacje pozarządowe w gminie w 2013 roku	56
Tabela 14. Ramy finansowe strategii w latach 2014-2020*	90

Wykresy:

Wykresy 1-2. Ludność gminy oraz jej struktura wiekowa w latach 2011-2013	18
Wykresy 3-4. Ruch naturalny i migracyjny ludności gminy w latach 2011-2013	19
Wykres 5. Zasoby mieszkaniowe w gminie w latach 2010-2012	20
Wykres 6. Mieszkania pozostające w zasobach gminy w latach 2011-2013.....	20
Wykres 7. Użytki rolne, lasy i grunty leśne, pozostałe grunty i nieużytki (w ha)	22
Wykres 8. Podmioty gospodarcze w gminie w latach 2011-2013.....	24

Wykres 9. Podmioty gospodarcze w gminie w poszczególnych sekcjach Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) w 2013 roku	24
Wykres 10. Mieszkańcy gminy posiadający zatrudnienie w latach 2010-2012*	25
Wykres 11. Bezrobotni w gminie według płci w latach 2010-2013	25
Wykres 12. Stopa bezrobocia w powiecie malborskim, w województwie pomorskim i w kraju w latach 2010-2013 (w %)	26
Wykresy 13-16. Bezrobotni w gminie na koniec 2013 roku według wieku, czasu pozostawania bez pracy, stażu pracy i poziomu wykształcenia	28
Wykres 17. Porady lekarskie udzielone w gminie w ramach podstawowej i ambulatoryjnej opieki zdrowotnej w latach 2011-2013	34
Wykres 18. Osoby niepełnosprawne w ogóle mieszkańców gminy w 2002 roku.....	36
Wykres 19. Struktura wiekowa osób niepełnosprawnych w gminie w 2002 roku	36
Wykres 20. Osoby niepełnosprawne w wieku 13 lat i więcej w gminie według poziomu wykształcenia w 2002 roku.....	37
Wykres 21. Osoby niepełnosprawne w gminie według aktywności ekonomicznej w 2002 roku	37
Wykres 22. Środki finansowe wydatkowane na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień i przemocy w rodzinie w gminie w latach 2011-2013.....	39
Wykres 23. Wybrane dane dotyczące rynku napojów alkoholowych w gminie oraz działalności GKRPA w latach 2011-2013.....	40
Wykres 24. Przestępstwa popełnione w gminie w 2013 roku	43
Wykres 25. Osoby i rodziny w gminie, którym w latach 2011-2013 udzielono pomocy i wsparcia	47
Wykres 26. Osoby i rodziny w gminie, którym w latach 2011-2013 przyznano świadczenie ..	47
Wykres 27. Osoby i rodziny w gminie, którym w latach 2011-2013 przyznano świadczenie pieniężne	47
Wykres 28. Osoby i rodziny w gminie, którym w latach 2011-2013 przyznano świadczenie niepieniężne	47
Wykres 29. Powody przyznawania pomocy społecznej w gminie w latach 2011-2013 (liczba osób w rodzinach)	48
Wykres 30. Warunki życia w gminie	58

Wykres 31. Problemy najczęściej dotykające mieszkańców gminy	60
Wykres 32. Grupy zagrożone wykluczeniem społecznym w gminie	60
Wykres 33. Jaki jest poziom bezrobocia w gminie?	61
Wykres 34. Jakie działania należałoby podjąć w celu poprawy sytuacji osób bezrobotnych?	61
Wykres 35. Przyczyny ubóstwa wśród mieszkańców gminy?	62
Wykres 36. Jakie działania powinny być podejmowane na rzecz dotkniętych problemem ubóstwa?	62
Wykres 37. Jaka jest skala problemu bezdomności w gminie?.....	64
Wykres 38. Jakie działania byłyby najskuteczniejsze w zapobieganiu i rozwiązywaniu problemu bezdomności?	64
Wykres 39. Przyczyny bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz w prowadzeniu gospodarstwa domowego w gminie.....	65
Wykres 40. Jakie działania poprawiłyby sytuację rodzin niewydolnych wychowawczo w gminie?.....	65
Wykres 41. Na jakie negatywne zjawiska społeczne najbardziej narażone są dzieci i młodzież z gminy?	66
Wykres 42. Przyczyny występowania problemu uzależnień wśród mieszkańców gminy.....	67
Wykres 43. Jakie działania powinny być podejmowane na rzecz osób uzależnionych i ich rodzin?.....	67
Wykres 44. Znajomość przypadków przemocy w rodzinie w gminie.....	68
Wykres 45. Jakie kroki byłyby najskuteczniejsze w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie?	68
Wykres 46. Problemy najczęściej dotykające osoby starsze z gminy.....	69
Wykres 47. Jakie działania poprawiłyby sytuację osób starszych w gminie?	69
Wykres 48. Problemy, których najczęściej doświadczają osoby niepełnosprawne z gminy....	70
Wykres 49. Jakie działania umożliwiłyby osobom niepełnosprawnym pełniejszy udział w życiu społecznym?	70
Wykres 50. Czy czuje się Pani/Pan bezpiecznie w gminie?	71
Wykres 51. Przyczyny braku bezpieczeństwa w gminie.....	71
Wykres 52. Co wpłynęłoby na zwiększenie bezpieczeństwa publicznego w gminie?.....	72